

SÎLAV

NÎSAN & GULAN 2006

3

Kovareka heyvane ya rewşenbîrî giştîye li Amêdiyê derdikevît

ژ نەرشین: بەهجهت ئافەدل

کومهکا پێشمه‌رگین شوره‌شا گولانی

مزگینی ددهینه

وهلاتیین خوشتی کو

رادویا دهنگی کوردستان / نامیدی

ب رهنگی تیست دهست ب کار بویه، ل سهر پیتلا

FM ل هه‌مه‌ری 88 میگاهیترتز.

(پیروزه و سه‌رکه‌فتی بیت)

هه‌نگی

هەر د کە قەندا خەلکێ کوردستانێ یێ ئەمە کدار بویه بۆ وان کە سێن قەنجی دگەلدا کری و ل روژین تەنگا قیسی دەستی هاریکاری و قیسانی بو درێژکری، هەر کە سێ روژە کێ ژێ ب قەنجی بەحسی کوردان کریت، ئەقرو ئەم ب شانازیفە ناقتی وی کە سی دینین و دناف میژویا خودا تومار دکەین، بیگومان ئیران کو وەلاتی هەقسوبە دگەل کوردستانێ دا و ب درێژیا میژوی مەلەتین فان هەردو وەلاتان کوردستان و ئیران «کورد و فارس» تیکەلیهەکا باش دگەل هەفدا کریه و هەروەکی ژێدەرین میژوی ژێ دبیژن کورد و فارس پسمامین ئیکن و زمانی فان هەردو مەلەتان ژێ نێزیکترین زمانن بۆ ئیک دوو، ژبەر قێ چەندی ژێ پەبوەندیین جفاکی گەهشتینە لوکەکا بلند و نوکە ب هزاران ژنکین فارسان بەرمالیین کوردانە و دیسان پێن کوردان ژێ هەر ب وی رەنگی.

دسەر کوراتیا فان پەبوەندیین میژوی و جفاکی و بەرژەو دینین هەفپشک را هەر جار جارن دەسەلاتدارین قی وەلاتی ل قێرە و وێرا هەندەک ئیشاندانان دگەهینتە خەلکێ کوردستانێ کو دبیته جەنێ دلتهنگی و بیژاریا کوردستانیان، هەروەکی ژێدەرین روژنامە فانی دگەهین کول قێ داوین ئیرانی کەمپەکا بەرەهلستکاری کوردستانێ پیک ئینایه و ئەو گروپ و هێزین دژوار و سەلەفی پێن کو دژایه تبا حکومەت و دەسەلاتدارین کوردستانێ دکەن کومفە کرینە و هەر ئەو ژێدەر دبیژن ئەوین ل وی کە مپێ هاتین کومکرن هەمی گەنجن و پتریا وان ژێ ب سەر گروپین ئیسلامی ئەنە و ژلایین ئیتلاعاتا ئیرانی ئە دەینە مەشقدان و بەرەفکرن.

ل قێ داوین ژێ و ب ناقتی ل دویف گەریانا چە کدارین (پەکە کێ) لەشکرێ قی وەلاتی ب درێژیا چەند کیلومە تران ل سێگوشە یا سنوری ب ناخا ئاخا کوردستانێ ئە هاتیه و چەندین جە ژێ ب فروکە و توپان هاتینە توپبارنکرن و ل بەری نوکە ژێ کریارین ب قی رەنگی چەندین جارن دوبارە بوینه ئە، ئەقە ل دەمەکی یا دبیت کو سەر کردایه تبا کوردستانێ ب هەمی شیانی خو خەباتی دکەت بو خوشکرن و پتر بەرفرە هکرنا پەبوەندیان دگەل قی وەلاتی دا و هەمی ریحوشکرن کرینە کو پەبوەندیین کوردستانێ و ئیرانی بەرەف باشی ئە بچن و دیسان پەبوەندیین بازرگانی بگەهەنە باشترین ناست، پسپار ئەو ئەو ئیرانی چ نەخشە ل پشت فان بزافین خو هەنە و دقیت چ بکەت؟! کو ب تاییهت ل قێ قوناعی ئیران یا کەفتیه بەر دژوارترین گەفین جفاکێ نیف دەولەتی و ژبەر روژە کێ پتر یا پیدقی دوست و هەفلالانە و ب تاییهت دگەل هەقسوبین خو و پاراستنا بەرژەو دینین خول کوردستانێ، کو ئیران داها تە کێ مەزن ب ریکا کوردستانێ ب دەستخو قە دینیت و ئەم باوەر دکەین کول دەمە کێ گەلەک نێزیک ئەقە دێ گەلەک باشتر لێ هیت و پێشقە چیت.

ئەگەر ئەقە (وەرقەیهکا) گفاشتنێ ژێ بیت، بیگومان کوردستانیان ژێ وەرەقین گفاشتنێ د دەست دا هەنە کو تا کو نوکە ئەقە ژلایین کوردان ئە نەهاتیه کرن و گەلەک ب رەوشتین بلند نێرایه قێ مەسەلێ، چونکە کورد گەهشتینە وی باوهری کو چ ئاریشه بیی دان و ستاندن و دیالوگی ناهینە چارەکرن و یێ دەست پیکەر ژێ بیت بو ئالوزیان دێ زبانی خوت.

هەروەکی دیار خواندنا ئیرانی بو کیشین سیاسی گەلەک یا ئالوزە و فان هەفکیشان ب شاش لیک ددە ئەقە، کو نوکە ژێ نزایت کانی ئەو د چ ئالوزی و گرفتاری دایه و نزایت کانی یا د چ سەرگێژی دا دژیت و ناستی دژایه تیکرنا ئیرانی ژلایین جفاکێ نیف دەولەتی گەهشتیه کیری.

خالد دێرەشی

نامیدی هاتنه گوتن و دیسان چند تشته کین دیتر دنافا
هاتنه گوتن.

- ل هردوو روژین فیسته قالی جه ما و دره کئی بوش و
مهزن به رهف ببو و ب رنگه کئی ته قالی فیسته قالی یا
سهرکه فتی بو و جهی دلخوشیا خه لکئی ده قهرئ و
به رهه قبیان بو.

ب قئی هه لکه فتی کومه کا پیروزیان و ده ستخوشیان
گه هشته لیژنا بلندا سهر پهرشتیا فیسته قالی و ل روژا
دوئ هونرمه ندی ب ناث کاز و کوما شیروان پشکداری
فیسته قالی بوون و چن دین سترانین ب جوش
پیشکیشکرن و ل داویا فیسته قالی کومه کا مهزن یا
خه لاتان ل سهر پشکدار و تیپین هونره ئی مللی هاتنه
به لافکرن.

– ل روژا دووی ۷/۱۸ بزاڤین فیسسته ڤالی بۆ هولای شهید به هجرت نایف ل نامیدی هاتنه ڤه گوهاستن و نهڤ روژه ژێ ب ڤی رنگی هاته خه ملاندن.

ل دانئێ سپیدی هونهری ملی کوبۆ «دهوات و گوڤه ندان» هاتبو ته رخانکر ب ریتفه چووو پتیریا دهواتین کهفن تیدا هاتنه نیشاندان کو جهی خوشحالیا به رهه قسویان بوون، ل دوڤدا ری و رهسپین دهواتین سهردهمین کهفن، ڤه گوهاستن بوکی و سهرشوشتنا زاقای و ههتا دو ماهی هاتنه گیران.

ل دانئێ ئیقاری یا ته رخانگری بۆ ژبو سترانین کوچک و دیوانان و کانئێ شهڤین کوردهواری ب چ رنگ دهاتنه بوراندن و چاوا مفا ژ شهڤین دریزین زڤستانئێ دهاته وهگرتن و دڤی روشتنئێ دا پتیریا سترانین دهڤهرا

فازل ئومهر نونهری پارێزگه ری دهوکی و فهمی سهلمان ژ لیژنا پلندا سه رهشتیا فیسسته ڤالی و دڤان ری و رهسمان دا نونهری چهند دام و دهزگه هین حزبی و میری تیدا به رههڤ ببوون و ل دوڤدا جلین کوردستانی هاتنه نیشاندان کو پتر ژ (۳۰) رنگ و کاران دناڤدا دهاتنه دیتن کو بۆ دهمین کهفن دزڤینهڤه و خه لکی کوردستان ب جوانترین شیتوا ب کار ئیناینه و خو پت داپوشیه، پاشی پیشانگه ها خوارین کهفن و کلاسیکی کو ههژمارا وان دگه ههشته (۲۰۰) رنگین خوارنئێ هاتنه نیشاندان و خوارن.

ل دانئێ ئیقاری و دناڤ بارانه کا بوش و دژواردا کارین فیسسته ڤالی ب ریتفه چون، کو ئه وژی بهریکانه و یاریین ناڤخویی و کهفن بون و ههژمارا وان ژێ نیزیکی (۳۰) یاریان بوون.

ب دروشمی

« پاراستنا فلکلوری، پاراستنا ناسنامه یا نه‌هوی یه »

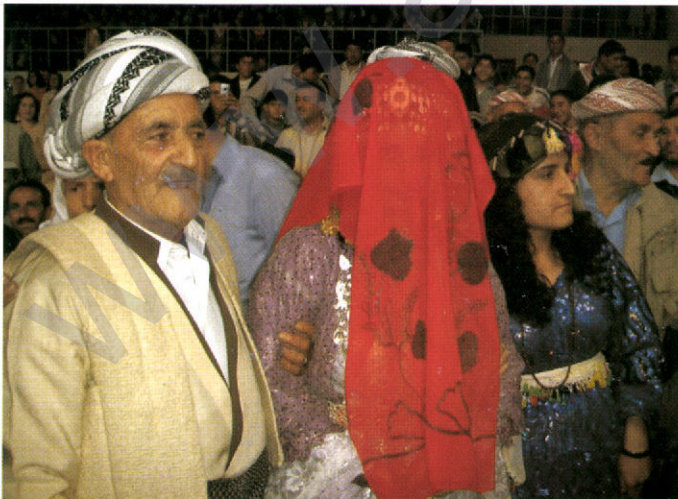
مه‌زترین فیسته‌قالا ساخکونا فلکلوری ل نامیدی دهمته گیران

ب: بابی جوغانی

– ل روژا ئیکئی ۴/۱۷ و ل دانق سپیدی پیشانگه‌ها فلکلوری هاته فه‌کرن کو دناق کوژیبن خودا پتربا نه‌هوی کهل و پهل و کارین ب دریتزیا ب سه‌ان سالان کوردستانیان ژبانا خو پی بوراندی هاتنه نیشاندان کو ب به‌ره‌قبونا نوینه‌ری پاریزگه‌ری دهوکی و ژلایی هونه‌رمه‌ندا مللی هه‌لال به‌رچی فه هاتبو شه‌کرن، ل دوقدا ری و ره‌سمین فیسته‌قالی ده‌سپیکرن کو نه‌هوی خواندنا چهند په‌یفه‌کان بو، ژ نالیی به‌ریزان محمد محسن به‌رپرسی لقی هه‌ژده و

ب دریتزیا پترژ دوو هه‌بقان بوو لقی هه‌ژده پی پارتی دیوکراتی کوردستان یا مژولی خو به‌ره‌فکرنی بوو ژبوو گیرانا فیسته‌قالا فلکلوری یا به‌رفره‌ه ل ده‌فهره نامیدی و پشتی چهند کار و بزاقان وری خوشکرن بریار بو‌ه‌ه کو ده‌می فیسته‌قالی ۲ روژ بن و ل ۱۷ و ۴/۱۸ و ب دروشمی «پاراستنا فلکلوری، پاراستنا ناسنامه یا نه‌هوی یه» و ل ده‌شتا کاربته‌ی یا نیزیکی نامیدی به‌یته گیران و روژانین فیسته‌قالی ب فی ره‌نگی بوون:

نہجامین فیستہقالا ودرزشی یا سالا خواندنن ۲۰۰۵-

۲۰۰۶ ل پەروردہا نامیدی

* قوناغا سەرہتایی / کوران

- ۱- قوتابخانا قەدش سەرکەفتیا ئیکتی ۳۱.۵ خال
 - ۲- قوتابخانا سپرین سەرکەفتیا دووی ۳۱ خال
 - ۳- قوتابخانا بیرن سەرکەفتیا سپین ۲۶ خال
- قارەمانن گورەپانن / شقان ئەکرەم قوتابخانا سپرین ۲۱ خال.

* قوناغا سەرہتایی / کچان

- ۱- قوتابخانا بادان سەرکەفتیا ئیکتی ۳۴ خال
 - ۲- قوتابخانا ملی مەیدان سەرکەفتیا دووی ۲۹ خال
 - ۳- قوتابخانا شەمرینان سەرکەفتیا سپین ۲۵ خال
- قارەمانا گورەپانن / رەفیقە داود قوتابخانا بادان ۱۲ خال.

* قوناغا نافنجی / کوران

- ۱- نافنجیا گوهرز سەرکەفتیا ئیکتی ۷۱ خال
 - ۲- نافنجیا سەرسنک کوران سەرکەفتیا دووی ۶۰ خال
 - ۳- نافنجیا دێرەلوک سەرکەفتیا سپین ۴۷ خال
- قارەمانن گورەپانن / وارەیل جاسم نافنجیا گوهرز ۲۱ خال.

* قوناغا نافنجی / کچان

- ۱- نافنجیا شیلادزی کچان سەرکەفتیا ئیکتی ۶۲ خال
 - ۲- نافنجیا جزیری سەرکەفتیا دووی ۴۸ خال
 - ۳- نافنجیا زترین سەرکەفتیا سپین ۳۵ خال
- قارەمانا گورەپانن / هەژین تە نافنجیا شیلادزی کچان ۲۱ خال.

* قوناغا نامادەیی / کوران

- ۱- نامادەیا دێرەلوک سەرکەفتیا ئیکتی ۶۰ خال

- ۲- دواناوەندیا مەتینا سەرکەفتیا دووی ۵۸.۵ خال
 - ۳- دواناوەندیا نەیتل سەرکەفتیا سپین ۵۵ خال
- قارەمانن گورەپانن / کەفرین مەعروف نامادەیا دێرەلوک ۱۹ خال

* قوناغا نامادەیی / کچان

- ۱- دواناوەندیا بامەرنن سەرکەفتیا ئیکتی ۴۸ خال
 - ۲- دواناوەندیا اورەن سەرکەفتیا دووی ۴۵ خال
 - ۳- دواناوەندیا کوانن سەرکەفتیا سپین ۴۱ خال
- قارەمانا گورەپانن / وایلیت اتویە دواناوەندیا اورەن یا سریانن ۱۹ خال

نہجامین یاریین فلکلوری ل فیستہقالا نامیدی

نہجامین یاریین فلکلوری ل فیستہقالا نامیدی یا کوران و کچان بقی رەنگی بوون:

- ل سەر ناستن کوران:

- ۱- ناوچا گولان، ریتزا ئیکتی دەیت ۲۸ خال کومکرن.
- ۲- ناوچا سەرسنک، ل ریتزا دووی دەیت ۲۷ خال کومکرن.
- ۳- ناوچا دیرالوک، ریتزا سپین دەیت ۱۷ خال کومکرن.

- ل سەر ناستن کچان:

- ۱- ناوچا روژ، ریتزا ئیکتی دەیت ۱۶ خال کومکرن.
 - ۲- ناوچا گولان، ریتزا دووی دەیت ۱۲ خال کومکرن.
 - ۳- ناوچا دیرالوک، ریتزا سپین دەیت ۷ خال کومکرن.
- بۆ زانیین ۱۰ یاریین کوران بون، و ۵ یاریین کچان.

ساخکرنا یاریتین ملی کارهکی پیروژه

خهلاتین تیمین نه سهرکهفتی دیاریادا و نهفه بویه وهرزشا وان کو چتیدبیت ل وی دهمی پهیقا وهرزش نهبویه.

بؤ ساخکرنا فان جوړه یاریان پیننگاغا دهسپتیکئی لقی ۱۸ ل دههرا نامتیدین هاته هاقیتتق ب فهکرنا قیستهفالهکا فلکلوری و یاریتین مللی (وهرزشی) یک لایهکئی قئی قیستهقالی بو، یو جهی دلخوشیا جهماوهری و داخوازا وان ژی ل گهل یا مه بو کو نهف جوړه یاریه بهیتنه ساخکرن و بچنه د چارچوقهکئ وهرزشیدا و جقاتا وهرزشی رابیت ب فهکرنا خولین تاییهت کول سهرانسهری ههریما کوردستانئ ههفرکی ل سهر بهیتنهکرن. ژبو هندئ کهلتورئ مه بهیتنه پاراستق ژ بهرزهبونئ و بهیتنه نیشانندان وهک وهرزش و ب پشت گبریا جقاتین وهرزشی بؤ حسرتیکهترین وهرزشئ ل ههرتیمئ و جیهانئ.

چ پیننهقتیت ههر لقینهکا روژانهیا ههر کهسهک دکهت دبیته نهگهرئ هندئ کو خونیا وی پتر شول بکهت و پتر خوئ و قلهوی ژ لهشی وی دهریکهقت، بهس نهه نهشتین ههمی لقینا ناف بکهین ب وهرزشئ، چونکه وهرزش یا هاتیه چارچوقهکرن ب چهندن یاسایین باوهریکری ژلایین جقاتین بلندین وهرزشی فه و ب هویری یین هاتینه خواندن کا ههر یاریهک چ مقای و خوشیچ دگههینیت و هاتینه بهرهلوقرن ل سهرانسهری جیهانئ و ژ دهرقهی قئی چهندنئ نایبته وهرزش.

بوراندنا دهمین خوش د کهفتندا ههبویه ل دهف گهلئ کورد لهوما هزرکرن کریه د چهندن یاریتین خوش کو بیسه جهی دلخوشیا نهوان کهستین دکهن و نهوین تهماشه دکهن بو پتر خوشیچ ب فان یاریان ب بن چهندن یاسا بؤ هاتینه دانان و خهلات بو تیمین سهرکهفتی داناینه و گهلهک جارن چیا کرینه

لیمو یی کینی شیا ناسناقئ

ماراسونا لهندن ب دهست خوقه بینیت

یاریکههرئ کینی «فلیس لیمون» شیا ناسناقئ ماراسونا لهندن یا نهف ساله ب دهستخوقه بینیت پشتی د بهری وهلاتین خو «مارتن لیل» را کری کو نهو بو ههفرکئ وی یی بهیتز، لیمو شیا درتیزیا ماراسونئ بریت ب دوو دههژمیران شهس دهقیقا و سیه سانیا و جوداهی دناقبهرا وی و ههفرکئ وی «مارتن لیل» دوو چرکه بوون، ههژی گوتئچ یه کو «لیل» شیا بو ساللا پارقی ناسناقئ ب دهستخوقه بینیت.

مارادونا خهونا ب ههلیزارتین نهرجهنتین نه دهبینیت

ستفرا جیهانئ یی بهرن «دیگو مارادونا» یی ب ههشبه کو دهلیقنا زاهیتنهریا ههلیزارتین نهرجهنتین یا ههی نهگهرا زاهیتنهرئ نوکه «جوس بیکرمان» نهشیا نهجهانتین باش بدست خوقه بینیت.

مارادونا نهوئ ژین وی گههشتی یه (۴۵) سالان گوت بهرپوس نیکهتیا نهیا یی یا نهرجهنتین حدزا هدی کو هن ب دلههژمینت وهک زاهیتنهرئ بو ههلیزارتین نهرجهنتین، ههروسا گوت ههگهرا زاهیتنهر «جوس» شیا کاسا جیهانئ بدست خوقه بینیت نهز دین هزرا زاهیتنهریا ههلیزارتین گهجهان کم.

ههژی گوتئ یه کو مارادونای (۹۱) یاریتین جیهانئ بو ههلیزارتین خو کرینه و (۴۴) گول تومارکری نه و بویه نهگهروئ سهرهکی بو بدسته نهاننا کاسا جیهانئ ل ساللا ۱۹۸۶.

زەلامیڻ وان زفراند و گۆت: ئەگەر ھەز ژیک کرن دناقبەرا ژن و میرادا ھەبیت کەس دلن خو نابەتە سامانیڻ تاییەت. **ل دوماھیتی نذیر محمد گۆت:** ئەو خێزانا ئەندامیڻ وئ سامانیڻ خویڻ تاییەت ژیک جودا دکەن و بخورادکەن ھندی زویتر ژیک فەبیت باشترە، چونکی خێزانەکا بی باوەرە دقیت ئیک ژ ئەندامیڻ خێزانن ریتقەبەریا مالی بکەت و ژ ھەمی داھات و مەزاختیا بی ناگەھدار بیت، ئەفجا ژن بیت یان میتر، ئەز نایترم بلا ژن بەرپرسیاریا مالی نەوەرگرت، لی ئەگەر ژنی سامان یان میراتیڻ خویڻ تاییەت ھەبن گەلەک بی د ناھیت و دریکا پاراستن و ب جھینانا ھەزین خودا د مەزخیت.

بنەکوکا فئ دیاردا راکرنا موچەیی ژلایڻ نافرەتا فەرمانبەر قە ل سەر گەلەک ستونایە ھندەک کچ گەلەک ھەز ژ زیرە دکەن بۆ بویکیڻی گەلەکا دخوازن پستی دەواتی زەلام ب ھیتجەتا ب جھینانا پروژەکی نان تەنگا قیەکا مالی زیرین وئ د فرۆشیت ئەف کریارە دبیت ل دەف زەلاما کارەکی ئاسایی بیت، لی گەلەک کارتیکرنی ل دەرونی وئ ژنی دکەت، **ئەفین خان ھیدی د ناھیت و گۆت:** دقیت زەلام دزیا ژ ژنی نەکەت و ژ ھاتن و چون و کارین روژانە بیڻ خو ناگەھدار بکەت ئەف خالە ل دەف وئ گەلەکا گرنگ ب و ھوکارئ سەرەکی بی خر قە کرنا پارا ژلایڻ نافرەتانیقە بو بی باوہریا وان ژ

خۆ کوشتن یان خۆ سوتنا کچان بۆچی؟

نەدی تەبیت ژ، و دەرفەت بۆ وئ ناھیتە دان کۆ ھەلویستنی خۆ بیژیت، دیسان گەلەک جارن کچ دئ ھەز ژ گەنجەکی کەت و ئەف گەنجە دئ ھیتلیت یان دئ خاپینیت و بخۆ ناخوازیت، یان ئەگەر بخوازیت ژ دایک و باب و برا رازی نابن، دیسان ئاستنی کچنی بی ھوشە نبیری گەلەکی لاوازە و د چارچوو قە کچ بەر تەنگ دا ھز دکەت، و ل دەم دکە قیتە د ئاریشە کچ دا دئ ھەسا ھز کەت کوژیان ب دوماھی ھات و ئیدی ل دەف وئ دئ بیستە ئاریشەکا مەزن و ب ھزرا وئ چ چارە بۆ نیڻ، ئەفجا دئ بزاقا خۆ کوشتنی کەت، و ھندەک جارن کچ فئ بزاقنی دکەت دا سەرنجا بەرامبەری خۆ راکیشیت، یان بیڻ بەرامبەری خۆ ب فی کاری ئەزیت بەت، فیتجا پیدقیە کچ خۆ ھوشە نبیر بکەت و ژ ئاریشان مەزنتەر و بەیتر بیت، چونکە ھەر ئاریشەکی چارەیا خۆ ھەیە، ھەرەکی دبیتژن چەند شەفا دریتژ بیت دئ ھەر رۆژ ھەلیت و چ تشتەک د ژیاننی ب بەاتر و مەزنتەر نیڻە ژ گیاننی مروقی.

سەپان مەلیم ھیتوئی

خۆ کوشتن یان خۆ سوتنا کچان دیاردەبەکا گەلەکا بەرەلەقە د جفاکی مەدا و دەم بۆ دەمی مە گوھ لی دبیت کول فلان جھی کچەکی خۆ سوتیە، یان کچەکی د فلان جھی دا خۆ ھاقتیە خوارئ و... ھتد، ئەفجا گەلەک ئەگەر ھەتە ژ بۆ فئ چەندی، ب ھزرا مەزرتین ھوزایەتی و داب و نەرتیڻ پاشکەفستی گەلەک کارتیکرنی دکەن، ژ بەر کۆ دایک و باب بیھنا کچنی گەلەک تەنگ دکەن و د ناڤ مالی دا زیندان دکەن، یان دئ ژ خواندن گەھی دەرتیخن و ب کەیفە خۆ دئ دەنە وی کەسی وان پی خوش، و دبیت کچنی ئەف کەسە چ جارا

ژنیڼ فەرمانبەر و ناریشا هه‌یقانه‌یین وان

دو‌قچن: دلشاد به‌رچی

بن، به‌لئ زه‌لام ژنی مالم نه‌هیلته ب ژفانا موچن ژنی، کو نه‌ف نمونه ژنی هه‌نه لئ یی پتر ژ نافرته نه‌ف دیارده ب مافه‌کئ سروشتی نافرته‌تی دانای و روزنامه‌فان فتحی ره‌سول کو ئانجی سهرسنگی به‌ وی گوت: ئیک ژ ده‌رگه‌هین سه‌ره‌کی یین په‌یدا بونا وی نازادیا ژن داخواز دکه‌ت په‌یدا کرنا داهاته‌کئ هه‌یقانه‌یه کو ل ژیر کوترولا وی بخوبیت گوت: دیارده‌یه‌کا باشه‌ ژنی، چونکی خرغه‌کرنا پاره‌کی به‌ نه‌گه‌ر د ده‌لیشین به‌رته‌نگ دا به‌یته ب کارئینان. به‌لئ فتحی دگه‌ل زنده‌کرنا ژیرا نه‌بو.

ل نامیدین شرین جیهاد موچه خوره‌کا خیزان داره د ماله‌کا بوش دا نه‌و ب چ ره‌نگا دگه‌ل راکرنا موچن خونینه لئ کریاری ب گروفتی لاوازا ژنی د هژمیریت و گوت: چینابیت ژن یا نه‌زوکی بیت و مالم ب هیلته ب ژفانا زه‌لامی د خیزانین پیتشکه‌فتی دا فنی هزری جهت خونینه به‌رپرسیاریین ژن و میران د خیزانی دا وه‌کی ئیکن و بلا که‌س خول به‌ر نه‌هاقئیت.

نه‌گه‌ر زه‌لام بۆ جهت باوه‌ریا ژنی دئ ژن هه‌می ژبانا خو

گوری وی که‌ت.

ل شیلادزی
ماموستا نه‌فین
رتکانی زنده‌ی
لئ هزری گوت:
ره‌فتارین ژنی ژ
کارغه‌دانین
په‌روه‌ردا

مه‌زخیت ژ
ده‌مئ شوی
دکه‌ت کو د
راستیی دا پتر
هاریکاریا
هه‌فژینی وی
نه‌رکئ وی یه،
باسیما خان

ده‌یابانه ب ریشه‌برنا خیزانی نه‌رکئ ژن و میرانه هنده‌ک جارا مافی ژنی یه موچن خو راکه‌ت نه‌گه‌ر زه‌لامی پیتدقیین وی بو دابین نه‌کرن.

ده‌سته‌سه‌رکرن موچن خوین هه‌یقانه و مه‌زاختنا موچن زه‌لامی ژ خیزانی ژانی نافرته فەرمانبهره‌ف ب دیارده ده‌یته هژمارتن. مه نه‌ف بابه‌ته دگه‌ل هژماره‌کا ژن و میرین فەرمانبهر هه‌کولا و خه‌لکی دیتنن جو دا ل سه‌ر هه‌بوون:

د ژورا ماموستایین سه‌ره‌تاییا سیاره‌تویکافه پسایرا مه دگه‌ل ماموستایین نافرته بۆ گه‌نگه‌شه و نه‌گه‌ر نه‌ز که‌سه‌کئ نیاس بام دا نه‌و پتر دیتنن خول سه‌ر نه‌یتنن فنی دیاردئ بیژن، لئ ترسیان ژ پاشه‌روژنی و زنده مه‌زاختنا د ده‌رگه‌هین نه پیتدقی دا ژلای زه‌لامان فه، نافرروکا هزرتین وان بون ئیک ژوان کو رازی نه‌بو ناف و وینئ وی به‌یتنه به‌لا فکرن راکرنا موچن خو ژلای نافرته فەرمانبهر فه ب لاوازا که‌ساتیا ژنی و کیم هه‌سته‌کرنا ب به‌رپرسیاریا ب سه‌رکه‌فتنا خیزانی دانا.

ماموستا باسیما سه‌لام ژنی دگه‌ل هه‌فالتین خویا هه‌فیر بۆ کو نافرته‌تا فەرمانبهر هندی ل مالا بابی خو، ئانکو نه‌شوی کری پتر یا دل فره‌هه و موچن خول مالمی د

مه‌زخیت ژ
ده‌مئ شوی
دکه‌ت کو د
راستیی دا پتر
هاریکاریا
هه‌فژینی وی
نه‌رکئ وی یه،
باسیما خان
پتفه چوو و گوت: نه‌ف کریاره کیماسیه‌کا نافرته‌تی یه و دقتی ژن و میر هه‌ردوو بیی جو دابی مه‌سه‌ره‌فی ل مالمی بکه‌ن ب تایبه‌ت نه‌گه‌ر هه‌ردوو خودان داهاته‌کئ هه‌یقانه

ژن چیکهرا ژيانی به

سهیران شیخو

دهیته زانین کوب
دریژاهیا دیروکتی و ب
دریژاهیا هزاران سالان و د
دهستپیتکا شارستانی،
بنیاته کنی بهیتر بۆ ناڤاکرنا
جفاکی مروڤا په تیپه هاتیه
دانان ژ بهر وی یه کنی گهلهک
پرسیسار د هزارا مروڤی دا ب
دریژاهیا چه رخال ل سدر راستیا
ژنی پهیدا دبوون و ژ بهر وی
نیکنی کوروله کنی مهزن د

لیست ژ بۆ پیکهاتا جفاکی و ناڤاکرنا ژیان.

ژنی روله کنی دیار و ناڤاکرنا هه بوویه ژ بۆ نیکنه مین ریکه خستنا
جفاکی د فی بواری دا، ل دۆر ژنی و پویسه پیتدانا وی ژ بۆ
مروڤا په تیپه و ب دوماهییک نینانا توند و تویشین و دهستپیتکا پویته
پیتدانا ژیان جفاکی و پیتشکهفتنا به لافکرنا گیانن هاریکاری و
دادپه روه رین و چه ژنی کرنا فیانا ناشتین و دیوکراتی بۆ وی که سنی بۆ
جارا نیکنی دیارکرنا ب رتفه چوونا ژیانن کری و دیارکرنا هینزا کومین
و هاریکاری ژ فی چه ندا دیارکری مروڤ دکاریت بیثیت کورژنی
روله کنی مهزن لیستی به ژ بۆ دلسوزترین دایک و پهیدا کرنا زاروکان و
ب خودانکرنا وان و ژن به خسو هه بوونا ژیانن به و ب خودانکرنا و
په روه رده کرنا نیکنی یا ژ بۆ کور و کچین پاشه روژنی و ژن هه قترین و
هه قساله بۆ زه لاسی، و ژن و زه لام چینیکن نیکن نه بۆ دانانا شاننا
پیکهاتا خیتزانن و پاشی نیل و جفاک پتیک دهین و نه گهر نم ل
دیروکتی بنترین دئ بینن ل ههمی قوناغین ژیانن مل ب ملن زه لاسی
یه ل ههمی کار و شولاندا ژ بۆ پیکه ژیانان رامیاری و بهر سینگ
گرتنن و خهباتن و ب هه فکاریا کارکرتن و پیتشکهفتنا نابوری و کار
و شولین چاندنن ژن یا پشکداره د ریتسا و ریکه خستنا دانانا
یاساین ژیانن، ژ بۆ ههمی لایه نین سنجی و تورهیی و گه شه پیتدانا
جفاکی، پیدقیه ل سهر مه ژنان کو نم رۆلی ژنی به روزه نه که مین کو یا
دیاره ژن چیکه رین ژیانن نه و ل ههمی قوناغان و تا نه قرو سهروکانیا
ژیانن نه و فیانن به، ب دریژاهیا دیروکتی ندرکتین دیروکتی ل سهر
ملین وان بوویه ژ بۆ پیتشکهفتنا جفاکی و ل داوین پیدقیسه
پیکه هشتنا ساخله مین و فیکرتن و چاندنا توفی ژیانن و پاراستن
لن بهیته کرن دگه ل رهوشه نیبرکرن و دموکراسی کرتن.

نهره هت دبیت.

قهرقه شا نافرته تی رامانا وی نه وه نه قه نه ز ژ یا ههم و
من ژنی مافی خوین هه ی و من ژنی دهره و ژانین خو
پین هه مین، نه وی شریک دگه لدا دقتی ل هه وارا وی
بهیته، خو لن بکه ته خودان کو زه لامه!..

هه له بت نافرته تی نه قتی زه لاسی ب نیسینیت،
چونکی دزانیت بهایین زه لاسی چه نده!.. و بی ی زلامی
تشته ک نینه کو دبیزنی ژیان! هه روه کو بی نافرته تی ژنی
نه ف ژیانن نینه!.. به لن مه به ستا وی سهر نجا زه لاسی بۆ
لایین خو رابکتیشیت! و هه ر ده می زه لاسی به ره ه فیا خو
دیارکر کو بکه قیته د سه ره ده ریه کا ژیرانه دا دگه ل
نافرته تی.. وی ده می نافرته ب ههمی سینگ فره هیا خو
دئ پیتشوازی زه لاسی که ت و ههمی داخوازین وی ب
جه نینیت.. نیدی پت پت و قهرقه شه ژنی دئ کیم بن و
قه ره قیت..

سه ره رای سه پاندنا نافرته تان، نافرته تی ریزگرتنه کا
مه زن بۆ زه لاسی هه بویه.. و گه له ک ژنی قه بول کره وه کو
ره وشته کنی جفاکی هه روه کو هه تا نه وژی پتیا نافرته تان
مافی وی بی میرانگری بۆ براین خو دهیلن، کو ب
دیتنا من نه قه مافی نافرته تی به ناییت بۆ برای بهیته
هیلان، هه ره وسا پیدقی یه ل سهر زه لاسی رکی دلن خو
نه به ته مافی خوشکا خو.. نه وژی وی ریزی لن بگریت
یا خوشک بۆ دگریت!..

گرنگه هه رده ل بیرا مه بیت جفاک ژ نافرته و
زه لامان پتیک دهیت و هه رده وه کو نیک به ریرسن بۆ
پیکه ژیانن کا گونجای و سهر فرازا پیتشیلکرنا مافی
نافرته تی ژانین زه لاسی قه به لگه ی نه نازاد بوونا زه لاسی
یه ژ بیر و هزرتین پاشکهفتی و که فنه په رتس، یا مه
دقتی ل قیره داخواز بکه مین دادی به.. ب چاقی دادین
به ری خو بدهینه نافرته تی، شول و کار و رول و
به ریرسیاری وی ب کیشین و ب پیقین و هه قهر بکه مین
دگه ل زه لاسی و ل دویف ترازا دادین مافین وی بۆ
دابین بکه مین.. ل وی ده می هه ستکرن ب جوداهی و
زولم لن کرتن نامینیت و قهرقه شا نافرته تی دئ
شیوازه کنی هه قچه رخ و پیتشکهفتی بخوقه بینیت..
چونکی دئ که ساتیا وی هیته راگرتن و پاراستن.

ثافرهت

د تهرازيا دادیې دا

جيهان محمدهد

بندتین دیتر دانیته سهر به ندرکنا ثافره تی ژبلی به ندرکنا ثافره تی یا سروشتی ب هه لگرتنا زاروکی و ب خودانکرن و سه خبیترکرن و وی. لی بهرامبهر وی ژی نهو ریترگرتن و بهایی وان نینه.

سهرده دریکرن دگهل ثافره تی وهکو سهرده ری کرنی بؤ دگهل به نیا، یان سه پانا. هه می کارین دهاتنه کسن و پاش بی وهرگرتنا ره تی و بوچوونین وی، یان پرسسیار لی کرنی، دا دهنه نیکی، یان دا رهفتاره کا نه گونجای دگهلدا کهن!

پرسسیار ل قیتره دهیتته پینش نه ری زهلامی چ ماف ل سهر ثافره تی هه به کو هوسا ب هوشانه سهرده ری دگهلدا بکته و مافی وی بخوت؟!..

نه گسر ژلای ملکداریی شه بیته، نهو ملکی ژ یایی بؤ عه یالی دمینیت، پیدقی یه بههرا ثافره تی ژی وهکو یا ههر زهلامه کی بیت، خو نه گهر بهرهمی شول و کاری بیت، نهغه ژ که قندا و تا نوکه ثافره تی ژی وهکو زهلامی یا شول دکته، ژبلی پارقه کرنا شولی، کو هندک جارن شولی زهلامی ل دهرقه به و بی ثافره تی د ناف مالدا به. ژ خو نه گهر نهغی ژی نه گهر ب بها بکته بهرامبهر پاره دی داهاتیی شول و کاری ثافره تی پتر بیت!.. ژ بهر هندئ ژی نه پینیا مان و بهر دهوامیا ژینا زنده وهری ژی گرتدایی ثافره تی و تهحه ملا وی یا وی بهر پرسسیارین به!.. و نه گهر قی ژی بهرامبهر پاره بهرهمین. چ زهلام دهرحه قی دانا بهایی قی بهر پرسسیارین دهرناهیین!.. نهغجا بوچی دی بی بهر کهن ژ ماف و نازادین وی!!..

کهس وهکو ثافره تی دهردی خو نزانیت!! و دبیت هندک جارن ژ نهغجای رهوش و تیتال و پهروه ده کرنا پاشکهفتی، هندک ژفان رهفتاران ب سروشتی بزانتیت!.. لی ههر دوی ده می دا ژی ههست دکته کو پتريا وان رهفتاران دوی ماف و داخازیین وی نه!.. ژ بهر قی چندی دی بینین کو ثافره تی نهچار دبیت کو قهرقه شتی و پت پتی بکته! و نهغه بویه سیمایه کی ثافره تی! ثافره تی ژی وهکو زهلامی ژبانه کا خوش و سهرقراز و بی سهرگیزی دقتیتا. بهلن بی بهرامبهر وی پویته یی نادهت ژ بهر هندئ دی نهچار بیت ب فی رهنگی دهربرینتی ژ خسو بکته!..

ثافره تی ب قهرقه شه و پت پتا خو دهربرینتی ژ دهرد و ژانین خو دکته! بو هندئ سهرنجا زهلامی رابکیشیت بؤ وی دهردی داکو ههولبدهت چاره بکته. لی ده می چ پویته پت نههاته کرن، دی بهر دهوام بیت ل سهر وان پترابونین خوا. بی کو زهلام پت

د جفاکی کورده واریی دا ثافره تی بهرهم هینه ره کا باش و گوهدار بویه. لهورا ثافره تی بهر پرسسیاریا پتر ژ نیشا جفاکی د هه لگرت، چونکی جفاکه ک نینه بی ثافره تی، ههروه کو بی زهلام ژی جفاکه ک نایت، ده می پیکهینه رین جفاکی ثافره تی و زهلام بن، نه رک و بهر پرسسیارین ههروه کانه، چاوا سروث نه شیت گرنکیا کیژکی پتر دانیت، وهسا بهر پرسسیاری ژی ناهیتته ژتیک جودا کرن، بهلن یا جهی که سهری نهوه د ماف و دهستکهفتیان دا بههرا پتر بهر بی ب هیز دکته.

دپینژن ثافره تا کورد ژ که قندا دگهل زهلامی د مهیدانا کارکرنی دابویه، و ههر کاره کی زهلامی دکر نهوی ژی دکر، ژبلی هه لگرتنا سروقی د له شق خودا بو ده می نه هه هیشان و پاشی ب خودانکرن وی و سه خبیترکرن و پهروه ده کرنا وی بؤ چه ندین سالیین دیتر. کو نهغه ژ سروشتی ثافره تی بخویه و یا ژ شیان و پیچییونین زهلامی هه دهره!.. لی ههر دوی ده میدا ژی ثافره تی یا چه وساندی و ته په سهر بؤ و بی بهر بویه ژ ماف و نازادین خو. بهلکو یا بی بهر بؤ هتا ژ مافی بهرهم رهنج و زهحه تا خو. ثافره تی کو ملکدار نه بیت و خودانا بهرهم خو نه بیت دی چاوا خودانا مافی خو بیت.

سروث کو د جفاکی دایه بی به ندرکه ب کومه کا یاساو عورف و داب و نهریتان. زهلام ژی ژبلی قی به ندرکرتی هندک

ڊيڪ وياب و ههڙين خؤ دکهت ڙ بؤ پهيدارنا پارين ڙيانن،
 نهڙي رويدا پشتي سههلدانا پيروزا بهارا سالا ۱۹۹۱ئ ل
 باشوري کوردستانن و في چهندي ڙي وهل ڙني كريبه كو هڙي د
 مسافن خؤدا بکهت و خهباتن بکهت ڙ پسخه مهت ب
 دسته نينانا في مافي لئ مخابن ل ڦيڙي گهلهک زهلامان ل
 جهم مه نهڙ گوهورينه د سروشت و کريار و تيگه هشتا ڙني ب
 کاره کي مسفادار و ناساي ل قهلم نه داينه و همبهري في
 چهندي دل نه خوش بوينه، وهک (رد فعل لا ارادي) بؤ وان چي
 بوويه، و في چهندي ڙي ناريشه د نائبههرا ڙني و زهلامی دا
 پهيدا کرينه، چونکي زهلام همي دهما هڙ دکهت کوڙن
 پاشمايا وي په نهک کيانه کي سهريه خويه.

ڦيڇا ل ڦيڙي پيدقيه ل سر زهلامی ڦي هڙي ڙ
 ميتشکي خؤ بيننه دهڙه، هروسا ڙن ڙي بلا ب ويهکي بي
 شهرم و خؤ ڦهشارتن خؤ بهافڙيته ميدانا کاري مل ب ملي
 زهلامی ڊاکو جفاکه کي بي ناريشه ناڦا بيت.
 ل دوماهي دئ بيڙم وهک پينگافا نيکي ڙ بؤ نه هيلانا في
 هڙي د جفاکي مهدا دڦيت نم زارو کين خؤ ل سر يهکسانين و
 وهکهي بي پهروهده بکهين، و وهسا تي بگههين کوچ جوداهي
 دنافبهر ڙن و زهلامان دا نينه، و هڙ نيک ڙ وان
 دهسته لاتداری يا خؤ ههيه و نه گهر مه نهڙ سره دهريه دگهل
 زارو کين خؤ کر ڙ بچو کاتي ب هزارا من گهلهک رهنگين
 ناريشا و ناکو کي روی نادهن و دئ بهرف کيم بووني چن.

جوانی و رهوشه نيبيريا مروفي د پاڙيا ويدايه

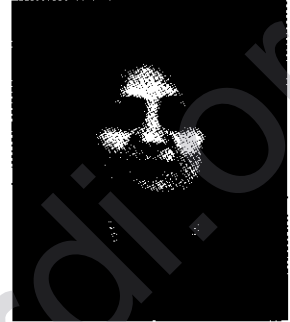
چيمان کانيکي

هڙ تشته کي ههبيت گرنگيا خو ههيه و مروڦ پيدفي گهلهک تشتايه ڊاکو خو تمام
 بکهت و بؤ بدسته نينانا فان همي تشتان گهلهک ليگهريان بي دڦيت و دبنه رهندا
 چ مروڦ بي (متکامل) نينه، نانکو هندي مروڦ ههول بدهت خو دروست بکهت ڙ
 همي لايانقه دئ بيبي هڙ جاره کي تووشي تشته کي نه دروست دبيت...! و نهڙ
 تشتن نه دروست ههڦه يقينين ل سر همي کهسايه تيا مروڦي دکهت و دمروڦي
 خالهکا ب هيتز و برسيقه دار ناڦا بکهت، همي کهسان دڦين خو دروست بکهن و ڙ
 گرنگين وان ناسته ننگين دکهڦنه دڙيکا مروڦي ڊاکو دبنه ريگر مروڦ نکاريت بيته
 کهسه کي خودان کهسايه تيهک بهرز سهروبهري مروڦيه ڙ همي لايه ناڦه، نانکو پاڙي
 و ريکو پيکيا مروڦي دڦيت مروڦ ڙ همي تشتين ديتر گرنگين بدهته في خالن،
 چونکي هڙ نهڙ خالهيه مروڦي نيزيک و ديري نارمانجا دکهت، دهما مروڦ وردبينی
 هيف بکهتن، دڦيت هڙ مروڦهک ڙ همي خالين ديتر پيتر گرنگين بدهته في خالن،
 نهوڙي پاڙي و سهروبه رکنا خو، چونکه دهما مروڦهک ل بهر مروڦي را بجيت بلا نم

دگهل نه پيڦين، لي هه گهر بي پاڙ و ريک و پيک بوو، نيکسه سر نجام مروڦي بخو رادکيشيت، بي کو مروڦ بزانيت کاني
 ناستي وي بي رهوشه نيبيري، جفاکي.. هتد چهنده، نانکو ل دهسپيکي ليکدان و پاڙيا مروڦي بؤ کهس ل بهرامبهر کهسايه تيا
 مروڦي ديار دکهت، دهما مروڦي پاڙيا خو ديار کر، نهوي کهسايه تيا خو ڙي راگرت و بهرز کر، ب تايبه تي ڙن دڦيت پيتر
 گرنگين بدهته في خالن، چونکي هڙ ڙنه مال و زاروکان، تا ههڦيڙي خوڙي ليکدهت و ب سهروبه و پاڙ دکهت، و پيتر
 نهڙ نه رکه دکهڦيته ل سر ملين ڙني، چونکي ڙن پيتر مروڦ تيبينين ل سر دکهت ڙ همي لايه ناڦه، ڙلاي وي بخو کا چهوا
 کاري خو کريبه، ههتا دانانا مکياجن وي ڙ پاڙيا پرچن هتد و لايه نه کي ديتر مال و زاروکن، نهوڙي د گرنگن کو گرنگي بي
 بهيته دان ب تايبه تي زاروک، چونکي دهما زاروک بي پيس و نه ليکدای بيت، ڦيڇا دڦيت کارين پيستر نه نجام بدهت و
 نمونه گهلهک د مشنه هڙ دهما مروڦ بي دل تنگ و گران بوو، بلا بزانيت بي پيسه، ڦيڇا نا بيڙم بهس پيساتيا جلو بهرگان
 و مروڦي ههيه، پيساتيا دل و دهروني ڙي، بلا مروڦ ل خو بزڦريت هيتا لهش همي ڊاگير نه کري.

ناریشن دناقبهرا ژن و زهلامی دا و چاره‌یین وان

روزا ناکرمی

دهسته دئی هزر کت کو نهف په‌یوه‌ندیه ژ بو هف‌ئینینی په و دئی هزر کت نهو که‌سج د گهل دا دئی باشترین هف‌ئین بیت، لی پشتی دهمه‌کتی کیم ب سهر ژینا هف‌ئینینی دا دچیت دئی دل ساری ل داف هردووکان په‌یدا بیت و روژ بو روژئی دئی ناریشه دیارین بو بچویکتین نه‌گهر دئی نهرارزیبون هه‌بیت.

۲- نه‌بونا هه‌فسه‌نگی دناقبهرا ژن و زهلامی دا ژ گهلک لایانقه (هشیاریا ره‌وشه‌نبیری، ناستی خواندن) نهف چنده روی ددهت، ل دهمی کچه‌کا بچویک ددهنه پیره‌میتره‌کتی شیتست تا هفتی سالی، یان ل دهمی کچی به‌دل خوین ددهن، یان هیشتا دلانکتی دا، یان یا خودان باوه‌رنامه و ره‌وشه‌نبیر شوی ب نیکی ناستی وی زوژی نزم بکت.

۳- مایتیکرنا مروژ و لاپه‌نین بیانی، وهک ده‌یابین ژنی، یان یین زهلامی و هه‌فال و دۆستان، نهف مایتیکرنه دئی بیته نه‌گهری مه‌زنبوننا ناریشان ب تاییهت نه‌گهر ب نهرانین و ب نه‌تین ره‌ش مایتیکرنی دکن و ناریشی مه‌زن دکن نه‌چار دکن کو دبیته نه‌گهری مه‌زنبوننا ناریشا چنده‌نین سفک و بی بها بن.

۴- لاوازا هشیاریا هردوولا و نهرانینا چه‌وانینا سهرده‌ریکرنی دگهل ناسته‌نگ و نه‌خوشین ژیانی.

۵- لاوازا باری نابووری، نه‌گهره‌که ژ بو په‌یدا‌کسرنا ناریشان.

نه‌قرۆ نه‌گهر نم بهین و بهری خو‌بده‌ینی نه‌قرۆکه و پشتی کو گهلک گوهرین ب سهر ده‌قهرامه‌دا هاتین، ژینا چ نهف گوهرینه یین سیاسی، یان نابووری، یان ره‌وشه‌نبیری بن دئی بینین کو نهف گوهرینه د ماوه‌کتی زوژی کورت دا رویداینه و ههر گوهرینه‌کا قوناغ ب قوناغ چی نه‌بیت، دئی مه‌ترسی ب دیقرا هه‌بن. و گوهرینه‌کا سروشتی نابیت، مه‌ره‌ما من یا سهره‌کی د فی باه‌تی دا نه‌وه قان گوهرینه‌نین مه‌زن و ب له‌ز کارتیکرنه‌کا مه‌زن کره ل سهر ره‌وشا ژنی کو هه‌ست ب مافین خو‌کره و هه‌تا راده‌یه‌کتی تیغه‌هشتیه کو نه‌رکی وئ نه ب تنی خودانکرنا زارۆکایه و تیرکرنا هه‌زین زهلامی په ب ریشه‌برنا مالی په، به‌لکو وئ که‌سایه‌تیه‌کا ب هیز هه‌یه و نهو دشیت روژی خو د جفاکی دا بگیتیت، ههر ژ بهر چی چنده‌ئی ژنی خو هاشیتیه گوره‌پانا کاری و ده‌رقه‌ی مال کار کر و هاریکاری

هه‌لبهت یا ناشکرایه کو خیزان گرنگترین په‌که‌یه د جفاکی دا و بنیاتی هره گرنگه ژ بو پیشه‌چوونا جفاکی، خیزان ژ دوو که‌سین بنه‌ره‌تی پیک ده‌یت نه‌وژی ژن و زهلام، په‌یوه‌ندی دناقبهرا وان دا گرنگترین په‌یوه‌ندیه د ژینا مرو‌قایه‌تین دا، و مه‌رجه‌که ژ بو پیشه‌چوونا یان به‌ردوامی یا ژیانی و نهف چنده ژی په‌یره‌وه‌کتی ناقداره و که‌س نه‌شیت حاشاتی لئ بکت، نه‌فجا چ نهف په‌یوه‌ندیه هاتبیته دانان ل سهر چنده مه‌رج و ساخه‌تین که‌سایه‌تی، یان ل دویف داب و نه‌ریتین جفاکی، یان ب ههر ره‌نگه‌کتی دی بیت. یا گرنگ نه‌وه کو ریزگرتن و د هه‌قدو که‌هشتنه‌ک دناقبهرا ژنی و زهلامی دا هه‌بیت، کو دبیته نه‌گهری هندئ هردو لا ژینا‌که‌ ته‌نا و خوش و رحه‌ت به‌نه‌ سهر و نهف چنده ژی کارتیکرنه‌کا باش دئی ل سهر زارۆکان هه‌بیت و خیزانه‌کا ساخه‌م و پیشه‌کتی دئی ناقا بیت.

ل قیری من دقیت هندک نه‌گهرین سهره‌کی یین رویدانا ناریشه‌یا دناقبهرا ژنی و زهلامی دا ده‌ست نیشان بکه‌م:

۱- نهرانینا هه‌لبزارتنی کو دبیته ترسناکترین نه‌گهر ژ بو رویدانا ناریشه‌یین خیزان ب تاییهت ل دهمی هه‌لبزارتن هه‌قینینی ل سهر هندک بناغین سهرقه سهرقه بن وهک زه‌نگینی ب ناف و ده‌نگی و جوانی... هتد و نه‌فه‌ژی یا به‌ریه‌لاسه د جفاکی مه‌ دا، ب هزا من نه‌گهری نهرانینا هه‌لبزارتن هه‌قینینی ژ بهر کو شاشیه‌که یا د په‌یوه‌ندیین مه‌دا، یان د جفاکی مه‌دا هه‌فالینیا دناقبهرا هردو ره‌گه‌زان ب شهرمی ده‌یته ل قه‌لم دان، ل قیری ل دهمی نیکه‌م په‌یوه‌ندی ره‌گه‌زی دی دکه‌فیته به‌رسینگی که‌نجی ب تاییهت (کچ) کو پتر ژ کووری یا بن

تیله فونه کا
موبایل
بو خانمان

کومبائیا سیمتسن تیله فونه کا موبایل موبایل CL75 هالقیته دا بازاری دل.
فنی تیله فونن هومارکنا شبان و ساغله تان هه نه، وهک رهنگن وئی بین رند و
جوان، قهبارق وئی بین بچریک، سدنکا وئی یا کتیم، فنی تیله فونن دور شاشه
هه نه تیک ز نافدا و تیک زده رقه کو دبیت بهیته ب کارینان وهک خرویکه
(ته تیک) دهمن ب کارنه نینانی. هومسا یا گونجابه بو خانمان ز بهر نازکیا وئی و
کارین وئی. فنی موبایلن کامیرهک VOA یا پتیشکفتنی تیلدا هه نه و دکارت
نامه بین کورت (SMS) و نامه بین (EMS) و (MMS) ب هتیریت.

دوهم ئوکسیدئ
کار بوونی گه هشته
بلندترین ئاست

ب هتیرتیره ستورک
ل سروسشتی

چهند فه کۆلینه کتین نوی ئاشکرا کر کو ریژه یا CO2 کو
دبیته نه گهری بلندبوونا پله یا گهرمیئ ل جیهانی گه هشته
بلندترین ئاست د ۶۵۰،۰۰۰ سالاندا.
ئه فه ئی هاته زانین ژ شرۆقه کرنا جه مه دا ریژ ۳
کیلومه تران ل کیشوه ری جه مسه ری باشور. دیسان فه کۆلینا
دیارکر کو ئاستی ئاقا ده ریایی دبیت بلند بیت ۲ جارن
هندی بلندبوونا وئی د هه ردوو چه رخسین بووری دا. زانا ل
سالا ۱۹۹۹ئ و بو ماوه بی ۵ سالان جه مه د کولا و شیان
۹۰۰،۰۰۰ سالان بو پاشقه بزقرن. په قیشکین گازی ئه وین
دناف دا زیندانسوین گرۆقین گرنگ دانه ده ست زانایان
ده رباره ی گازی کویفه ئه سمانی و پله یا گهرمییا وی،
زانایه کت گوت: ئاستی CO2 بی بلندبووی ۳۰٪ و بی
میسانی ۱۳۰٪ ئه فه ئی ئیکجار گه له که، چونکو ژ بو
CO2 بلندبوون ۲۰۰ جاری به د ۶۵۰،۰۰۰ سالاندا.
دیسان ئاستی ئاقا ده ربایان گه هشته ئاسته کت بی هه فتا د
۱۰۰ ملیۆن سالان دا.

زانایین ئه مریکی ب سه ر نقشه کت به کتیریا
هه لسه ون دناف روبیار و جو و کانیتین ئاقتی دا
دژیت و دکارت ب هتیرتیره ستورک (صمغ) ل
سروشتی به ره فه ئکه ت. زانا ل وئی هیقیی نه فنی
به کتیرایی مشه بکه ن و ستورکا وئی ب کار بین
د په رجومه کرتی دا ل نشته گهریان و چاندنا
ددانان و ل ئه ندازیاری.

ئه ف ستورکا به کتیریا دکارت خو راکرت
به رامبه ره تیره کا (۵ته ن/ ۱ئینج) به کتیریا ئاقبری
دکارت خو ب که فر و بو ریتین ئاقتی فه ب
نوسینت ب هاریکاریا دویقی خو یین زراف و
دریژ و پتیکهاتی ژ گه ردین (جزئیات) شه کرتی،
بو زانین هتیزا پتیکه نویسانا به کتیریا ۷ جارن
ته مه ت یا دیکمارکی به ده می خو ب که فراهه
دگرت ب بین خو.

زانایه ک به کتیریۆلۆژی د دکرنیت گه مرۆف
شیا له شه کت ۲۰۰۰ کیلۆبی ب فنی ستورکتی
پتیکه گریده ت دئ شیت ژ ئه ردی بلند که ت!!

دووهم چاندنا سهروچاقان ل جيهانئ

نہ ساختی
چینی ل
ساللا
۲۰۰۴
توشی
هیرشه کئی
ببو ژلایئ
هرچه کئی فه
و ژهینگی
وهره دویرژ
مروفان دژی
ژهر
کرتیبونا

نوژدار
ین چینی
کارین
ئیکم
نشته رگه ر
یا چاندنا
سهروچاقان
ل سر
ناستی
وهلاتی ب
جه بین،
کو دیته

سیمایئ وی.

نهو نه خوش یی بهرف
ساخبونه، لی یی پیدقی ۶
مه هایه تاکو فیری سهروچاقین
خویین نوی بسیت و یی ل

دووهم نشته رگه ری ژفی رهنگی ل سر
ناستی جیهانئ.

ل قئ نشته رگه ریئ کو (۱۴)
کاتژمیران فه کیشای، نشته رگه رین چینی
رابون ب گوهرنا (۳/۲) ژ سهروچاقین
نه ساخته کئی ۳۰ سالی پشتی کو هرچه کا
گوریخ بهرهنگار بوی.

نارتشین خویین دهروونی بکهت!

همژی گوتنی به کول کانونا ئیکئی یا بووری ههمان
نه خوشخانه رابوب چاندنا پیستی نیشه کا سهروچاقین
کیفریشکه کئی، نهو نشته رگه ری یا سهرکه قتی بوو
کیفریشک پشتی بورنا دوو هفتیان شیا چاقی خوب
نقینیت ل رهخ نشته رگه ری لی هانیه کرن.

بو زانین نشته رگه رین فرهنسا ل ساللا بوری شیا بون
سهروچاقین خانم کئی بچیان پشتی کو سه یی وی لیقین وی
و دفنا وی کراندین!

بریکاری رتفه به ری پشکا نشته رگه ریئ جوانکاری
ل نه خوشخانه (شینک فی شیان) ناشکرا کر کو نهف
نشته رگه ری کا نالوژتر بوژ نهوا هاتیبه پیک ئینان ل
فرهنسا ژبو چاندنا سهروچاقان.

ل دویف ناژانسا دهنگ و باسین چینی (شینخوا)
نشته رگه رین چینی رابون ب دانانا ناله که کئی بو نه ساختی
دگه ل لیشه کا سهری و دفنه کئی و برهه کئی، همی ژی ژ
ئیک بیتشکر بون.

خوار و چنه دناف ئهردی دا پشتی کو دبنه ترشی.

*** مه ترسیا ئه ئورو و پاشه روژی:**

ژ که فنداو ژ ئه نجامی ئولکانا (برکان) قاسه کئی (کمیسه) مه زن ژ کبریتی و نایترو جینی به ره لالا دبون و دهاتنه گوهرین بو ترشیان. لی مه ترسیا وان هندی نوکه نه بو، ئه ئورو ل سه رده مه پی شه سازیتن مه زن (ووزه یا نه تومی، بومبا هایدرو جینی، کانزایتن تیشکدار، مشه بونا کارگه هیتن همه ره ننگ، زیده بونا پاشمایتن ترومبیتلا... هتد)، میزانا ژ یانی وهرچه رخاند و بونه نه گه را زیده بونا ریژه یا کبریتی و نایترو جینی و تیکه لبونا وان دگه ل هه وای و پهیدا بونا بارانین ترشوک کو بویه نه گه را ژ نا فیرنا گه له ک زینده وهران و له نگیونا هه قسه نگییا سروشتی.

ب راستی بارانین ترشوک بیتن بویه شه ره کئی کیمیای بی ژ دل دگه ل مروقی، نانکو خویکه که مروف بی ژ دل و نه ژ دل ددهت.

ل دوماهیته گه ره که خویا که یین کو کارتی کرنا بارانین ترشوک ل سه ر گیانه وهر و دارستانا ب تنی دیار ناکهت، به لکول سه ر خانی و بهر و که ئور و پر و بورج و شینواران ژی کره!! بو غوونه: په یکه ری (ابی الهول) ل مسری، ته لارا قه شه نگا (کاپیتول) ل ئه مریکا، په یکه ری نازادین ل نیویورک!!!

دیسان بارانین ترشوک کاره کئی ناشکرا ل سه ر ساخله میا مروقی دکهن و دبنه هوی هه ودانا نه ندامیتن له شی وهک کولبونا تالاقی هه ناسه کیشانی و بیهن ته نگیونی (ریو) و زکچونا زاروکان. ئه نه نه ئه نجامیتن شارستانیهت و دهسته هه دانا سروشتی و ئه فراندنا شه ره کئی دژوار دگه ل ژینگه هه... شه ری بارانین ترشوک.

ئه نجامی پی سبونا هه واری ب گازا دووم ئوکسیدی کبریت (SO2) و ترشی نایتریک پهیدا دبیت ژ هه بونا گزیتن دووم ئوکسیدی نایترو جین (NO2) و یه که م ئوکسیدی نایترو جین (NO). ئه ف هه دوو ترشیه یان دگه ل بارانی دهینه خوار، یانژی ئیکسه ر تیکه لی ئا فا ده ریا و رویاران دهن، یانژی دهینه می ژتن ژلایی ئاختی شه و درژنه ناف ژیده رین ئا قی ل ژیر ئه ردی.

بیگومان پهیدا بونا ئان گازان ئه نجامی بزاف و چالاکیتن مروقی نه ل چه رخی پی شه سازین. زانایان یا سه لماندی کو زوریه ی ژیده رین ئا قی ل ئه ردی بیتن هاتینه پی سکر و ئه نجامیتن وئ نه ب تنی ل گیانه وهرین ئا قی دیار بویه، به لکول دارستان و ل گیانه وهرین ل هسکی دژین و ل مروقی ژی د ناشکرا و خزانه.

پر راسته ئه م بیژین کو چه ند شارستانیهت و پی شه سازی پیتش بکه قیت ریژه یا به ره لالا بونا گزیتن نا فیری د هه وایدا دئ پتر بیت و مه ترسیا بارانین ترشوک دئ زیده بیت.

دقیت بزاین کو ئه و ترشوک هه رچه نده دنا قدرن ب (بارانین ترشوک) لی دگه ل به فری ژی دهینه خوار. ل بهاری ده می به فر د حه لیبت ئه و ترشی دچنه ژیر ئه ردی و دهست ب کاری خویی خراب دکهن.

*** بازنه یا بارانین ترشوک د سروشتی دا:**

گزیتن SO2, NO2, NO و Ci ده می زیده دبن دنا ف هه وای دا ژبه ر بزافیتن مروقی بلند دبنه ئه سمایی، کو گه ردین (جزئیات) وان که فتنه بهر تیشکا روژی چالاکیا کارتیکرنا کیمیای (تفاعلات کیمیایه) ل سه ر وان زیده دبیت و ترشیتن کبرینیک و نایتریک پهیدا دهن. ئه و گه ردین نه کارن بلند بن ژ گرانیسا خو و چریا خو دئ ل نیزیکی ئه ردی مین و کو م بن ودگه ل ئا فا بارانی هیتنه

بارانين ترشوک

نهقی بابتهی خهلاتی نیکی ل فیسته‌فالا زانستی ل ده‌فهره نامیدین ب ده‌ستخوفه ئینیه

جیهانی توشی پیسبونا ژینگه‌هی نه‌بوین، هه‌رجه‌نده جیاوازی هه‌نه د پله‌یا پیسبونتی دا ل دویف جوگرافیا ده‌فهری و پیشکه‌فتنا پیشه‌سازی ل ویری.

هه‌ژی گوتنی یه کو پیسبونا کیمیاوی ژ هه‌می پیسبونتی ژینگه‌هی ب ترستره و فه‌کولین دیار دکهن کو نه‌و که‌رسته‌یین کیمیاوی یین به‌ره‌للا نه‌و بوینه نه‌گه‌را ژناقبرن و تیکدانا بار و دوختن ناسایی یین ژینی.

دیاردا ژناقچون و نه‌مانا گه‌له‌ک جورین ماسیان و زینده‌ه‌رتین دی ل رویبار و ده‌ریاچین نافه‌راستا ئورویا و نه‌مریکا و که‌نه‌دا زانایین سروشتی هاندان ل دویف‌چونتی بکه‌ن تاکوشیاین ناشکرا که‌ن کو نه‌گه‌را ژناقچونا فان ماسیان دزقریته هنده‌ک توخمین زینده‌ه‌رتین ئورگانی (کائنات عضویه) کو دبنه خوارنا سه‌ره‌کی یا ماسیان. ته‌ف زینده‌ه‌ره یین ژه‌راوی بوین ژ نه‌نجامی زینده‌بونا ترشاتیانا ئا‌فا رویباران ب بارانین پری ترشیین کبریتیک (H₂So₂) و ترشیین نایتریک (HNO₃). دیارونا فان هه‌ردوو ترشیان و کیمه‌کین دی دنا‌ف ئا‌فا بارانیدا دبیتین بارانا ترشوک.

* چا‌وابارانا ترشوک چن دبیت؟

بارانا ترشوک په‌یدا دبیت ب هه‌فگرتنا ترشیین کبریتیک دگهل ترشیین نایتریک و تیکه‌لبونا وان دگهل ئا‌فا بارانی. ترشیین کبریتیک په‌یدا دبیت د هه‌وای دا ژ

قوتابی: شنگ ناشتی

یا خویایه کو نه‌فرو که‌سی چ گومان نیین ده‌ریاره‌ی گرنگیا ژینگه‌ها نه‌ردی، تیکدانا ژینگه‌هی یا بویه خاله‌کا ره‌ش ب نا‌ف چا‌فین ده‌وله‌تین پیشکه‌فتی فه!

پیسبونا ده‌وروبه‌ران (تلوث) نیکه ژ گرنگترین بابته‌تین نه‌فرو زوربه‌ی ده‌زگه‌ه‌تین زانستی ل جیهانی پویته پی دکهن و فه‌کولین و ل دویف‌چونا ژۆ‌ته‌رخان دکهن، نه‌و ژۆ‌به‌ر په‌یوه‌ندیا موکوم و خورستی دنا‌ف‌به‌را ژیانا مروقی و ژینگه‌هی دا.

بیتگومان شوره‌شا پیشه‌سازی نه‌وا به‌ری ۲۰۰ سالان ل ئورویا ده‌ستپیکری ه‌رتین سه‌ره‌کی یه یین پیسبونا ژینگه‌هی کو نه‌و بویه گرفتاریه‌ک مه‌زن و یا به‌ره به‌ره مه‌زنتر و به‌رفره‌ه‌تر دبیت.

نهم دکارین بیتین کو نوکه هیچ ده‌فهره نه‌مایینه ل

نه گهر هم باسج هر دهرمانه کی بکهین پندقی یه هم
مهرجین پیشه سازیا وی بزاین و ب چ ریک هاتینه نومبارکرن
و قه گوهاسنق نو ماوی پویچوونا وی چهنده و کاریگه ریا وی
پرانیا خه لکی وه سان هزر دکهن پستی بورینا شمش مه هان ژ
سهرقه چوونا ماوی وی هیشتا دروسته بو ب کارناینی نه قه
هزره که د بنه رتدا خه له ته .
ل دوماهیج نه گهر ته ههمی مهرجین هه لگرتنی و
قه گوهاسنق ب کارناین نه ز باوره دکهم دی بیژی من دهرمان ب
کارناین و نه ز ساخلم بوم .

د قه کولینه ک نویدا ل لهندهن دیارکر دهرمانین قیراگه هشتین
دهستیکی وه کی نه درینالین و نه تروپین و . هتد نه وین نوژدار
ل چانتا خودا هه لدگرن دناث ترومیلا خودا، نه و دهرمان خراب
دین دهمن به ره قی گهرمانیا ۲۰-۲۴ ژ سه دی دین ژبه رکو
دناث چانتی نوژداریدا گهرمانی دگه هته ۸۰ پله یان.
نه گهر ل لهندهن نه قه روی بدهت توچ دبیتی بو ده قه را مه
دهمن گهرمانیا سه قای دبیته ۴۵ پله و پیته لتر؟؟ هه لبهت دی
بلندتر بیت و ب تایهت دناث ترومیلا دایسان دناث مالیتدا،
لهورا نابیت ب چ رهنگا دهرمان ژ دهرقه ی سه لاجن بهینه
هه لگرتن نه گهر هم ل مال نه یین .

زانایان روناھی راوهستاند!

مه ههمیان هزر دکر کوروناھی
خپترترین تشته ل گهردونی، لی زانا شیان
لهزا وی ژیا دیکمارکی کیمتر لی کهن!!
نه ههر نه و، به لی شیان لهزا وی ب
گه هینه پله یا چنه و وی روناهیج نه مبار
بکهن و جارها دی به رده نه قه!!
هه لبهت قوتایی ل فیرگه هی دزانن کو
لهزا روناهیج دگه هیته (۲۹۷.۰۰۰)

دکته و دیاردهک ژ قی چهندی نه نجام ددهت دبیتی
(شکه ستنا روناهیج). دکتوره هاو بو خو مفا ژ قی دیاردی
وه رگرت و رابو ب سارکرنا گازه کا پیکهاتی ژ گهردی لین
(ذرات) سویدیومی هه تا پله یا چنه یا مطلق (الضفر المطلق)،
نانکو (-۲۷۳) م کو کیمترین پله یا ساریج یه زانست هه تا
نه قرو گه هشتین و لقیره ههمی ره نگین لقینین رادوه ستان.
دهما تیشکه کی روناهیج لیزه هاتیه به ردان ل سهر کوما
گهردی لان لهزا روناهیج گه لهک سست کر و راوه ستاند.
نه ق روناهیج لهزا وی گه لهک سست کری مفایه کی پر
مه زن هه به، نه مازه ل بیاقی راگه هاندنی، وه ک هنارتنا
ئیشاره تان و به رنامه بیتن TV. دیسان ل نالاقین کومپیه ته ری
بیتن ئیکجار پیتشکه فتی، ههروه سا ل نامیرین دیتنا شه قی.
ژ نه نترنتی پاچه گره

کیلومه تران د ههر چرکه کی دا (ثانیه) دناث بوشاهیج دا. نه و
روناهی نیزیکی (۸) خوله کان گهرودیت هه تا دگه هته مه ژ
روژی، و نیزیکی (۱) چرکه بین تا دگه هیته مه ژ هه یقی، و
(۲) میلیون سالان دا و بگه هیته مه ژ نیزیکی تران مجره کوناقی
وی (نه ندرومیدا) یه.
زانایه کا فیزیباوی ب ناقی دکتوره (لینی هاو) ژ زانکویا
هارقارد یا نه مریکی شیا بو به ری دوو سالان لهزا روناهیج
کیم بکهت و بگه هینه (۶۰) کیلومه تران د ده مژمیره کی
دا. لی د ناقیکرنه کا دی دا نه و زانا شیا لهزا روناهیج
هیشتا کیم بکهت بو (۱.۶) کیلومه تران د ده مژمیره کی، کو
کیمتره ژ لهزا برتقه چونا مروقی یا سروشتی!!!
یا خویایه کو روناهی دهمن دناث که رسته یه کی روحن دا
دچیت وه ک ناقی، یان شویسه ی، لهزا وی پیچه ک کیم

من دهرمان خوار. . بهلئ ئەز چاره نهبووم

گهلهکا ناسایی یه ئیک ژمه دهرمانی نیفرویهکئی بکریت و قهستا مال بکهت بهلئ ددهمی فهگهریانیدا پیچهک براوهستیت و هندهک پیدققیان بۆ مال بکریت، چاریک دهمژمیر تهقافه دهرمان ل بهر گهرماتییه بمینیت و پیکهاتییه وی خراب ببن و کاریگهریا خوژ دهست بهت. دبیت خودانی دهرمانا شوپیرهک وهستیای بیت و قهستا قوتابخانی بکهت بۆ ئینانا زارۆکئین خو یین قوتابی و هندهک تشتی دینر دبیت ئیک ژوان دهرمان بیت و ب فی رهنگی ژی دهرمان بهری بگههته مال خراب بییت.

نهم تیبینیا تشتهک گرنگ ل سهیرانیا دهرمانا دکهین نهوژی پلا گهرماتییه یه نهوا کو پیدقی یه دهرمان تیدا بهیته ههلگرتن و دکهقیسته دناقبهرا ۱۵-۳۰ پلهیا ژ سهدی ئو فاکسین و دهرزیکین ئینسولین ژی د پلا گهرماتییا ۴-۸ئ ژ سهدی دهینه وهرگرتن و ل قئیرئ نهم نهشتین ب فهگوهریزین بۆ جههک دینر نهگهر تهزیاتیهک نهبییت، بهلئ بۆ نمونه نهم دبیین نهو دهرمانی دگههیته مالی دهمج دهست دکهینی یئ گهرم بوی،

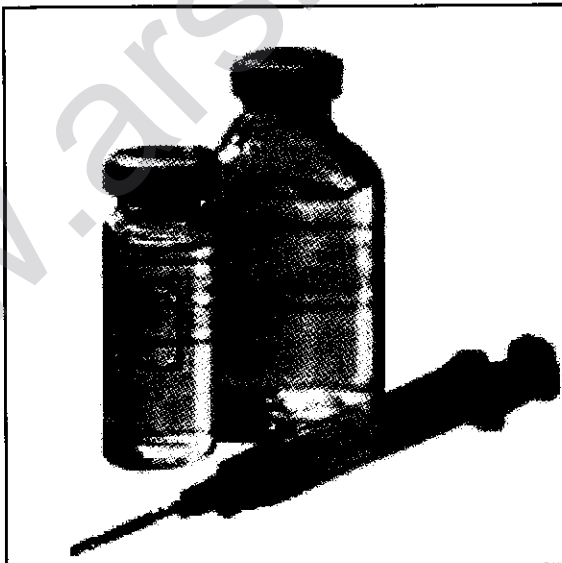
نهقهژی خوبا دبیت ب تاییهت ل دهمی نهم دبیین دهرمان ژ نومبارهکی دهینه فهگوهاستن بۆ دهرمانخانهک ناقخویی یان کریکارهکی دهرمان د دهست دانه و یئ دگهل برادهرهکی کهتییه سوجهتهن یان یئ چوی دهرمانا و خوارنئ بکریت و گیرو دبیت ئو نهقه ژلایئ گهلهک مروقتین زانا ژی فه دهیتهکرن بهلئ ناگهه ژقان راستیان نینه یا راستی ژی هندی مه ناگهه ژئ ههبییت باشتره و فهگوهاستنا دهرمانان

ب تاییهت وهکی دژه زیندهوهرا و قیتامینا و هورمونا هندهک مهرجین تاییهت ژبۆ دقئین.

همزه رهزکی

گهلهک تیبینی دگههه مه ژلایئ هندهک نهساخان فه کو نهو دهرمانی ب ههروه ل نهخوشخانئ وهردگرن مفای ژئ نابیین، بهروفاژی دهرمانئ ل بازاری دکرن. یان جارا دبیتن نهو دهرمانئ ئەز بکار دینیم چ ئیشانی کیم ناکهت و نهو دهرمانی بۆ من ژ دهرقهی وهلاتی هاتی ئیکسهه چارهیا من کر. نهف بوجونه پیدقی هزرکرنیته و فهره نهم فی دهردی

بزانی، بوجی دهرمان پلا گهرمی یا لهشی کیم ناکهت یان نهف ئینسولینه ناستئ شهکرا خوینی کیم ناکهت، یان نهف دژه زیندهوهره چ مفای ل مه ناکهت. گهر نهم بیژین نهو نهگهرئ نوژداری دهرمان بۆ نقیسی دروسته و قورچین دهرمانی ژی دروست هاتینه دهستیشانکرن، نهساخ ژی پیگیری ب دم و پیزانینئ دهرمان وهرگرتنی دکهت ئو نهو دهرمانی هاتییه دان یئ کاریگهه و نه بنتئ تامهک شرین ژئ دهیت خهلهتی دقان دهرمانادا ههته و یئ مهخسهدن و چ نامینیت ژبلی شیوازی نه مبارکرن و ههلگرتنا دهرمانی.

بچویکہ).

جاوانیا کرنا فنی یارین:

نهف کسه سانه همی دئی چنه پشت گوکی و دئی تیسیت خو هافینه کورکی کو دیراتی دناقبهرا گوکی و کورکی دا (۱۰-۱۲) مترن، پشتی همی دهافیتین کیژ تیس ژ همیان نیزیک تره بو کورکی نهو بین ئیکتی یه و دئی بهراهیا همیا هافیته گوکی همر دهما تیسین وی ب گوکی کفت و نهو گوک ژ جهی وی هافیت دئی چیت ب بیت خو پیشیت کا چند هافیتین نهگه ربه (۲۰) بیت نو دئی لئاٹ ده رکه شیت و نهوین مایی جباره کا دی دئی یارین دهست پیکه نهغه و هوسا دئی یاری برتفه چیت حهتا دمنینسته ل وتری ئیک، نهو ئیک دئی که فیته بهر گوکی و کهت که ته دئی فنی گوکی بو همیان رادته همر ژئی ئیکتی و حهتا بین دوماهیین و دهما رادانا گوکی بو بین ئیکتی رادا نهف گوکه چند دیر بچیت بو وی باشه نهوئی راددهت چونکه خودانی تیسسی (دهرچوبی ئیکتی ژ یارین) دئی تیسین خو هافیته گوکی نهگه ر لیدا یان فنی کفت نهغه کرنهک کروی نانکو خه بهرک گوتی و هوسا دئی همر بو وی رادته حهتا تیسین وی فنی نه که فیت نهو دئی خلاس بیت و دئی بو سرکه فیتین دووی رادته و هوسا هتا یاری بدوماهییک دهیت و دئی زانن کا همر که سه کی چند کرن (خه بهر) دانه وی نهوئی گولین راددهت و نهوئی پتر همیان کرن داینه نهو دئی بیته سرکه فیتین ئیکتی و بقی رنگی دئی بهر ده و امیبی دهنه یاریا خو حهتا ماندی دبن و دهستخوشی دئی ل ئیک و دوو کهن و یاری بدوماهی دهیت.

تیسانی

بهره ئکرن:
کازم سرکه لی

تیسانی ژئی ئیکه ژ یارین گه لک بهر هلاف و فولکلوری یین ملله تی مه، بهلنی بارا پتر یاریکه رین فنی یارین نهون نهوین کسوژی و ان دناقبهرا (۶-۱۴) سالیی دا و ژ همر دو ره گه زان.

پتک هاتین فنی یارین:

- ۱- چند که سهک چ کور یان کچ.
- ۲- هدرئیک ژوان تیسک یان حه لانه کن بچویک د ده ستادا بیت.
- ۳- کورکهک یا کولانی بیت.
- ۴- گوکهک یا میتکهک (بهرکه کن)

های شقان و شمشیروو

های مهسکن

های شقان و شمشیروو

های زاری

نژی جانتکن کنیروو

های مهسکن

نژی جانتکن کنیروو

های زاری

نژی جانتکن کنیروو

های مهسکن

نشین و...

های زاری

* * *

های چیا وهی بیتا و

های مهسکن

های چیا وهی بیتا و

های زاری

کلههپیت کن دوهریت و

های مهسکن

کلههپیت کن دوهریت و

های زاری

شاخ زراف کن دجهریت و

های مهسکن

شاخ زراف کن دجهریت و

های زاری

* * *

کابانی یا چیزی

های مهسکن

کابانی یا چیزی

های زاری

ماستی ته یی ل کهر دیزی

های مهسکن

ماستی ته یی ل کهر دیزی

های زاری

کاهی روینی پالیزی

های مهسکن

کاهی روینی پالیزی

های زاری

* * *

ماستی دکیم و مل بهمل

های مهسکن

ماستی دکیم و مل بهمل

های زاری

نشین و...

های مهسکن

نشین و...

های زاری

نشین و...

های مهسکن

نشین و...

های زاری

* * *

سترانیڻ بهر مهشکان را

بهره‌فکرڻ : ٻاهڻ ڪاوهي

هاي ڙاري
ڪاٻائي ل خهو رانابيت
هاي مهشڪڻ
ڪاٻائي ل خهو رانابيت
هاي ڙاري

* * *

ڪاٻائي نه ڙائي
هاي مهشڪڻ
ڪاٻائي نه ڙائي
هاي ڙاري

ماستي نه يڻ ل قازائي
هاي مهشڪڻ
ماستي نه يڻ ل قازائي
هاي ڙاري

ڪائي روڻي نيسائي
هاي مهشڪڻ
ڪائي روڻي نيسائي
هاي ڙاري

* * *

هاي مهشڪيڻ مهشڪيڻ
هاي مهشڪڻ
هاي مهشڪيڻ مهشڪيڻ
هاي ڙاري
ڌارولهه لهب ڙيڻي
هاي مهشڪڻ

ڌارولهه لهب ڙيڻي

هاي ڙاري
يا بهر مهشڪڻ هائيني
هاي مهشڪڻ

يا بهر مهشڪڻ خاتيلي
هاي ڙاري

* * *

مهشڪا مه نابيت نابيت
هاي مهشڪڻ

مهشڪا مه نابيت نابيت
هاي ڙاري

دونهن مهشڪڻ خوش نابيت
هاي مهشڪڻ

دونهن مهشڪڻ خوش نابيت

تهزی و رهن تری، و نم خه لکن دهقرا نهیلئ دبیترن بین سترانا نهزانیته و ریشته کا پاقر نینه و ب دهان جارن مه هفرکیا ستران و دهواتا یا کری کسه نم نه شکاندی نه، دیسان نهیلئ هه می حهیرانوکیتن خوش دبیترن ب تاییهته خه لکن گوندئ سیری نهف رها دهنگ خوشا ل دهقرا مه هه می ژ وان دهرکهفتینه. نهز حهز ژ مروقتین لام شور ناکه م، هه می گاغا نهز یا کهیف خوش و ترانه کهرم، داخوازا من نهوه کچا زوی بدهنه شوی ژیلی نهوین دخوین

بیترم باشه شوو
بکته نانس
میترای بین
منه ته !؟

هدتا بهری
ساللا ۱۹۹۱
دهواتیا تفهنگ
ل دهواتا
دهاقتیتن
هه رچه نده
نهوژی کهیفهک
بوو لی گه لکه
جاران مروفت
دهاتنه کوشتن و

به لاندکیتن
وان، مالا مه
هه می د دهنگ
خوشن ب
تاییهته نهقیین
من بین کچی
(سه عید
حسین)
دهنگی وی
گه لکه بین
خوشه و ل وی
جهی دخوینیت
نهوی سترانا
دبیترن

(پهیمانگه ها هونه رین جوان).

بریندارکن، رانی من بقن چهندي هاتیه شکاندن نهز شل و سه قهت بوویه.

سترانین سیاسی من گوتینه ب تاییهته ب نهفالی و سه روکن کوردا عهزیزی مه (مه سعود بارزانی).

و ل دوماهیا نهقی هه قدیتن هه ولالی نهف حهیرانوکه بو مه کره دیاری:

طاطن ل بهر طاطن
کراسن یارکا من قهسلن کیتراتن
کچا شوپکر
و بیترنا گر هاتن.

ههروه سا وهک کاره کچ فهر من کارئ داپیرکینیی کره و هه ردهم خودئ سلامه تی ددا و کارئ سهر سپیاتیین من کره ب تاییهته پشتی عه مرئ من قیتر چووی و هه تا قن گاقن سن شول ب من د قه تیان، چونکه من ستران دگوتن و دهوات ژئ دکر و چاقتیریا بیکا ژئ و کارئ چرچیتک و دولاب و تهقناژئ نهزا شساره زابوم و ب تاییهته ل ده من زقستانن و جهن مه گه لکه به فر لئ دهیتن و زوزانه، هاشینن، نم دچوینه زوزانا گنیین ل گوندئ مهیه و یا ب ناڤ و دهنگه ب توپیا و کانینین

هونه رهندها ملی « ههلال بهرچی » ژیهکی دریز و خزمه تهکا مهزن

ههله یهین : نهزیر بهرچی

شیف مریا بوو و کهسه ژبی ب شیف مریا ژبی تیر نه خواری یه ژبلی سهر کوولی و پیتخاسی و ستوی سه رملی، بنه مالا مه پتربا وان دهنگ خواهش و ستران بیژن ب تایهت کوری مامی من و بابی زاروکتین من (طهیب) ههر ل روژین زاروکتینی ل کولانا ههتا پیری مه پیتکفه ستران دگوتن و نه م پیتکفه د چوینه داوهتان، نهو داوهتا نه م د ناف دا نه باین یا بی رهوش بوو وی سترانین زهلامان د گوتن و لی نه ز سترانین ژن و زهلامان دبیتژم ژبلی هندئ هه می رهنگین سترانین کوردی بههدینی بو مه وهکی ناف هه خواری ب ساناهی بوون. بگره ژ سترانین بلند و دیوانا و یین داوهتا و شههروکا و دستاری و زبارا و هیسک و جولانا و جار جار ل سهر میراژی مه دگوتن.

ههلال بهرچی نافهکی گهلهک دیار و بهرچاهه ل دههرا نامیدی و ب دریزیا ژبی خوئی ۷۶ سالی یا شیای مهزترین کهلتوری دههرا نامیدی دناث سینگی خودا کوم بکهت و خزمهتا وهلاتی خو بکهت ههروهکی د هههدیتین مهدا دگهل ههلالی بو مه خویا بو کو نهو پتر ژ ۲۰۰ دوو سهه سترانان دزانی و بدهنگی خوئی زهلال دسترت. ل روژا ۱۹۳۰/۷/۱ ل روژهه لاتا باژیری نامیدی د ناف پراسیتی زنجیرا چیا یی مهتینا ل دههرا نهیلی یا هاتیه سهر دونیایی، د ناف خیزانهکا ههژار و خودان رومهت، قهدهری نه هیلایه پتر ژ ۲۰۰ سالان هیتیم و ستوی یین زاروک و بی دهستهلات ژ قی بنه مالی و قی مالی ههردهم د بهرچان، چ ژ

هه می گوندین دههرا نهیلی کو ۱۲-۱۳ گوند بوون بهری سال ۱۹۸۸ ای مه پشکداری د دهواتین وان دا دکر و گوند ل بهر گوند د هاتنه داخوازا مه و ژبلی قان ژبی گوندی تین دهروبهری نامیدی و دیسان نامیدی ژبی و مهزنه مالین نامیدی نه داخواز دکرین، ل بیرا منه دهمی

بهر نه خوشیین دژوار د دهمی بهری دا، یان ژ نه گهرین شورش و نه نفالین رهش، نهو بخوژی نمونهکا قی چهندی به، زاروک بو دهمی بابی وی (عهلی حه جی) چوویه بهر دلوفانیا خودی، ههر وهکی بو مه فهگیری کو چ هیتیم و ههژار ل ریزا وی نه بوون، چاقی ههلالی ل

بیرۆکا فلمسازیا کوردی کەنگی پەیدا بۆیە

دبێژیت: دەمێ ئەم کێانی سیاسی و دەولەتا سەرەخۆ دروست بەکەین دێ وی چاخی سینەما یەکا کوردی ب ناڤ بیت.

ھەر وەسا ھونەر مەند (ھونەر سەلیم) دبێژیت: سینەما وەک مەرۆڤی دڤیت ناسنامە ھەبیت و خودانا وەلاتەکی بیت.

بزاقین دامەزراندنا سینەما کوردی دزڤرتە ڤە بۆ سالا ۱۹۲۵

ل سوڤیەتا جارن ژلا ب سینەما کاردی کوردی سوڤیەتی (ھەمو

بەگێ نەزەریان) کو فلمەکی دیکۆمەنتی ل سەر ژیا نا کوردین

ئیزیدیی قەوقاسی دروست کرە. و ئەڤ فلمە تاکو نوکە ل

نەرشیفی ئەنێستیتوتا کوردی ل پارێس پاراستیە. و ل دەستپێکا

حەفتیبان بزاقین دروستکرنا فلمین کوردی ھەبوو ژلا ب

(سەعید زەنگەنە) کو فلمی (ھەولێر لەکون و نوێ دا) دروست

کر و ھونەر مەند (سەلمان فایق کاکە) دوو فلمین کوردی ب ناڤی

(بەھاری دزراو) و مەرەزە، دروستکرنا و ھەرچەندە ئەڤ دوو

فلمە تەلەفزیونی بوون و ب ڤان فلما نا بیھنا سەلمان کاکە

نەھات و بەردەوامی دا خۆتندا خۆ و چو زانکۆیا (بۆخارست) ل

رۆمانیا و دوو فلمین دین شیدییۆن ل وێرێ دروست کرن ب

ناڤین (ناسۆ، چارەنوس) و پاشی ھونەر مەند زۆھیر عەبدولمەسیح

ل شوڕەشا مەزنا ئەیلوون ل سالا ۱۹۷۴ فلمەکی کوردی ب ناڤی

(بەرەوخۆر) دروست کر و تاکو نوکە ئەڤ فلم ل دەڤ برادەرەکی

زۆھیر پاراستیە ل ئەمریکا. و پاشی ھونەر مەندی کوردی مەزن

(بەلامز گونای) کو ب سینەما کارەکی مەزن دەیتە نیاسین، بەلێ

گەلەک فلم ل سەر بابەتین جودا جودا تومارکرینە و خزمەتەکا

مەزن بۆ سینەما ترکیا کرە، بەلێ جەھێ داخێیە کو خزمەتا وی بۆ

ترکا ھاتیە ھژمارتن

گەلەک کوردی سینەما ل ئەمریکا و روسیا و ئەوروپا

خواندیە وەک (سەلمان کاکە)، مەھدی ئۆمید، نازاد کەرکۆکی،

قاسم عەزیز، ئاراس رەشید، فەتھی کەریم، مستەفا حەمو) و ژ

ڤانا ب تێن ھونەر مەند (سەلمان کاکە)، مەھدی ئۆمید، ئاراس

رەشید) خزمەتا فلمین کوردی کرە، و یا خوایە ئەوین ل روسیا

و رۆمانیا خۆتندی ب سەرویا د بیاقن سینەمایێ دا بەلێ جەھێ

ناماژێ یە ئەوین ل ئەمریکا خۆتندی ب تێن شارەزا بێ دپواری

شیدییۆن دا ھەبە

ھەژێ گۆتنت یە پاش ئەڤان ھونەر مەندا کاروانی فلمسازین

بێ بەردەوامە ژلا ب سینەما کارین گەنج (بەھەمن قوبادی، ھونەر

سەلیم، جانو رۆژبەیان، ئەنوەر سندی.. و گەلەکی کین دی.

ئەنوەر توفی

ھونەرئ سینەمایێ نە ھونەرەکی کەڤنە بەلکو د زڤریتەڤە بۆ (۱۸۹۵/۱۲/۲۸) ل سەر دەستی لۆمبیر دەست پێدکەت، یەکەمین جار ل میژوو یا ھونەرئ سینەمایێ دا ھاتینە دانان و بارا پتر ژ وەلات و نەتەوین جیھانی بوونە خودان سینەما، بەلێ ب تێن نەتەوا کورد نەبیت؟! ھەژێ دزڤریتە ڤە ژ بەر کو کوردی دەولەت و ئالا خۆ نەبوو و ژ بەر گەلەک تەگەرین سیاسی و ناپووری و کومەلایەتی و تەکنیکی... ھتد.

ھەرچەندە سینەما، ئانکو ھونەرئ سینەمایێ گەلەک گرنگ و پێدڤیە بۆ کورد، چونکی گەلەک چیرۆکین تراژیدی و مەرگەساتین مەزن ل پاش خۆ ھیتلاینە و ئەڤە ب خو دینە دیکۆمەنتین سینەمایێ و ئیزیکێ کەتوار و راستیی و ژ بەر ھندی پێدڤیە ئەم سەن پرسیا ژ خۆ بەکەین:

۱- ھەرئ مە سینەما کوردی ھەبە؟ ۲- ھەرئ سینەما کوردی ژ دایک بوویە؟ ۳- ھەرئ دەم ھاتە ژ نوێ ژ دایک بیت؟

د بەرسڤن دا دبێژین کو تشتەک ھەبە ب ناڤی سینەما و ھەولدانین باش ھەنە بۆ بەرھەمئینانا فلمین سینەمایێ و ئەڤ ھەولە ژێ کت کت. ب تێن پرسیا ژ ھەمیلا بالا مەرۆڤی بکیشیت ھەرە کو گەلەک جارن دووبارە دبیت، ھەرئ بۆچی مە سینەما نینە؟

و ب گوتنەکا دکتور جەمال نەبەزی بەرسڤن ددەین دەمێ دبێژیت: زمانێ یەگرتیی کوردی دێ کێانی سیاسی و زمانێ ستاندرەئ کوردی پێدکەت. و دگۆتتا خودا بەردەوام دبیت

دهف وه رگری.

«سان جون بیرس» هوزانقان دایه نیاسین کو: «ییت ب
قیت ب هوزانه کما وهلاتی بلند بنیاتنی ب تنی نابیت،
بهلکو دئی دگهل کومه لا بیت و ئه و دئی وی بلند کهن بو
لایتی خودایی قه».

هونه ریکه بۆ بلندبوون و سه رنیخستنا مروفتنی دی..
نه کو شمه که خودائین وئ ب بهرهم دئین ژبو نازراندنی و
پینگوتتی دا بشین بفروشن، یان بازرگانیتی پی بکهن.

د هه شرکیا داهیتانی و وه گرتنی و سه رهلدانا وئ
داهیتانی بۆ ده رکهفتنی ژ بوچونین به لاقه و بهر نیاس تاکو
گه له ک جاران داناینه کوی پی «دینه» بومه دیار بویه کو
داهیتان به شداری دگهل وهرگری دکهت ژبو کو ئه و دهق
روحه کی وهرگری و رامانین دناف ریزادا رون و ناشکرا
بکهت، چ ب په یوه ندیی و چ ئه و نه ستینه ئه و دفتی
مشه ختبوونی دا.

دفتی چهندی دا «کارل یونک» دپیت:

«شینواری هونه ری بونا ژبانته یه، و ناماده کرنا ب هیزه
بو پی هوشیت جفاکی، و هوزانقان، یان هونه رمه ند ب
نه رکئی «دایکی رادبیت ب پاراستنا زاروکی د زکی داو
بونا وی پشتی تمام دبیت و به رف گه هشتنی قه دچیت
پشتی چهند تاربا ونخافتنا»!!

نوکه بومه رون و ناشکرا بو ئه و وینه یا نه زمونا
داهیتانی نه خیر.. شه هیان دئی هر مینیت وه ک خه ونه کی
نه گه ر نه، دئی کاروانتی خه ونا راه ستیت و په نجه رین
هیقی دئی هیته گرتن و تاریستان دئی به هرا وان بیت نه وی
دپیتن ئه م گه هشتین..!؟

د خلدکا پیت دا:

ژ داهینه ری بو وه رگری

- ۱- داهینه ر و فه بون ل سه ر دورهیلی و پروفا.
- ۲- داهینه ر و وه رگر چهند رهوشین گونجای و
پیکنه هاتی.
- ۳- ژیکه اتنا دناقهه را داهینه ری و وه رگری.

هشک بکوژت و ئه و رتم چ د په یقیتی دا بیت چ د
ناوایی، یان تابلوا شتیه کاری و دیواری بی دهنگی ب
هه رفینیت، تاکو په یقه کما ده ربرینی بیت، و تابلو ب
رهنگین جوانیتی ب بها ب که قیت و سه ما ب نورماتیا
نوی ب هیز بکه فن.

گه هشتن بو جوانیتی ب ده ست مروفتی خاڤ و نه زانفه
ناهیت.. به لکو پیدفتی قه کولین و دوفچوون و راهیتان و
پیزانینایه.. ئه م هه ست ب جوانیتی دکه یین.. و ئه ف
ههسته دبیته هه ز و هه ز دبیته زانین.. مروفت تامی ژئی
دگریت و ریزی لی دکهت.. و ئه قه ژ کاری پالده رایه
ئوین د مروفتی دا.. و په یوه ندی دناقهه را هه ست پیکرتنی
ب جوانیتی و تام ژئی گرتنی ژلایه کی و نوکرنا وئ یان
چیکرنا وئ ژلایه کی دی قه یا هه ی. و کولین و پین
وه کی وان ب دیتنی قه گپرایه.. و سه ما ب هه می شپوتین
وئ ب پالده ری لقینی قه گرتدایه وه کی هه می خودان
گیانا و ئه و تشتین جوان نه ب تنی ل دهف ناده میزادایه
به لکول دهف چهند گیانه وه را ژئی یا په یدایه.. بۆ مونه:
هنده ک بالنده هیلینین خود نه قشین و جوان دکه ن.. و
ههروه سا هنده ک گیانه وه ر ل دویف ناواز، یان سترانه کا
جوان دچن و دله یزن.

و بهرهم ئینانا هونه ری ب رهنگین خوقه یا گرتدایه
ب چهند کار و کارتیکه راقه، ژبان کومه لایه تی د جفاکی
پیکدئینیت و پالده ته به رف باشی.. و ئه قه
پیشکهفتنا به این جوانیتی و جورین دی شروقه دکهت.. و
ل دویف مروفتی ب خو و جهی وره می دیتن و هه ز بو کاری
هونه ری دهیت چهند ده م دبورت به ایی هونه ری دئی هر
مینیت.

«جان جاک روسو» دپیت: «نه گه ر که سه کی د شیان
دبا قیانا جوانیتی ژ دفتی مه بینسته ده ر، د چاقتی مه دا
نهدما» هونه روه ک داهیتان یان تامرئیکرن دمینیت ره نجدان
«ماندیبوون» و هزرکرن پتر کو خه ون، یان ناشوپ بیت..
خوشیه کا میتشکی یه و که یفه کا تیگه هشتنی یه.. و بونا
دهقی، یان تابلوی و تامرئیکرنا وان جودا نینه ژ ژبانته ل

ډه گيرانا هلسه نكيي.

نهمونا داهيتاني ل دهف زانا و هونرمند و نهديب و خودانين كارين تهكنيكي، چند سيمائين وان د نيتزيكي نيك بن هر نيك ژوان همينا خاسله تين خويين تايهت هه نه. و ډه كولينين مروفا دوماهيكنين ډه كوري يين هه ي كو چند پينگافين بهردهواميږ بو زانين هه بن.

و ژهر في چندئ نهف ډه كولينه دي يا ډه كوري بيت ل سهر نهمونا داهيتاني د بواري هونري ب گشتي و نهدهبي ب تايهت. و ل دور وي په يوه نديي نهوا نههسته برين دناډهرا داهيتاني، نه نجامدهر و وهرگري خودان حهز، يان يي خودان كار.

۶- د چارچوفا نهمونا داهيتاني دا:

نهمونا داهيتاني دويات دكهت كو ژيان هه مي شيانين خويين ډه شارتې ب نيكچار نا بهر دهت چنكو:

۱- نهو نه زمون يا زهنگينه و پر نهيني يه.

۲- چ بهر سقين دوماهي بو شيانين ژيان نينه نهو تين هه ردهم بومه تشتهكي نوي بهر ز دكهت، مه چ

پيزانين ل سهر نه بوون.

مروفا چ جارا ب رولي بينهري ب تنج نهوي مه ندهوش ب مه زنا هيا بوين و جواني و نهيني دي نهو تين روژ ب روژ ناشكرا دين رازي نابيت. چ فريكر بيت. چ وهرگر بيت، نهف سهرو بهرين داهيتاي ب هه مي شيوازين خويين جودا بهردهوام جهي پرسيارين مروفا بو نهو تين هه مي ناستين زانستي ل دهف. چنكو مروفا ل سهر حهزا زانيني هاتيه داهيتان. و ژهر هندي پيشكهفتي و جودا هيا زانستي و داهيتاني بويه.

ژ كهفن دا دگوتن. شهيتانين هوزانين هوزانقاني دلغينيت، و ههر هوزانقانه كي شهيتاني خو هه يه، و نهف چه نده يا سهير نينه. چنكو داهيتان ل ده مي تشتي نوي دنينيت هه مي تشتين كهفن و بهرنياس دشكيتنيت، چنكو دقيت ل وي تشتي بيورته تشتهكي دي، نهگر ناهيته هژمارتن ژ داهيتانا. لهوما پيدډيه ل سهر داهيتاني ريتما

ل سهر وان په يوه نديا نهو تين دناډهرا دهوله تان و ههروهسا نهوا دناډهرا كومه لا و مروفا: نهوه ياكو شيانين داهيتاني ل دهف كهسا و كومه لا د نازرينيت. تاكو بگه هيهت ناستهكي تيگه هشتني كو بشيت بهر هانين بكهت دي «سهر دابري و شهيدا و حهزين خه لهت كو نه ډه نه هه مي كارا پتر تيگه هشتني تيكددهن و كهس و كومه لا د سهر دا ډه بن.

جهي داخي يه كو نه ډه ژ چند بنگه هين دهسته لاني يا جيهاني هه ي بو وان لايه نا نهو تين نارمانجا وان ب تنج مفايين دارايي ل سهر كيستني ميتشكي مروفي و ب چ شپوه. لهوما مروفا يي پيدډي پيزانينين مكوم و زانستي يه دا بشيت ژوان نازاندنا هه مي پيزانينين ب مفا ب دهست خوځه بينيت، چنكو چند لقوك و پالدهر و بوچونين تايهت هه نه ل پشت في كاري پشته فانيي لي دكهن ډاكو يي بلند بن وهكو، «ليند سلي» ديپيژيت: نهفا چوبه هه مي ب بنه جهكرنا رهفارتين په يوه نديي پيكرني ل سهر بنياتهكي موكم كو دوو نهركين تمام نه نجام بدهت:

نيك: «گورج و هيزكرن» و «بهزانده - تحريكي».

و نهركي دوو: ناراسته كرن و ريگه خسته.

شيانين داهيتاني نهو تين نارزهو تين بلنډبووني و ههست بخو و يين ل دهو روهرا نهو تين په يوه نديي پيكرنيت سهر كهفتي نه نجام ددهن.

۵- داهيتان د زانستي و هونري دا:

تا راده يه كي، ساخه تين گشت د كاري داهيتاني يين وهك هه فن د هه مي چالاكيين مروفي دا هه نه. چ دبواري زانستي و هونري چ د نهدهبي دا. چنكو پالدهر و كارين داهيتاني نه نجام ددهن دهه مي لايه نا دا نيكن. و دقيت شيواز و ريكتين ډه كولين و رامانين دبو وي پيكتين د جودا بن. كاري داهيتاني د چ بوآردا بيت دي هه ري تيكل بيت دگه لالوزي و شه پرزه يي كو داهيتان دگه ل ههست ب كهت كو هه ډسه نكييا خوبا ژ دهست داي و ههسته كي بلندي يا هه ي پالدهه ته كيكرنا وي لالوزي و

نه زمونا

داهينانئ

خواندنه كا

سايكولوژي

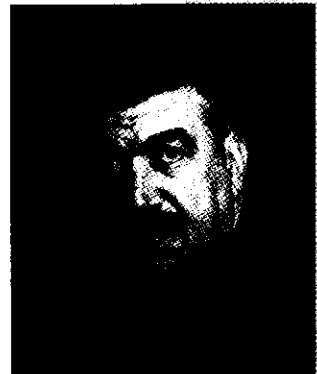
۴- په يوه نديپيټکرن و داهيتان:

نه گهر نامه ره گهز، يان ستوينا سه ره کي بيت بو کاري
په يوه نديپيټکرنئ، چاوانيا چي کرنا وي دبسته گرن گترين مهر جين
سه رکه فيتيا وي. و نامه نه ده کهه بتني به لکو باه ته وي. و
چند ره گه زين (مجتبي و ره سه نيي) هه نه و ب هندی دئ ب
نه رکه کي خودان کارت يکر نه کا با شتر بيت دناث کاري په يوه نديکرنئ
و دناث به را داهيتانئ و په يوه نديکرنئ په يوه نديين به رچاډ دئ
بينين.

نه و ناما وهرگر «المتلقی» لي دکوليت و وي رازي دبیت بهايي
خود کومه کا مهر جا، يان پوختا وهر دگريت و بي دهیته نياسين و ژ
هه ميا گرن گتر نه وه کو پله کا باوهرين هه بيت کو يا هاريکاري وي
بيت دا يا قايل کهر بيت. ل سه ر هندی يا پيدشي يه نامه يا
راست گو بيت، و ساناهي گرن گترين ساخله تين وي بيت و هه زه کا
قه کولينئ و ناشکراکرنئ و پالدا نا مايتيکرنئ ل ده ف وهر گري
په پيدا بکه ت کو پشکدارين دگهل فرتيکه ري «المرسل» د فه کرنا گري
و نهيتين نامئ کا چ رامن تيدانه و دهر برينئ ژ چ دکه ت.

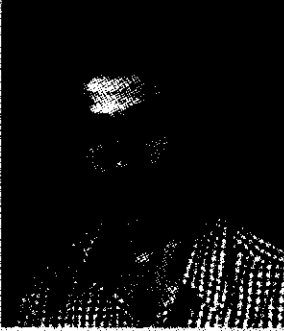
دبيت ناماده که ري نامئ هوزانقان يا هونه ر مهنديت. يان وي
روژ نامه نقبس، يان ريکلامدار، تاکو دو ماهيکي. لئ گه له ک
ده زگه هين راگه هاندني رتيکين په يوه نديکرنئ ل ده ف وهر گري د
نازرنيت ب وهر گيرانا نامئ دگهل چند رفتارين جودا جودا داکو
وي وهر گري ب ده ستخوقه بينيت، نه ب گه هاندنا پيترانين ب
تنئ، به لکو خوشي و له زه تي دگهل پالدا نا ناشوي و نازاندنا
هه زليکرنئ دگهل پيشکيش دکه ت. و ب في چندئ ژ نه رکي خو
دوير دکه فیت، چنکو ناريشا ره وشتي و هزي که ره ستي
په يوه نديپيکرنئ نا نازرنيت. به لکو سه روکانيا نازراندني د نامئ
دا نا فه روکا وي بخويه.

د چهرخي مه دا رتيک و ناميرين نوي مه ترسي يه کا مه زن ل سه ر
کاري په يوه نديپيکرنئ يا هه ي، ده مي بويه هپزه کا مه زن و کونترول

په ره هکرن و وهر گيران:
صلاح ريکاني

يارا من

صالح خالد ندرتسي

سلبونا ته يار

سوتنه که

نزال کيرئ دست

پئ دکات و کهنکی

با دو ماهی دهیت

کو شه کيرئ شه قامه

مهتالن گه قامه

هه ی بن وژدان بن نول

زالم يار

* * *

مشه ختبونا ته

هه ست پئ دکام

نه بویه دویمه بریار

هیلانا ته

باوهر دکام

نابیته کریار

نو دزانی زلی

ته من نابیت

نه زین و نه زیار

و ز نها بیقه دن

من بو که سن

نابیت نارمانج

نابیت زنار

هه ی بن وژدان بن نول

زالم يار

* * *

گهر نه هزینئ

لانداکا

قینا من و خو

گهر ناخوینی

وئ یه رتوکا

خه مین من و خو

بلا ههردو چاف کوره بن

هیلدی نه بینم ته

هه ی بن وژدان

بن نول

زالم يار من

۲۰۰۳ ههولتر

عشق،

دستور،

بهرتيل

صالح غازي

(۳)

هرڏو دستين خواه ڙ بنڪه فشانقه پف ڪرن و مينا
عهلوڪه ڪي نير چنگين خواه ههڙانڊن و ڪوٽ:
- سهيدا معاملا مه چ لي هات؟
- هيشتا ب دوماهي نه هاتيه!

(۴)

هرڏو دستين خواه مينا ڏو شاخين بهرانه ڪي
جهمداني ب سهريخوهه بلندڪرن و ڪوٽ:
- سهيدا معاملا مه چ مايه؟
- ها، ڪهره مڪه رونه ڏي نوڪه خلاس بت!

(۵)

ب سيمايه ڪي گرڻڻڻه ده رڪه ته ڙ ده رقه و ڪوٽ:
- بهرتيل نه ب تني بهرا دحه لين، بهلڪو مرڙڙاڻي
دڪه وين.

(۱)

نهڙي برسي، تو يا ڙ تيهنا قرقچي و ليڻين مه بين
فرسي. ليڻا تامه ڪا هه بي مينا دوبا هنگڻيني، ل شهڻين
درڙهه ڪو ليڻف رادبنه شهڻيني، دست بهردبنه چينين.
چينا سيڻين باڙهه و بالهه، هزر و نه نديشه ل
قولاچڪه ڪي گوشه گير دين، نه پن دين، مينا دهڻشيتلا
سهي دهه رويدڪه نه دارين!

(۲)

سپڏي دهه ڪو روڙي بهڙنا خواه وهريسه ڪي هلدابي،
بهري لهخريشيا خواه بشڪينت، ب جاددي دا تروسڪي،
خواه ددهرگهه خواندن گه هيدا بهريشه ڪر، ل سهر سندوقا
دهنگداني بو گلچ.

- بخودي نهف دستوره نه هندي ب دلني منه، هه مي
هيڻين من تيدا زيڪ ناڪن، عهشقا من ساريڙ ناڪت، لي
ڏي ههريڙم بهلي.

پستي تبلا خواه ههتا گريچڪي دناف دهرمانيرا
خه نڌقاندي، نالاي خواه ڙ بهريڪا خواه نينا دهه، پيڻه
ماچي ڪر:

- نهو عهشقا ل بن سيبهرا نالاي نه بت، ڏي يا
بهرفايتي بت.

وان ژ کىستىن خودايدە.

ھەقزىنن ۋى:

شىخ غىياسەدىنى د ژيانا خودا سى ژن ئىناپوون، ژنا ژ پىقە (دەستپىكىن) ناڧىن ۋى (رابىعا) بوو، ۋ پىشتى مرنا ۋى (سەرفراز) ئىنايە ۋ ئەف ھەردوويە خەلكىتن (جولەمىترگ) كوردستانا باكور بوويىنە، پاشى ژنكا سىبى يا ب ناڧىن (فەھىما كچا حاج رەشىد بەگىن بەروارى) (۲) مىررى بەروارى بالا ئىنايە ۋ خودى كورەك ب ناڧىن (عەلى) (۳) ژى داين، كو كوررى ئىكانە يىن ۋى بوويە ژلايىن ھەرسى ژنافە.

بەر ھەم ۋ شوينەوارىن ۋى:

ناڧىرى ۋەك زانايەكىن ھەرمەند ۋ شەھەزا ۋ بىن بەڧلىن سەردەمى خۆ، كو ژىلى زمانىن كوردى (عەرەبى، فارسى) زان ژى بوويە، ۋ ھۆزان ۋ نڧىسبىن ب ڧان زمانان ھەبوويىنە، ژ وانا ژى كومەك ژ چىرۆك ۋ گوتاران ۋەك (ڧىلسوف القطار) ۋ (المشقف الكردى) ۋ (الاکراد ۋ الحرب العالميه الثانيه)، لىن مخابن ديوانا ۋى يا شعرى ۋ چىرۆكىتن ۋى يىتن نڧىسابى ژ ئەگەرى ۋىران ۋ تالانكرنا پەرتوكخانا ۋى ل سالا (۱۹۶۲) ئى ژلايىن ھىزىتن عىراقى ۋ ھارىكارىتن دگەل دا ژ ناڧچوويە، ژىلى ھندەك ھۆزان ۋ نامەيىتن بو ھۆزانقانىن ژىھاتى (مەلا تاھا شىخ مەزھەرمائى ۱۹۲۴- ۲۰۰۰) ھارتىنە گوندى (مائىن) ۋ ل دەف ھاتىنە پاراستن.

ۋەغەر کرنا ۋى:

پىشتى بزاڧ ۋ ھەول ۋ خەباتەکا مەزن پىشكىشى تۋر ۋ ئەدەب ۋ رەۋشەنبىرىا كوردى كرى، ل رۆزا ۱۲/۸/۱۹۴۴ ئى ژ ئەگەرىن نەخوشىا (پەنجەشىرا گەورىن) ھەروەكى نوژداران دەست نىشانكرى چوويە بەر دلۆقانىا خودى ۋ ل گورستانا (مەزارى) ل بامەرنى ھاتىە ڧەشارتن.

ئەفە چەند لا بەكىتن تارى ۋ بەرزەبوون ژ ژياننامەيا كەسايەتپىن ناڧدار (شىخ غىياسەدىن)، كو ب نامەيا سەيدايى ھىژا چىرۆكنڧىسى مەزن، نە يى شىخ (عەبدولرەحمان نەقشەبەندى) يا كول رۆزا ۲/۹/۲۰۰۵ ئى گەھشتىە من بوويە ڧەرىژا ڧى بابەتى، كو قولچىتن تارى رۆھن بوويىنە ۋ چەندەك ژ تىشتى بەرزە ئاشكرابويە، ژ نىڧا دللى سوپاسدارى سەيدايە ۋ من باۋەرە د ئايندەى دا ۋ د پتر دىڧچوونان دا دى گەلەك تىشتىن دى يىتن ڧەشارتى ديار بن، ل دوماھىيى دىبىترم جەن مخابىنى يە ھەتا نەوچ تىشتى ھەژى ھەمبەرى خەباتا ڧى (شىخى رەۋشەنبىران) نەھاتىەكرن، لىن من ھىڧى ھەبە كو رىڧەبەريا رەۋشەنبىرى ۋ ھونەرى/ دەۋك، يان ئىكەتيا نڧىسكارىن كورد/دەۋك، ڧى ھۆزانقانى مەزن ژ بىرنەكەن، ۋ بەبەكرەك بو بەيىتەچىكرن، يان ژى ڧىستەڧالەك بو بەيىتە گىران.

بەراۋىز:

- ۱- ڧاتما كچا سەيدا تاھا بامەرنى يە.
- ۲- حەجى رەشىد بەگىن بەروارى، ل رۆزا ئەينى ل (۱۶ رىبىع الاخر ۱۳۴۸ك- ۱۹۲۸ز) ب نەخوشىا پەنجەشىرى چوويە بەر دلۆقانىا خودى. (الاکراد ڧى بەھدىنان، انور المايى، ط ۱۹۹۹ دەۋك بپ ۱۹۸ بەراۋىز-۱).
- ۳- عەلى شىخ غىياس، نڧىسەرەكىن ژىھاتى بوويە، ل سالا (۱۹۲۴) ئى ل بامەرنى ھاتىە سەر دونىايىن، ل سالا (۱۹۴۴) ئى بوويە نوينەرىن ڧەزا نامىدىن ل شوينا بابىن خۆ، كو د ڧى سالىن دا بابى ۋى ۋەغەر كرىبوو، ل سالا (۱۹۷۲) ئى پەرتوكەك ب ناڧىن (چىرۆكىتن كىرمىلجى) ل دەۋك چاكرى يە، ۋ ل رۆزا ۲/۸/۲۰۰۰ ئى ل ھەڧلىترا پايتەخت چوويە بەر دلۆقانىا خودى ۋ ھەرل ۋىرى ھاتىە ڧەشارتن. ھەژىە بىژىن كو نەڧىيىن (شىخ غىياس) ۋ ژى ھەمى نڧىسەرىن خودان شىان ۋ دەستەھل ۋ بەرەڧتىنە ئەۋزى (عەبدولرەحمان عەلى، سەرفەراز عەلى، غىياسەدىن عەلى، بلند عەلى).

هەندەك تەشتین دەس ل دەور هۆزانقان

شیخ غیاسەدین نەقشەبەندی

ئا، هەرش کەمال نەکانی، شەلاوزن

هۆزا (زیکان) فەیه، ل سالا (۱۳۰۷ک - ۱۸۹۰ز) ئی ل بامەرنی هاتیە سەر دونیایین.

- ل دەف (فاتما) (۱) دایکا سەیدا (سالح یوسفی ۱۹۱۸ - ۱۹۸۱) قورنانا پیرۆز خواندی یە تاکوب دوماهی ئینای و ختم کری، پاشی دەست هاقیتیه خواندنا پەرتوکیتن ئایینی ژ فقهی و شەریعتی ل دەف کومەکا

زانایین ناقدارین دەفەری و ل سەر دەستی دەرسداری تەکبا بامەرنی (مەلا نەجمەدین مەلا نەحمەد مامیسی) دەستوریا زانایین وەرگری یە، پاشی باوەرناما زانایین ژلایین مفتیح نامیدی (مەلا شوکری نەفەندی ۱۸۶۸ - ۱۹۳۸ز) ئی وەرگری یە، و دەستوریا شیخاتی د رتبازا نەقشەبەندی دا ژ دەستی با بی خۆ (شیخ بەانەدین) وەرگری یە، ژ بەر بزاف و چالاکیین وی یین خۆرت و بەردەوام ل سالا (۱۹۲۲) ئی فیرگەها

سەرەتا یی بامەرنی فەکره، دیسان فیرگەهەک ل گوندی (زێوا شیخ پیرامویس) فەکره و مەلایین گوندی (مەلا عزیز) وەک مامۆستا لی دامەزراندیه، هەر دیسان فیرگەهەک ل گوندی (هروزی) ژ فەکره و ژ یتە هەیفانا

چ پیتەفیت دناف تۆز و نەدەبی کوردی دا مشە کەسین ناقدار و ماقویل و ناف گەش و بریسقەدار هەنە کوچ ژ ئین و بەرەمەین وان نەهاتیە زانین، و ئەوین پیچەک ژ ئی هاتیە زانین و بەلافکرن هەندەک ماینە د تاریی دا، ئەوژی ژ بەر کاودانین جودا جودا یین کو گەلی مە یین کورد تیرا بوری، لی خەبتین و دیشچوون و فەکۆلینین مە یین

بەردەوام و ل سەهریک دی گەلەک قولایین دی یین تاری رۆهن بن و تەشتین فەشارتی و نەپەنی دی دیار و بەرچاڤ بن، ژ بۆ ئی بەکئی ژ ی پستی چەند بزافەکان بۆ من چەند تەشتین دی یین کو تاکو نەه نەهاتیە بەلافکرن ل دەور زانا و رەوشەنبیر شیخ و هۆزانقانی ناقدار (شیخ غیاسەدینی نەقشەبەندی یین بەنستانی ۱۸۹۰ - ۱۹۴۴) خویا بووینە، کو دی ل فیرتی دگەل کورته ژيانا وی پەیشین و دی بەحس کەین ئەوژی ب ئی رەنگی:

- ناڤی وی شیخ غیاسەدین کورزی شیخ بەانەدین کورزی شیخ محەمەد کورزی تاهر کورزی مەلا حاجی کورزی مەلا پیر کورزی مەلا محەمەد کورزی مەلا نەحمەد کورزی مەلا محەمودە، خەلکی گوندی (بەنستان) ه سەر ب

گەر تو نهباي...؟

رهمزان عيسى

هیللو... هیللیانۆ

هوله هوله..

هوللیانا

ئو اللهم.. وهكو نو داى

الهم..

ژ نیهلیانا فرشکت ته

د نیلهاما نیلاهی دا

وهكو خهونا.. وهكو نهجنا

وهك نوهانا.. برویسی یا

ههمی نوحا و ملیاکهتا

وهك قن تاها.. ب کون ههیهکونتی

هوسا کیای

وهك ههر قهدهرا

دین ههفتیا وی دا هلیای

وهك ههر ههبوونهکا..

وهلیهکتی وی د قهدهری دا..

بوویه ریبهندهک و

یاشی دویر قهرهقیای

سوجهان الله.. گهر تو نهباي... ۱۹۹۰

سهبری (باهۆز) هم ژى (دهردین مه)، د ناقبهرا
سالتین ۱۹۵۴ و ۱۹۵۶ ئان ده و (چهند رووپهل ژ ویتزهیا
کوردی) یا رهمهتی یا رهوشن خانم بهدرخان.

هم د وان سالان ده پیتزانینتین د. نوری دیرسمی ل
حهلهبێ هاتن چاپکرن و دههمان کات ده هاتن
قهدهغهکرن، دگهل دیوانا جهگهرخوین یا د دوان. و وهها
ههپامهکی بێ دهنگی بێ د وان چهند سالان ده د سهر
وهشانگهریا کوردی دهريازبوو، ژیلی بهلاقوکیتین
ریتکخستنان بیتن ب دزی.. تاکو د سال ۱۹۶۸ ئان ده
جهگهرخوین کوڤارا گولستان بهلاف کر و د سال ۱۹۷۳ ئان
ده دیوانا خوه یا سسیان (کیمه نهز) ل بهیروۆتی چاپ و
بهلاف کر.. د سال ۱۹۷۹ ئان ده کوڤارا گهلاویژ هات
وهشاندن، د سال ۱۹۸۳ ئان ده کوڤارا ستیر، د سال
۱۹۸۳ ئان ده خوناڤ، و ههر وهها گورزهک گول د سال
۱۹۸۹ ئان ده، زانین ۱۹۹۱ ئی ده، ناسو دو. ۱۹۹۲ ئان
ده، پیرس د ۱۹۹۳ ئان ده، بهار د ۱۹۹۴ ئان ده و د پری
وان ره روژ دا دهنگ، نهوۆرز، دهلاف، خوتندهڤان،
ژین... هتد. ژ سال ۱۹۹۰ و ب قرده، ههنگی چاڤگرتن ژ
چاپکرن پهرتوکیتن ب زماني کوردی هات گرتن. د وان
سالان ده گهلهک دیوان، کوڤارا، پهرتوک هاتن وهشاندن،
نهو ژى ب دزی و ههکهر بهاتنا گرتن جهزایین وئ مهزن
بوو، لی ژ بهری چهند سالان قه نهخاسم پشتی یاسایتین
چاپمهنبی د سوربی ده دهركهت، نهو ریتکا چوک ژى ژ
بهرمه هات گرتن، تهقی کو دوان سالان ده مه ل شامی
چاپ دکر و مه ل سهر داتانی ل بهیروۆتی چاپ بوویه،
خودیتین چاپخانهیان ژ گهلهک پهره ژ مه دستاندن، ب بهانا
کو نهو تشتهکی قهدهغه ژ مهرا دکر قئی جار نه ژ نهچاری
چاڤن خوه بهرددن کوردستانا باشوور و دهرفهی وهلات
(نهروپا و نهستوبولی) کو نهو ل ور بهرههیتن خوه چاپ
بکهن، هم ژ بهر قهدهغهبوونا زمانان و هم ژ بهر بوهایین
چاپ کرنی..

د باوهریا من ده نهفن ناستهنگ و ناریشهیتن کو دپین
وهشانگهریا کوردی ده ل بن خهتی ههنه، نانکو
وهشانگهریا مه ب قهدهغهبوونا زماني مه قه گری دایی
یه، چهندین قهدهغهبوونا زمانان رابه و وهها وئ
وهشانگهری یا مه ب پیتشهقه نهو ل هیتیا وئ روژنی نه
نهو روژا نیتیک ده.

پێشکەتێنا وەشانگەریا کوردی ل بن خەتی

ب قەدەغەبوونا زمانی قە گرێدایی یە

قەقەهێ تەیران، مەم و زینا خانێ... هتد.

هەم ژێ ئەم نکارن چاپخانەیا کو بهشتی حسێن حزنێ موکریانی د سالا ۱۹۱۵ ئان دە ل حەلەبێ دامەزراندبوو د سەر گوهێن خوهره باقیژن.. و یا هەری گرنگ، ئەم نکارن د سەر کۆئارا هاوارێ (۱۹۳۲-۱۹۴۳) و وەشانین وئێ ره ب قەفێزن- (ئەف وەشانا کو یە کەمێن و داوێترین کۆئارا کوردی یە دنائ کوردین بن خەتی دە کو ب دەستوور هاتی یە وەشاندن، د پە ی ره زمان و وەشانین کوردی بوونه قەدەغە تا رۆژا ئیرۆ...).

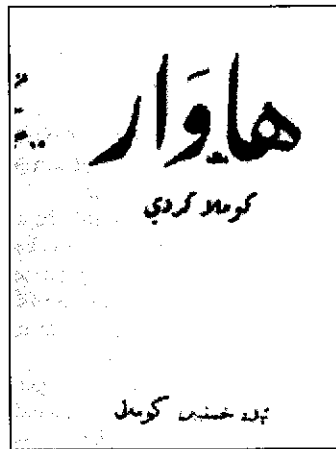
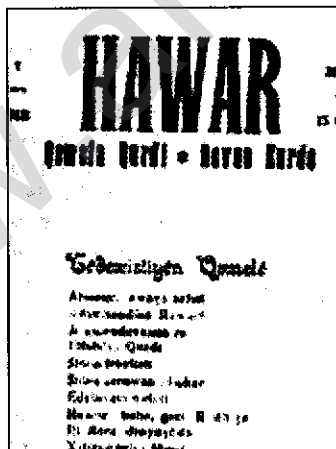

کونێ رهش

هەم ژێ ئەم نکارن د سەر کۆئارا رۆناهی (۱۹۴۳-۱۹۴۵) ره دەریاز بن... ب سایا میرجەلادەت بەدرخان وەشانا کوردی دەست پێ کری یە و وەها کاروانی وەشانگەریا کوردی دوو رێزی هەف بوویه تا رۆژا ئیرۆ... بەلێ گەلەک کەلەم و ئاستەنگ د پێشپێ دە هاتە دانین، نەخوارم پشتی کو فرەنسی ژ سورپێ هاتە دەرتانین د سالا

ب هەلکەفتنا کو د (۲۲) ئ نیسانی دە ۱۰۸ سال، د سەر دەرچوونا یە کەمێن رۆژنامەیا کوردی ب ناغی (کوردستان) دەریاز بە، کێفخووش دیم کو ئە ز قی پانۆرامایی ل دۆر وەشانگەریا کوردین بن خەتی ژ خوێندەفانان ره بەرهەف بکەم، دگەل جەژنا وان پیرۆز بکەم.

۱۹۴۶ ئان دە، ژ وئێ هتگێ قە زمانی کوردی قەدەغە یە، نغیساندنا ب زمانی کوردی قەدەغە یە تا هو نغیساندنێ ب زمانی ئەرەبی ل سەر کیشەیا کوردی قەدەغە یە... و وەها ئەف قەدەغە بوون بەردەوامە تا رۆژا ئیرۆ... لئێ تەقی شان

بئێ گومان دوها خەپارتن دە ل دۆر وەشانگەریا کوردی د بن خەتی دە، مەرۆف نکاره چاغی خوهره ژ چالاکیی وەشانگەریا دەستخەتی یا کو شیخ و مەلایی کوردان د بن خەتی دە پێ رادبوون بگره، ب سایا

قەدەغە یێن دژوار رهوشە نیرتێن کوردان ل بەر خوهدانه، ژ دەستهلاتین نە کەتتە و د سالا ۱۹۵۸ ئان دە دیوانا مەلایی جزیری وەشانندن، د سالا ۱۹۵۸ ئان دە دیوانا ئاپۆ ئۆسمان

دەستنغیستی و ان، گەلەک بەرهەمێن هەلبەستفانین ناقدار، ژ وندابوونێ هاتن پاراستن، مینا دیوانا مەلایی جزیری، نەهەلە ناما مەلە خەلیلی سیرتی، هەلبەستی

بیشهرگی کومارا مهاجادی معاهده نهمین بهخشی ودغهر داوین دکهت

معاهده نهمین بهخشی ل سال ۱۹۲۸ ل کورتین هسرا بهکرا این کورتین بی کهزا نامتدین که هاتیه سهر دورنایین، ل مالهکا پری خدمت و تورنایدان کوراب باب و برایتین خرقه هدر ل دوسپتکا شوریشین باروان و کومارا مهاجادی و چونا باروانی بو نیکه تیا سرلیت، پشکدارن، و براتینا وانا خردا دورنایین کورانی و چندنین جهتن کورمستانان و زینداتین رزینا تیراقن کورتینه و چکون شهرقن زی ب بردهوانی ب ملن ریفه بویه و دهان شهرادا پشکدار بویه و چندنین چاران زی بریندار بویه و ب تن زمانه کاسخت از دوران بهوریتیت. د زین ۷۸ سالین دا ریکهفتی ۶/۱/۱۷ - ل کورمستانگها دورلوکن دویته بدر دلوشانینا خورین مغز، اهلی کورتین به کور معاهده نهمین بهخشی براین مصالح بهخشی بین هلیه مستفانه کور ل سهردهمین خور دکال بارزانین نهمر چومو روسیا و تاکو نیکه زی ل نیکه ل کوماران سرلیت تا چاران دزیت.

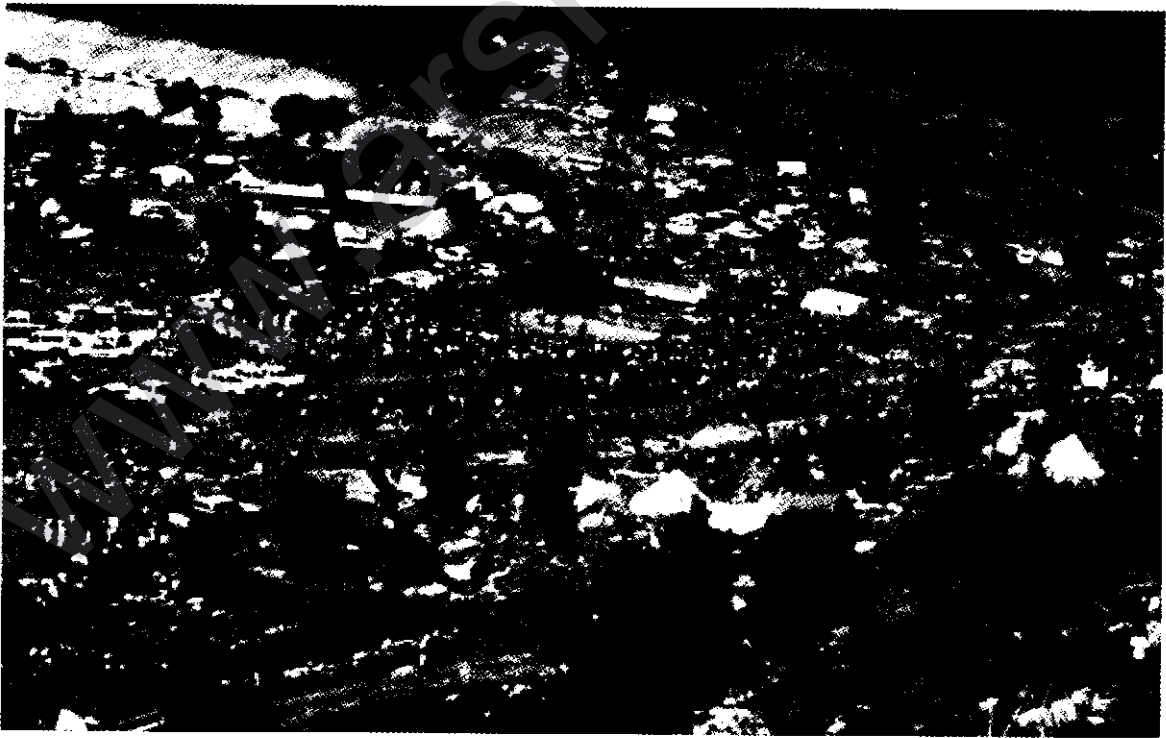
سهیرانا بهری سیلی ب بهر هه قبوونا

هزاران کهسان دهیته گیوان

هاتنه کرن و ل ئیکی ئه یاری هاته ب ریشه چون و ب هزاران کهسان هر ل روزا ۴/۳۰ قهستا بهری سیلی کرن و تاکو درهنگی وی شهقی دناث دهوات و شه هیانان دا مانهفه و دیسان ل روزا دو قدا ئی تاکو درهنگی شهف شهف خه لکه دناث وی سروشتی جوان و رهنگینی کوردستانه دا مان و خوشترین دهم دناث دا بوراندن.

ههژی گوتنی یه کو میهشان ژ باژی سلیمانی و ههولیر و ل دهرقه ی وهلاتی ئی هاتبوون و دقئ روزی ب بهر هه قبوونا هونه رمه ندان کازو و کوما شیروان و قاتنی و زوزان گه قه ری دگه ل چند کاره کین دیترین هونه ری ناههنگه کا ب ریک و پیک هاته ب ریشه برن.

هر ل سهرده مین میر و پاشایین نامیدی و دبیت ل بهری هینگی ئی سهیرانه کا جه ماوه ریا مه زن ل نامیدی دهاته کرن و بی جوداهی هه می جوینین جفاکی تیدا پشکدار دبون و پتیریا قان سهیرانان ئی ل چیا بی مه تینی (بهری سیلی دهاتنه ب ریشه برن و بهری سه رهلدانا پیروزا ۱۹۹۱ و نه و ب درتیریا چندین سالان بو نهف نه ریتی که قنی ئی ده قه ری ژ ئالی بی به عسیانقه هاتبو قه دهغه کرن، لی پشتی ئی قوناغی جاره کا دی هیدی هیدی نهف کریاره دوباره بو قه و نهف سهیرانه هاتنهف ساخ کرن. ل نهف ساله ئی وهکی قان سالتین جویی بهر هه قبیین باش و ریک و پیک ژ لایی لیژنه کا سه ریه رشت قه

۱۹۸۰، ۱۹۹۰ لاپه‌ره.

۲- حفت چيروک.. نمانيا ۱۹۸۹.

*** عبدالسلام مصطفی به‌رواری**

۱- احفاد صلاح الدين الايوبي - الكورد الشعب الذي

يتعرض للخيانة والغدر - وه‌رگيرانا کتیبه‌کا نمانيا

یه کول سالا ۱۹۸۹ هاتیه وه‌شان.. دهوک سالا

۱۹۹۷، چاپخانا خه‌بات، ۳۹۴ لاپه‌ره.

۲- کوردستان العراق فی ضل الاداره الفيدراليه - اراء

ومقترحات - هه‌ولیر سالا ۱۹۹۹.

۳- اعاده هیکله المؤسسات (وه‌رگيران ژ نمانيا)..

هه‌ولیر ۲۰۰۰.

*** عبدالغفور نه‌قشبه‌ندی بامهرنی**

۱- كيف نرسم الكلاب - وه‌رگيران - موصل ۱۹۸۷.

۲- كيف نرسم الزوارق والموانئ - وه‌رگيران ژ ئینگلیزی

- ۱۹۸۸.

۳- تعلم اللغة الانكليزية - ۱۹۸۹.

۴- قواعد اللغة الانكليزية - ۱۹۸۹ - ۱۲۷ لاپه‌ره.

۵- تعلم المحادثه باللغه الانكليزية - ۱۹۹۰ - ۶۸ لاپه‌ره.

*** عبدالرحمن طیب بامهرنی**

۱- بارانا دینا (هوزان).. دهوک سالا ۲۰۰۰.

*** علی نه‌قشبه‌ندی (۱۹۲۴-۲۰۰۲)**

۱- چيروکیت کرمانجی - دهوک سالا ۱۹۷۲ - چاپخانا

دهوک، ۱۰۲ لاپه‌ره.

*** عدلی شرتی**

۱- فه‌رمانا مه‌زن و تالانێ گران - هوزان - چادرگه‌ها

میردین - ۱۹۹۲/۲/۲۵.

*** عگید شه‌فیک**

۱- چون به‌ره‌ف روژئ (کورتیه چيروک).. دهوک سالا

۱۹۹۹، ژ وه‌شانیت گوقارا (مه‌تین) هژمار (۱۲).

*** فه‌می سه‌لمان**

۱- سمفونیا چاخی - ده‌قین شانویی - دهوک هاشینا

سالا ۱۹۹۶ - ژ چاپکریت زنجیرا هه‌لکه‌فتا یویلا

زترین یا (پ. د. ک) چاپخانا هاوار ۷۵ لاپه‌ره.

*** صبحی محمد مراد سه‌فه‌ری به‌رواری**

۱- کوییتکا دارا دلدارا - هوزان - دهوک ۱۹۹۶ - ۸۵

لاپه‌ره.

*** صدیق حامد هروری**

۱- هیلینک - (چيروک بو زاروکان)، به‌غدا ۱۹۸۴،

۱۱۱ لاپه‌ره.

*** صدقی هروری**

۱- ئەقین و شه‌وات (رومان)، سوید سالا ۱۹۹۸، ۱۰۰

لاپه‌ره.

*** صلاح هروری**

۱- انتفاظه ناگري (۱۹۲۶-۱۹۳۰) يانکو مذکرات

الجنرال احسان نوری پاشا - وه‌رگيران - بیروت،

تیرمه‌ها ۱۹۹۰، ۱۴۶ لاپه‌ره.

۲- مختارات من الشعر الكوردي المعاصر - وه‌رگيرانا

صلاح به‌رواری - دمشق ته‌باخا ۱۹۹۱ - ۶۳

لاپه‌ره.

*** عبدالله جندی**

۱- سه‌مفونیا کاروانیا - چيروک، ۱۹۸۹، ۹۵ لاپه‌ره.

*** عبدالله یاسین ناھیتدی**

۱- خوزی و نومیته - هوزان (دهوک ۱۹۹۶، ۵۱ لاپه‌ره.

*** عبدالحمید عبدالخالق بیژلی ریکانی**

۱- جامع احکام الصغار لمحمد بن محمد الاسروشتی -

قه‌کولین و توژاندن - پرتا یه‌کتی - گولانا ۱۹۸۲

به‌غدا - ۴۷۹ لاپه‌ره.

۲- جامع احکام الصغار لمحمد بن محمد الاسروشتی -

قه‌کولین و توژاندن - پرتا دویت - گولانا ۱۹۸۲

به‌غدا.

۳- جامع احکام الصغار لمحمد بن محمد الاسروشتی -

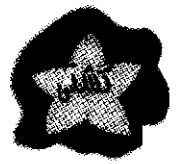
قه‌کولین و توژاندن - پرتا سیت.

۴- جامع احکام الصغار لمحمد بن محمد الاسروشتی -

قه‌کولین و توژاندن - پرتا چواری.

*** عبدالرحمن نه‌قشبه‌ندی**

۱- هه‌بو نه‌بو - چيروکیت فلکلوری بو زاروکان.. به‌غدا

۶- خان و مان - چيروک و تهمسيلي - ۱۹۸۱، بهغدا ۲۶۴ لاپه ره. زوره ي و ان چيروکيت فولکلوري ل سالي ت شيتستان و حهفتيان وهک تهمسيلي ل راديوي کوردي يا بهغدا هاتبونه پهخسکرن.

۷- مهوليدا مهلايين باته يي - بهغدا ۱۹۸۲ - ۷۷ لاپه ره.

۸- ريزمانا کوردي کرمانجيا ژووري و ژتري يا ههقهبرکري - ژ چاپکرييت زانکوبا صلاح الدين، ههقلير ۱۹۸۷ - ۴۸۱ لاپه ره.

۹- ريز و سهروبهري ژن نينانتي - بهغدا ۱۹۸۵، ۱۲۰ لاپه ره.

۱۰- زاراهوي کوردي. دگهل کامل البصير و د. کوردستان موکرياني و محهمه امين ههوره ماني - زانکوبا صلاح الدين ۱۹۸۸.

بو زانين هيتزا صادق بهاء الدين ناميدي ل کومبوونهکا کورتي زانباري کوردي ل بهغدا ل جزيرانا سالا ۱۹۸۲ وهغه رکبه و ل ناميدي هاته فهشارتن.

* صالح رشدي ناميدي

۱- العلاقات الزراعيه في قانون الاصلاح الزراعي - پرتا نيکتي - بهغدا ۱۹۶۰ - چاپخانا الوفاء، ۱۲۴ لاپه ره.

۲- العلاقات الزراعيه في قانون الاصلاح الزراعي - پرتا دووي - بهغدا ۱۹۶۸ - چاپخانا الوفاء.

۳- قصص واساطير في الادب الكوردي - بيروت ۱۹۶۷ - ۱۰۴ لاپه ره.

هه بو زانين نهف هيتزا به خه لکتي ناميدي به و براي هوزانقان (طاهر رشدي) به و ده چوي کوليجا حقوق ل بهغدا سالا ۱۹۵۰ و ل سالا ۱۹۵۹ بويه حاکم ل (شه قلاوه)، ههروه سا چه ندين سالا ل ناف ريزين هيو و پارتی دموکراتی کوردستان خه بات کره. ل ناقه راستا سالي ت شيتستا چويه (سعودي) و دوماهيک سه ره دانا وي بو ناميدي ل پاييزا سالا ۱۹۷۵ ي بو. ل سالا ۱۹۹۳ ل سعودي وهغه رکبه.

اسماعيل بادي - محمد عبدالله زيباري) - دهوک سالا ۱۹۹۷، چاپخانا خه بات، ۵۴۱ لاپه ره.

۴- باغي کوردا (هوزانتي هوزانقان احمد نالبه ند) - بهرگي دووي - ب هه قکاري هيتزايان (رشيد فندی - اسماعيل بادي - محمد عبدالله زيباري) - دهوک سالا ۱۹۹۸، چاپخانا خه بات، ۵۵۱ لاپه ره.

۵- باغي کوردا (هوزانتي هوزانقان احمد نالبه ند) - بهرگي سي - ب هه قکاري هيتزايان (رشيد فندی - اسماعيل بادي - محمد عبدالله زيباري) - دهوک سالا ۱۹۹۸، چاپخانا خه بات، ۵۳۹ لاپه ره.

۶- باغي کوردا (هوزانتي هوزانقان احمد نالبه ند) - بهرگي چاري - ب هه قکاري هيتزايان (رشيد فندی - اسماعيل بادي - محمد عبدالله زيباري) - دهوک سالا ۱۹۹۸، چاپخانا خه بات، ۵۵۵ لاپه ره.

۷- باغي کوردا (هوزانتي هوزانقان احمد نالبه ند) - بهرگي پينجي - ب هه قکاري هيتزايان (رشيد فندی - اسماعيل بادي - محمد عبدالله زيباري) - دهوک سالا ۱۹۹۸، چاپخانا خه بات، ۴۰۱ لاپه ره.

* طيب دهستاني

۱- بيريشان - (هوزان) نيران - ۱۹۹۱ - ۳۱ لاپه ره.

* صادق بهاء الدين ناميدي (ناميدي ۱۹۱۸ - بهغدا ۱۹۸۲).

۱- نيديه مين کوردي - کوري زانباري کوردي بهغدا - ۱۹۷۳ - ۱۶۱ لاپه ره.

۲- ديوان مهلايين جزيري - بهغدا ۱۹۷۷ - ۶۳۹ لاپه ره.

۳- ديوان پهرتوي هه کاري - بهغدا ۱۹۷۸ - ۲۳۸ لاپه ره.

۴- نوهبارا سه يدايي خاني - بهغدا ۱۹۷۹.

۵- هوزانتي کورد - بهغدا ۱۹۸۰ - ۶۲۴ لاپه ره.

نهف پهرتوکه ل سالا ۱۹۹۶ ژلايين عهلي خان نه نامي (م. س. پارتيا سوسياليستا کوردستان - تورکيا) هاتيه فهگوه است بو پيتين لاتيني.

چاپکریٔ رهوشه نسیریت دهقرا نامیدی

۱۹۵۵ - ۲۰۰۰

وهصفی حهسن ردینی

« ۲ - ۳ »

* العقید طه البامرنی

- ۱- حرب الانصار - بهغدا سالا ۱۹۶۰.
 - ۲- واجبات المقاومة الشعبیه فی العراق - ۱۹۶۰.
 - ۳- حول أحداث قصر الرحاب لیلہ ۱۴ تموز ۱۹۵۸ - ۱۹۷۹ بهغدا.
- ههژی گوتنی به کو العقید طه البامرنی (امر الحرس الملکی) بول شهقا شورهشا ۱۴ تموز بهریابوی و ل سالا ۱۹۶۰ بویه (القائد العام للمقاومه الشعبیه ل عیراقی) پاشان ل سالا ۱۹۶۳ گههسته شورهشا نیلونن تاکو سالا ۱۹۶۸.. ل روژا ۱/۴/۱۹۹۶ ل بهغدا وهغه رگریه و ل (مویسل) هاتیه فهشارتن.

* طه مایی (ل سالا ۲۰۰۲ وهغه رگریه)

- ۱- بهریه رگتی فهشارتی ژ ژیانان نالبهندی - ژ چاپکریٔ گوقرارا (سه رهلدان) - دهوک نادارا ۱۹۹۴ - ۶۰ لاپه ره.
- ۲- دل دهریژ کرن (هوزان) - دهوک سالا ۱۹۹۸.
- ۳- باغی کوردا (هوزانیت هوزانقان احمد نالبهندی) - بهرگی نیکی - ب ههفکاریا هیتزایان (رشید فندی -

* شهید سمکونامیدی (۱۹۵۱ - نیسانا ۱۹۸۹)

- ۱- ژ داقین ژانا (هوزان) - ۱۹۹۰ چاپخانا خهبات - ۱۴۲ لاپه ره.. ههروهسا ل نیلونا ۱۹۹۶ کاک دلشاد صالح نامیدی دووباره نهف دیوانه چاپکریه فه.

* سویدا خالد بهرواری

- ۱- بهفرا چیا (هوزان) - دهوک سالا ۲۰۰۰، ژ وهشانیت گوقرارا ماف.

* شرین نامیدی

- ۱- نافرته و سهروه ریه کانی نیکیه تی نافرته تانی کوردستان - ههولیر سالا ۱۹۹۷.

* شعبان هدینهی

- ۱- کاروانی خه ما (هوزان) - دهوک سالا ۱۹۹۹، چاپخانا خهبات، ۲۶۱ لاپه ره.

* الاب شلیمون نیشو خوشابه سه رسنکی

- ۱- زهریرا (فه ره ننگه کا عه ره بی - سرینانی) به.. ب ههفپشکی دگهل قه شه الاب عمانوئیل بتویوخنا بهرواری ژتیری.. دهوک سالا ۲۰۰۰، چاپخانا هاوار، ۱۱۸۰ لاپه ره.

* شوکر نافدل نیرویی هیتسه تی (ل سالا ۱۹۹۵ شهید بویه)

- ۱- گولواز - چیروکیت فلکلوری، شروه کرن و دارشتنا مسعود سه رنی، چاپخانا خهبات ۱۹۹۱ - ۲۵۶ لاپه ره.

* شیخ موس وهرمیلی

- ۱- شورهشا نه بیلوی ل دهقرا زاخو - دهوک ۲۰۰۰، چاپخانا شه ریعی، ۸۸ لاپه ره.
- ۲- شعبان سعید، نهز و ههفرکی و پینلیت خه ما، دهوک ۲۰۰۰، چاپخانا شه ریعی، ۷۸ لاپه ره.

پهيف و رامان

باين كاڙين

خهله كا دوو

تهپك:

نهغه پتري بو گرتنا ههمي جورين چويچكا دهيتته بكارئينان ژ چار بهرا بو ناخيرا و هه لانهكي بو سهر و دارهكي و دار پلكهكي دوو تا، نهغ ناغه بو تهپكا تهپكانتي ژي دهيتته گوتن.

هول:

نهغي ياريا تهپكانتي پي دهيتته كرن، جوداهي يا قي ژ تهپكي نهوه هول ژ كنج و بهندكيتن موي دهيتته چيكرن، ياريا هولاني ل گوندا گهله كا مشه بوو؟

گليزه:

ياني ستونين جهمه دي، چ بچوك بن، يان مهزن، ههر نيك ناف ل سهره، نهنجامي بلنديوونا پلا سهرمايي ل دهمي زفستانني هيتدي هيتدي قهرتزين ناغي دبنه جهمه د و قي ناغي دبيژني وهكي ستوينا دروست دين و بن ستوير و سهرتيژ.

گيليزه:

دهيتته گوتن بو وي رونتي بو نهرمكرنا گههين ناميرا ژلاين خودانين شهفل و سهيارا دهيتته بكارئينان.

گليزانك و قدقدانك:

نهغه ههر دووك بو نيك مههم قي ناغي ژي دبيژن نهوژي بو كهاناندا مروفا كار پي دهيتته كرن ب دهستليدانا نهندامهكي بو نهندامهكي دي، يان نيشساره تدانتي ژي گليزانك كهني و نهرهحتي و لف لقاناندا بهدهني مروفي پيدا دكهن، ههمي مروف وهك ههغ نيان ههر مروفهكي نهندامهكي لهشي وي قي قهرتيني دكته.

ديه:

دهيتته گوتن بو وي چلي و گيايي خودان تهرش ل

سهرتيك خرشه دكهن ب رهنهگي بازهبي ل سهر نيكي دادن و نهنجامدا بو خوارنا تهرشي ل دهمي زفستانني ب كار ديين بو خوارنا وان.

دين:

بو دوو مههما دهيتته بكارئينان، بو تايين، يان باوهري ب نهيتني يا، و يان بو وي جهي دهيتته گوتن دهمي زفستانني پهز لي دهيتته ئالفدان، نهغ جهه يي بين نهاني يه يان بو كهسيتن شيت.

بهفري:

نهو ناميري خومالي يه نهوي ل دهمي زفستانني بو رامالينا بهفري ل سهر بانا بو مههما هتدي ژ ترسا هرفينا خانيا و ب تاييهت شكهستنا گاريتا، دهستكي قي ناميره دي دقيت ژ دارني سپينداري بيت و سهرك دقيت ژ دارني تيني بيت و داركي رهخا دقيت شفا بهري بيت و يان كنير، دهپك ثيا ژ دارني تيبا و ههفرستا بن.

كهرك:

دوو دارين بگوهن بو ريشه چووني، زاروك ل گوندا ب كار ديين، باشترين دار بو قي ناميره دي دارني ههفرستي يه، چونكه دارني ههفرستي يي سفاك و موكمه.

دهوس:

بو جهي پيشه چوونا مروفهكي، يان ههر تشتهكي بريشه چوو بيت و جهي پيا ژ ناخن، يان بهفري را ديار بن دهمي دبيژن نهغه دهوسا پهزكيشيا يه يان ل قي ريكتي را چوونه.

گوئينا عبدالله:

عبدال نهو نيري كيتي يه ل دهمي گوليتني ئالوزبهك بو پهيدا بيت و نهگههته چ بزنا گوليتني دگهل بكهت، پشتي گوليتني نهو ژ مهجبوريا خوه ههر دگهرت و برهنهگي ئالوز و پهریشان لهواني قي گوتني پي دبيژن.

كهلهك:

نهغ پهيفه سي رامانا ددهت: دهمي كومكيتن بهرا دناغ قهسيل و رهزا كوم دكهن و دهمي جورهكي خوارني زوي بكهليت، ديسان نهو پينكهاتا ژ چوپ و چهپهرا دروست دكهن ل سهر ناغي بو دهريازووني.

هندەك ژفان پەرتووكان ب چەند بەرگا پێك دەین.

ژ پەرتووكتین وی یێن ناقدار و چاپکری، بۆ نمونە:

۱- تبصرة القلوب فی کلام علام الغیوب، ئەقە تەفسیرا قورنانا پیروژه ب زمانێ عەرەبی.

۲- القاموس الثانی فی النحو والصرف والمعانی.

۳- منظومه نهج الانام فی العقیده الاسلامیه، ئەقە ب زمانێ کوردی یه و ل وی دەمی قوتابییێن مزگەفتان ئەف پەرتووکه ژبەر دکرن، ل قوناغیتێن سەرەتایی.

۴- محصول المواهب الاحديه فی الخصائص والشمائل الاحمدیه.

۵- منظومه فی فن التجويد، ئەقەژێ ب زمانێ کوردی یه.

ل سەر ئێ چەندێ شاهدن، و ئەو ل کوردستانا ژووری بەرامبەری زانایی ناقدار «کوری ئادەم بالەکی» یه ل کوردستانا ژیری، و خواندن و تەنسیفکرنا پەرتووکتین وی ل مزگەفتا ژلایێ ماموستا و زانایێن ئایینی کوردقە، ئەقەژێ دانپێدانەکه ژلایێ وانقە ب قی زانایێ هەندە یێ بەرکەفتی و تێگەهشتی.

«مەلا خەلیلێ سیرتی» نەکو یێ زانا بوو ب تنی ژلایێ زانستی تەفسیری و فقهی و زمانی قە، بەلکو د سەر هندیرا تۆرەقەنەکی زیرەک و ناقدار بوو، هەردوو زمانین کوردی و عەرەبی هوزان قەدەهاندن، هەروەسا وی گەلەک پەرتووکتین ناقدار بغان هەردوو زمانان هەنە، و پەرتووکتین وی یێن چاپکری ژ ۲۵ پەرتووکان پترن و

ژبەر: کولتارا وەهزارة ژماره (۱۶) ی سەوزا ۴ - ۲۰۰۸ ب ۴۸.

کونفرانسهکی زانستی ل ئامیدیی دهیته گێران

ل رۆژا ۲۰/۴/۲۰۰۶ ی ل دەژمێر (۹) سپیدی ل هولا قوتابخانا شهید عزت ب هەفکاری دگەل نێکهتیا قوتابییێن کوردستانێ بۆ نێکه مێن جار فێسته قالا زانستی یا سەر ب پەرودرا قەزا ئامیدی قە هاتە سازکرن، پستی هەلسەنگاندنا چەندی راپورتی زانستی ژلایێ لێژنەکا سەرپەرشت یا بێسپور و زانستی قە هاتیە کرن (۱۱) راپورت هاتنە دەستیشانکرن کو د فێسته قالی دا بهیتنە خواندن.

* دەرچوێ نێکتی قوتابی شەنگ ناشتی عبدالحکیم، بابەتن وی ترشەلۆکه باران.

* دەرچوێ دووی قوتابی کاروان صدیق صادق، سایکولویا و گەشەکردن.

* دەرچوێ سێن محمد ابو زید طە، پێشەوا قازی محمد.

ژ ناقدارین کورد

مهلا خه لیلی سیرتی

ژ نقتیسینا: رشید حسین خوشنوا

وهرگریان: عبدالوهد کیم نادر گرهه رزی

وهرگری یه، وهکو: «مهلا ئیبراهیم حهقی نهرزه رومی، مهلا عه بدولره حمان به لاکي، و شین خالد جزیری» و گه له کپن دی، و نیجازا زانستی ل دهف مه لایی ناقدار «مهلا مه محمود به هدینی» وهرگری یه، کول وی ده می موفتییی باژیری نامیدی بوو، ههروه سا سه روکئی زانایی نامیدی بوو.

پشتی نیجازا زانستی وهرگری جاره کا دی قه ستا جهن باب و باپیران کره فه و چوو باژیری «هیزان» و ل ویری ناکنجی بوو و ل ویری بو «موده رس» و ل قوتابخانا «مهیدان» بو ماوی پینج سالان دهرس دگوتن، پاشی شه گه ریا فه بو باژیری سیرتی ل ویری ما تا کول سالان ۱۲۵۹ ک بهرام بهر سالان ۱۸۴۳ از چویه بهر دلوقانیا خودی، نه فه ژ زار ده فی کوری وی «مهلا مسته فا».

مهلا خه لیلی ده می ژیا نا خودا بهر ده وام دهرس دگوتنه قوتابیان، ژ وانا «مهلا یه حیا مزوری، کوری وی مهلا مسته فا، و نه فی وی مهلا عومه ر، و مهلا محه مه د سیرتی».

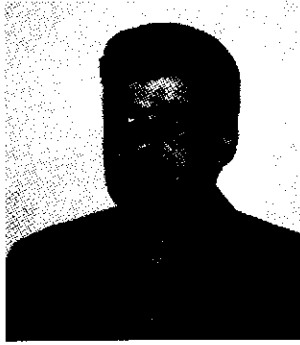
جهن وی د زانستی دا و په رتوکین وی بین چاپکری: مهلا خه لیلی سیرتی خودانی جهه کئی گه له ک پایه بهرز و پیروز و بلند و پر قه در و قیمه ت ل نا ف زانا و توره فانیان کوردستانی دا هه بوو، کو پرتوکین وی بین ناقدار هه می

ناقی وی (مهلا خه لیلی کوری مهلا حوسهینی کوری مهلا خالدی سیرتی) به. باژیری سیرتی نوکه نیکه ژ سه نهرتین پاریزگه هین تورکیا، سیرتی دکه فیته باشووری روژئا قایا دریا وانج، نه ف باژیره ب دور اتیا (۲۵) کیلومه ترا ژلایی روژهه لاتیه ل باژیری دیاره کری دویه، مهلا خه لیلی ل سالان ۱۱۶۷ ک بهرام بهر سالان ۱۷۵۶ از ل باژیری «هیزان» کول وی ده می گریدایی بوو ب ویلایه تا به دلیسی فه هاتیه سه ر دنیا یی و ژ بنه مالک خودان زانست و ناپین پهروه هاتیه ب خودان کرن و مه زکرن، و دگه هیته عه شیره تا عه لی جان.

باپیری وی «مهلا خالد» نیک بوو ژ زانایی ناقدارین نایی ل وی سه رده می، و بابی ویری «مهلا حوسهین» ل بن سیبه را بابی خویره نگه کنی باش و جوان و پاقر هاته پهروه رده کرن.

مهلا خه لیلی هه ر ژ بچوبکاتی خو ب بابی خوقه گرت بوو، نه و بابی کو ته ف کوره بو فیانا نیفا دلخی خو بخودان کری، لی هه ر زویکا بابی وی کوری خودانا بهر خواندن ل ده ف زانایی شاره زا و ل گه له ک باژیر و ده فه ران گه ریا به ژ بو بده سته ئینانا زانستی، وهک. باژیری بوتان و نامیدی و به دلیس و موکس و گه له ک جهن دی. ههروه سا زانست ل گه له ک زانایی کورد ل وی سه رده می

بەن خەستەيم ، زەرەر يوختر

لورمان ناسير

دزانم، قيزا نەرمەن ژ ترسا مرنى دە كه ته دويف حسين و بوو موسلمان، هەر وئ شەقى حسينى خوه كره زاڤا و كچك كره بووك، گونديان دگوت: هندی قيزا ههژار گازی دكر (بەن خەستەيم) نانكو ئەز نەخوہشم، حسينى دگوتى (زەرەر يوختر) نانكو چۆ زەرەر نينه. ئەف گوتنه تا روژا ئيرو ژى هندەك گوندى دپيژن. ناخر روژه كى حسين ژ خەو رابوو (كيلوكا) نەرمەنى ل بەر تەنشتا خوه نەديت، ئەز باوهر دكم حسينى موسلمان ب (ك.....) خوه (كيلوكا) موسلمان ژ موسلمانيا وئ پەشيمان كر، و كا كيشه چوكەسى ژمە نەشيا بزانت... ئەز وهستيام. و ئاف ب دەقى حەجى دە هات خوار. باش بوو دەنگى مەلای گەهشت

گوهين وى، من ددلى خوهده گوت: دئ بلا ئەز لەز بكم كۆچكا حەجى بەر بدم يان....!

تشتى نەخوہش د وئ يەكئ دەيه، دەما حەجى راستيان ژى د بيتژ چوكەس ژى باوهر ناكن. گوتنين وى وهكا چيروكانن، هەموو گونديان ژبەر كرينه. دەما دروونت، ئيدى نەما كەس دكارت باخفت. گوتنا بەراهيى و يا داويى تەنى يا وى يە. نەوژ سەد ساليى دەريازويه و ب زورى و ب هاريكاريا گۆپالى دكارت ب ريشه بچت، لى زمانى وى هئ وهكا زمانى خورتهكى هژده سالى يە. بەريا دووسى روژان خودئ كر و ئەز پيتره روونشتم، گوت: تى بيرا من جارهكا ل قئ دەرى قيزهكا نەرمەن ژبەرتركان بازدا. رووكى وئ زەر ببوو، ژ برسا ئيدى نەشيا گافان باقپيژت، دەمى گەهشتبه قئ دەرى و خوهستى كو يەك تشتهكى بدئ دا باقپيژته د زكى خوهده، مەزنى گوند ژوان رە گوت: دئ

زوو هندەك ژ وئ ئافا بەر ئامانان ب دەقى وئ دە بكن دا ئەز فيشه كهكى ب سەرى وئ قە ب تەقينم، ئەفە دژى دەوله تا ئيسلامى رابوونه. ب راستى ئەو روژ ژ هندەك كەسان رە وهكا گوڤەندى بوون. ناخر (فەقيرى) نكارى قورچەكا ئافى بيخيت د دەقى خوهده. وى چاخى نەرمەنى كو دبوو موسلمان، ژى دگهران و دەست ژى بەرددان و ئى دخوهست ل سەر دينى خوه بيمينت د كوشتن. هينگى هەرل قئ گوندى زەلامەك ب ئافى حسينى ترك هەبوو. عەسكەريا ترکان كرىوو و هندەك

ژ زمانى وان دزانى و فيم دكر. حسينى ترك ژ مەزنى گوند خوهست و گوت: ئەز دئ وئ موسلمان كم، ئەز زمانى وان

کریا ئوتیلی و گهلهک تشستین دی، نانکو فان مدزاختنا همیسا دکهت بی کو مفایه کی نابوری بگه هیتتی، مه بهستا وی نهوه چند خوشیا بیهت د ماوی بیهن قهانا وی دا، نه فجا نهو پارئ دگه هیتته مه، بهرامبر فی پارهی پندقیه ل سهر خه لکی مه خزمه ته کا جوان و ب ریک و پتیک هه بیته بژ فان میته شاننا، چونکی نه وکارمه ند خودیکا ملله تی خویه، باشی ل دهف بن نهو ملله تی باشه، خرابی ل دهف بن نهو ملله تی خرابه.

تخرخان دکهت بژ فان خوارنا و قهوارنا پندقیه خزمه ته کا جوان ژی بژ بهیته کرن.

و ل دوماهیته من دقتت بیترم کو نهو خالین ل سهری دیار همی ل دهفدرا مه د گونجن. نه فجا یا پندقیه ل سهر خه لکی مه ب تایهت خودانین جهین گوزاری، رهوشه نیبیریا گوزاری ب پاریزن و گرنگی ب پاقرشی و یاسایتن گوزاری ب دهن، چونکی نهو میته شانتی بژ مه دهیت، رادییت ب مدزاختنا پارهی (کریا هاتن و چوونی،

پروژا و کویا

هیژا نفیسکاریا سیلاف سلاف و ریز...

ل پیشی نهز سویاسیا ههوه دکم بژ وان هژمارین کوفاری بین ههوه بژ من هنارتین، و ل مینا دهمن پیروزباهی و دهستخوشین ل ههوه دکم ل سهر بهره فکرن و نه فجامدانا فی پروژا رهوشه نیبیری. بنگومان پهیدابونا ههر پروژه کی رهوشه نیبیری ل دهفدرا مه جهی دلخوشی و سهر فراهیزین یه، فهره همی کس و لایمن دبواری بزاقا رهوشه نیبیری دا ل فان رهنگه پروژا بینه هاریکار و پشته فان.

تشتت نهز دخوازم نیشاره تی پی بدهم و بی نهز همی دهما بزاقی دکم پیگیری پی بکم؛ ناسناما پروژا رهوشه نیبیری، تشتت دیار نهفرو د ژانانا مهیا رهوشه نیبیریدا، نهف ته فلهقی و بیسه رویه ری و شه پرزه بی یه دبواری پاراستنا پیناسه و سه متا هزی و رهوشه نیبیری یا کرای رهوشه نیبیری، ل چاخنی نهف کاره پیناسا خوژ دهست ددهن هینگی نهو راستگویا خوژ دهست ددهن و نارمانج و دهوس و سهرین رییا ل بهر بهرزه دین. چاخنی نهف چهنده روی ددهت هینگی دقتت مروث به حسنی نرخین نهده بی و هونه ری و هزی نهکته.

وهک ژمارا ئیکتی پینگافه کا جوانه نهمازه ژلاین دهرینانا هونه ریسه، چاژ ل ژمارین ئیکتی و دوی و سین... بین گهلهک کوفار و روزنامین دی، هیفیدارم دگهل لایه نین هونه ری پویه کا گرنج ب ناقه روکیته ب هیتته دان، دا مروث بشیت کاری ژ همی لایانه ب سهنگینیت.

لئ تشتت نهز دلگران کریم ناقی کوفاری یه، پهیشا (سیلاف) د هزر و وژدانا خه لکی مه دا یا ناکنجی و جهگره، دیسا موسیقه کا تایهت دگوهین مه داهیه، ههروهسا جوانکاریهک یا د رهنگی نقیسینا ویدا هه ی. (بژ من نه خه مه کانی ژلاین زمان و ریزمانافه جهوا دروسته، نهفه بابه ته کی دپتره)، لئ ل جهی فی پهیشا جوان و شرین هون هاتن و ههوه (سولاف) وهکی بهرکی ل ناقچاقین مه دا، نانکو مروث وئ ب (سولاف) دخوینیت، چونکه ههوه (وار) قهلهو کر، باشه دا کهنه (سولاف) یان ژی نه گهر هون گهلهک شهیدابین (واوی) نه دا کهنه (سولاف) هه رچهنده کس ل دهفدرا ژ عه ره با پتیه تر وهنابیزیت، بهلی (صول - ئا)؟! خودی ههقی مه ژ ههوه بستینیت!

سلاف بژ همی براده رین پشکدار دفی پروژهی دا هیفیدارم ههرد سهر فراهیز بن

کرمین بیانی

بهرلین ۲۰۰۶/۴/۱۴

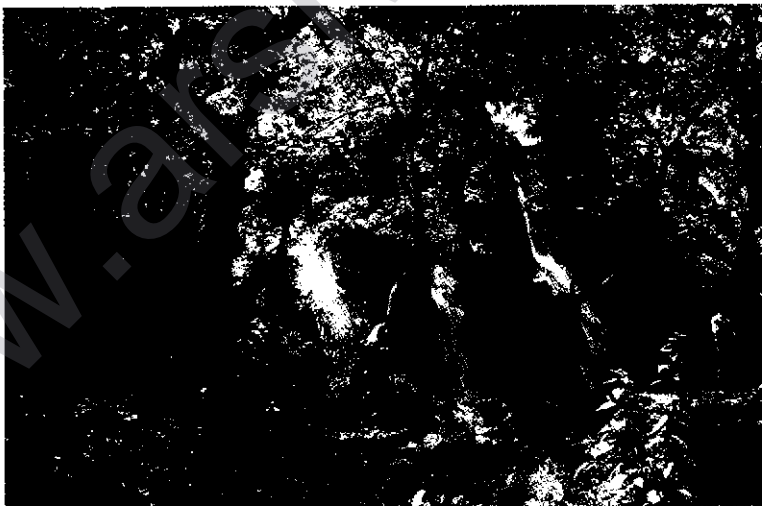
رهوشه نڤیریا (تورزمی - گوزاری)

هشيار گوهرزی

Hishyar_kordi@hotmail.com

گهریدان، یان مهعمیلان.
 ۲- رهوشه نڤیری و کهلتوری دهقهری، پیدقیه نهف
 دهقهره خودانی میژویهکی و فولکلور هه بیته، بۆ نمونه
 خوارنن فولکلوری و سهما و سترانن بهری... هتد.
 ۳- جهین یاریا و بهین قهانا، ههروهسا نهف دکارین
 دهقهری پشبیخین ب ریکا قهکرنا (سوپه مارکیته،
 باغچه بین گشتی، باغچه بین گیانه وهره، قهکرنا جهین
 یاریا).
 ۴- پرۆده بین خزمه تکاری. پیدقیه پرۆژین خزمه تکاری
 بهینه دانان وهکو جاده بچنه جهین گوزاری و ژیده رین ناغی
 و کاره ب و... هتد. ههروهسا ههرا داخوازهکا میثانا
 هه بیته.

۵- جهین بهین
 قهدانی و نفستنن.
 جهین بهین قهانا
 و نفستنن بی دغین
 و گرنگی بی بهیته
 دان، چونکی ب
 ریزا (۲۶٪) پویته
 ب قی خالی دهیته
 دان، چونکی دهمی
 میثان قهست دکه نه

جههکی گوزاری به کهمین تشت دئ سه حکنه جهین بین
 قهدانی وهک (توتیلا و موتیلا).
 ۶- خواری و قه خواری ب ریزا (۳۵٪) میزانی
 میثانی ل سه قی خالی یه، چونکی نهو پاری میثان

یا خوایه کول دهستپکی پیناسهکا کورت ب دهینه
 بهیقا (تورزم- گوزاری).
 تورزم: کومهکا دیاردا و رویدانا و په یوه ندیا به، چیدین
 دهمی میثان یان خه لک قهستا جههکی گوزاری دکهن،
 هه لیه نهف میثان دهمی دچیه قی سهیرانی، یان
 گهشتی پیدقیه ب مدهما کارهکی بازگانی نه بیته، یان
 مدهم بی نهو نه بیته کو هه ردهم لی بمینیت.
 ههژی گوتنی به کو نهف سهیرانی به وهکو بازنهکی
 دهیته دیار کرن، بۆ نمونه کهسهک یان کومهک دئ باژیری
 خو یان ملله تی خو بریک کهفن بهرف دهقهرهکا گوزاری و
 دو ماهی دئ زقرنه قه بۆ باژیری خو، وهسا دئ هندهک

که سین دی جهی
 وان گرن و دئ نهف
 دیارده یا به ردهوام
 بیته. و نابیته هه
 دهقهرهکا بیته
 دهقهرهکا گوزاری،
 چونکی دهقهرین
 گوزاری مدهجین خو
 هه نه نهوژی
 نه قه نه:

۱- ژیده رین

سروشتی (مصادر طبیعیه - natural_resonrces) هه
 دهقهرهکا خودانی سروشتهکی جوان بیته وهکی سه قایهکی
 باش و کانی و رویار و چیا و دار و بار نه قه هه می لی
 هه بن، نه قی خالی رۆلهکی سه رهکی هه به بۆ کیشانا

راکتشه هندی کو وزهیا کاره‌بی هه‌بیت.

هه‌ر چاوا بیت سیسته‌مه‌کن دی یی کارتیکه‌ر و نابوری هه‌یه بۆ گهرمکرنی کو نه‌وژی سیسته‌می گهرمکرن نافی یه. فی سیسته‌می گه‌له‌ک مفا هه‌نه زیده‌تر ژ مفا یین سیسته‌می نامیرین سپلیتا وه‌کی دیار ل خوارئ:

۱- ماله‌کا ناسایی ۶۰-۴۰ نه‌مپیران بکار دئینیت بو گهرمکرنی ب نامیرین سپلیتا. هه‌مان مال ده‌یته گهرمکرن ب نیزیکی ۵ نه‌مپیرین کاره‌بی ب سیسته‌می گهرمکرن نافی. بقی ره‌نگی ۹۰٪ ژ وزه‌یا کاره‌بی ده‌یته پاشتیخستن بو ب کارئینانی، نه‌فه دیسته نیزیکی ۹۰ میگاواتا ژ ب کارئینانا باژئری ده‌وکن، زیده‌باری فی چه‌ندئ نه‌ف سیسته‌مه ده‌ک‌ه‌یته کاری دا ب وزه‌یا سنوردارا موه‌لیدا، چونکه نه‌ف سیسته‌مه پیدفی کیم کاره‌بی یه.

۲- ژیده‌ری وزه‌یا گهرمکرن سهره‌کی ب سیسته‌می

سپلیتا په‌مپا گهرمکرنی یا ئارکوندشنی یه، به‌لئ ژیده‌ری وزه‌یا گهرمکرن سهره‌کی ب هیته‌ری نافی سوته‌مه‌نی سووتنی یه (بشیوه‌یه‌کن سهره‌کی دیزل). پشتی بکارئینانی بو ده‌مه‌کی دئیز، ژین کومپرتسه‌را با‌ی یا نامیرئ سپلیتا دئ کورت بیت ژوی ژئ نه‌وی مشه‌خۆر هزر لیدکن. (نه‌ف چه‌نده ژئ به‌ایه‌کن چاه‌ری نه‌گری یی زیده‌یه).

۳- په‌مپا گهرمکرن نامیرئ سپلیتی نافی ژ هه‌وای دکیشیت. ل ده‌ق‌ه‌را مه‌ ریژا سه‌دئ یا شه‌هی هه‌ر چاوا بیت یا کیمه. به‌لئ سیسته‌می گهرمکرن نافی چ گوهرینا نائیخسته ریژا سه‌دئ یا شه‌هی یا ناسایی.

۴- دانانا سیسته‌مه‌کن گهرمکرن نافی دنا‌ف ماله‌کن هاتبیته ئافاکرن به‌ری نوکه دئ تا راده‌یه‌کی یا ب ساناهی بیت ژبه‌ر کو پرانیسا مالان ل ده‌ق‌ه‌را مه‌ ژ جورین سهره‌خۆنه، ئانکو ژئیک جودانه.

وه‌شانین نوو

FERHENGA KAMĒRAN

Kurdî - Kurdî

Kamêran Boli

ژ وه‌شانین ده‌زگه‌ها سپه‌ریژ، فه‌ره‌نگا کامه‌ران یا کوردی - کوردی ب قسه‌بارئ نافیجی و ب (۷۷۵) به‌ره‌ران و ب په‌شتن لاتینی که‌فته دنا‌ف په‌رتوک‌خانا کوردیدا. دانه‌ری فه‌ره‌نگا کامه‌ران که‌کن کامه‌ران بوئی په‌تر ژ ۱۵ سالان مژولی به‌ره‌ه‌فکرن فی به‌ره‌ه‌م کسرتک بۆ کسوفی فه‌ره‌نگی شروفه‌کرن په‌تر ژ ۷۲ هزار په‌یشان ب خولنه‌ گرتیه و نه‌ف فه‌ره‌نگه‌ شیا به‌ زه‌نگینه‌کا مەژن یه‌ته‌ زمانئ کوردی. ده‌ست خوش بۆ نه‌سه‌ری فه‌ره‌نگا کامه‌ران و نه‌خسه‌ ل کارئین دیتر.

دگهرمکرنیدا دې ب شیتویهکې دراماتيکې سرجمې مشه بکارئینانا وزه یې کیم دکهت.

نهورو پرانیا مالان ل باژتیرین سهرهکیین کوردستانې دهیته گهرمکرن ب نارکوندشان، بشیتویهکې سهرهکی ب کارئینانا په مپا گهرمکرنې یا نامیرین سپلیتا. نهغه یتکه ژ بهاترین و کیرنه هاتیرین سیسته میتن گهرمکرنې، چونکه یې گریدایه ب وزه یا کاره یې فه.

مالین باژتیرین مه زین کوردستانې ژ ریژه یا ۴ ژورا دگهل ژوره کا مه زنا خوارنې پیک دهین. ۵ روژکا سارا نمونه یې وهکی روژکا کانوینا دووی یا ۲۰۰۵ ب کیمی ۳ نامیرین سپلیتا دکهفته دکاری دا ل سهر بنه مایه کین بهرده وام، هندی کو تورا وزه یا نیشتمانی دکاری دا بیت و وزه یې پهیدا بکهت. ب تنن دهمن کو تورا نیشتمانی

پهیدا کرنا وزه یې دراهه ستینیت رولن مولهیدین کاره یې دهیت، لهوما وه لاتی ب دلنیایی بزاقن دکهن بو ب کارئینانا ریکین دی یین گهرمکرنې (بشیتویهکې سهرهکی ب کارئینانا وان سوپان نهوین گاذا

سپی دسوژن).

نهغه ناریشه یه چونکه مشه خوژ نهچار دین دا پارن بهایین دروستی یې وزه یې بدهنه مولهیدان و ژبه ر قن چهندي پرانیا مولهیدان ریژه یه کا وزه یا سنوردار ددهنه ههر مالهکې (۵ تا ۱۰ نه مپیران ب ۲۲۰ فولتان) نهف وزه یا سنوردار نه شیت نامیرین سپلیتا بدهته شولی.

مشه خوژ (وه لاتی و فهرانگه هین میری) نهغه چهند ماوه یه که نامیرین سپلیتا یین پراکتیکی و پاقرژ بکار دئین. ب کارئینانا سوپین گاذا سپی نه چاره یه کا سهرنج

ههروه سا د هنده ک رهوشاندا پارن لیستین کرین کاره یې ناهیته دان ب ج شیتویهکی بیت.

ج بهیته کرن و چهوا؟

باشترین چاره سهرین گونجای دهیته دانان ل سهر سی بنه کوکین کارتیکه ر:

۱- کیمکرنا ریژه یا مشه بکارئینانې.

ب- زیده بوونا داهاتی.

ج- زیده بوونا بهرهمی.

د پهرگرافین خواریدا کیمکرنا ریژه یا مشه ب کارئینانې دې هیته فه کولین و ههردوو خالین دی دې میتن بو گوتارین داهاتیدا.

دهمن نم هزرا خود پاشتیخستنا کارئینانا وزه یې بکهین، پیدفی یه نم بهری ههر تشته کی بزاین ل کیشه

وزه یا کاره یې مشه

دهیته بکارئینان و

چاوا دهیته

بکارئینان. پاشی

پیدفی یه نم هنده ک

شیتواژین دی یین

کارتیکه ر پهیدا بکهین

نهوین کیمتر وزه یې

بکار دئین. ب تنن

پشتی وی چهندي نم

دکارین چاهه رتی

ههقه ولاتی بین کو سیستم و کهل و په لین مشه بکارئینانا وزه یا بلند بگوهریت بو هنده کین دی یین پتر دارایی.

سیستم میتن دی یین دارایی دهیته ناسین و دانان دناف بوارین خواریدا:

۱- گهرمکرن: جوداهیا ۱۱۰٪ دریژه یا مشه

بکارئینانا کاره یې دناقه را چریا یتکې و کانوینا دووی

یین سالا ۲۰۰۵ ب شیتویهکې سهرهکی دزقریت بو

گهرمکرنا پیدفی دکهش و ههوا یه کین ساردا. نهغه رامانې

ددهت کو کیمکرنا ریژه یا مشه بکارئینانا وزه یې

چاره سهریین پیشنیازگری بو ژیرخانه یا کوردستانی

(۱ - ۲)

و. ناڤا عهبدو لحرمان نه ژروز

نڤیسین : رهشید کتانی

بکار دئینا د چریا ئیکئی یا ۲۰۰۵ دا و پترژ (۳۰۰) میگاوات د کانوینا ئیکئی یا ۲۰۰۵ دا و پاشی فئی ریژهیین کیمکر بو نیتزیکئی (۲۴۰) میگاوات د حهفتی یا ئیکئی یا نادارا ۲۰۰۶.

پیدئقی ناکهت ئامارئی بکهین کو ئهف گوهارتنا ئاشکرا یا ریژهیا بکارئینانا وزهیا کارهیین ئه گهره کئی ترسناکه بو په ریشانیین ژبه ر ئان ئه گهریین خوارئ:

۱- **ئه گهریین ته کنیکئی** : (به رههم و سیسته مهیین پارقه کرنئی و کونترول کرنئی ده مه کئی دژوار دبیین دا چاره سه ریا کیشیین ئان گهوریین ب له ز بکهت).

ب- **ئه گهریین دارایی**: ده مئ ئه م دئینینه بیرا خو کو مه زنترین پشکا فئی وزهیی ژ ده رقه ی وه لاتی ده یته ئینان و پاره کئی گران ژ گه نجینا میری یا گشتی به رامبه ر ده یته دان، له وما په ریشانی یا مه دقئیت زیده بیت. ئه ف چه نده ب تابه تی راسته ده مئ ئه م بزانی کور زیده بوونا بکارئینانا وزهیا کارهیین چئیدبیت ب شئوه یه کئی سه ره کی به یته لادان بئ په یدابوونا بئزار کر نه کا ترسناک بو مشه خوران.

ج- **به رمایک و ژ ده ستدانا دا هاتی**: ههروه سا گرنه گه به یته گوتن کو بهایی وزهیا کارهیین بو مشه خورا (وه لاتیین کوردستانی) ب راستی گه له کئی کئیمه هه که ر به یته هه قبه ر کرن دگه ل بهایی کرینا وئ ژ ده رقه ی وه لاتی، ئانکو گه نجینا میری ل فئیره ب راستی پاره ی ژ ده ست ددهت.

چاره سهریین پیشنیازگری بو ژیرخانهیین ل کوردستانی د دیروکئیدا پیسته ب کوردستانا عیراقتی نه هاتیه دان ژلایی حکومه تین نا فه ندی فه . ههروه سا ئوپه راسیونین سه ربازی دژی خه لکئی مه زبان گه هانده ژیرخانه یا ده قهرئ و هه ر تشته کئی وئ.

زیده باری فئی چه ندئ ژیرخانه یا فئی ده قهرئ گه له ک تیک چوو ژبه ر زیده بوونه کا به رده وام یا ژمارا ئانکجی بوویان و ژبه ر وئ راستی کور پرانییا چاره سه ریین پیشنیازگری و پراکتیکی دکه ئندا نه د به رده وامبوون د سروشتی خودا. پترین جارن ئه فان چاره سه ران زیده بوونا ئانکجی بوویان به رچا ف نه وه رگرت. ئه ف زیده بوونه ئه نجامه کئی ئیکسه ره بئ ریژهیا بلندا ژ دایکبوونا و مشه خت بوونه کا نا قخویی یا بئ پلان.

ژیرخانه یه کا گونجا و مودترین چاره سه ره که بو هه ر پیشکه فتنه کئ ل هه ر جهه کی، د لاپه ریین خوارئدا نه ز دئ بزاقئ که م بو دیار کرنا هنده ک چاره سه را بو ئاریشیین ژیرخانه یا به رچا ف. ئه ز هیقی دکه م کو ئه ف کومکرنا ساده یا ئان لاپه ران کومکرنه کا هاریکار بیت.

وزهیا کارهیین

هه که ر ئه م پارئیزگه ها دهو کئی وه ک نمونه هه له بئترین، دئ بینن کو فئی پارئیزگه هئ ریژهیا (۱۴۰) میگاوات

رتیکراوتین نیف دوله تی دا.

گرنگیا فیدرالیه تی بو عیراقتی ب عه رب و کورد و تورکمان

و کلدو ناشورقه:

۱- دبسته نه گهری پدیدابونا نیمناهیی و خوشیی د جفاکی عیراقتی دا، نه فمزی دبسته نه گهری ب ساناهییکرنا پیشکفتهنا بازگانی و چاندنی و رهوشه نیبری و گه شه پیدانی ب گشتی.

۲- مهزاختنا داهاتان بو پیشکفتهنا نابوری و گه شه پیدانی ژبو ئافاکرنا وهلاتی و نویکرنا وی.

۳- ب هیزکرنا برابه تی و قیانی دنیقهبهرا نه توتین گه لی عیراقتی و ب هیزکرنا ههستا نه توتی ب گشتی و شانازی کرن ب عیراقتی تی و خوجهی ل عیراقتی.

۴- پدیداکرنا یه کیتییهکا نیشتمانیا بهردوام ژ حه قتی خوجهی و وهکبه قیا راست و دروست د بواری سیاسی و نابوری و رهوشه نیبری و جفاکی و د هه می بواری دی یین ژبانی دا.

۵- به لافکرنا سامانی نه ته وهی ب وهکبه قی ل سهر هه می ده قهرین عیراقتی و ل سهر هه می نه ته وهی عیراقتی ل دو یف پیدقیبتی وئ ده قهری و ل دو یف ریژا خوجهان.

۶- دوبریختستنا عیراقتی ژ هه ده ست تیوهردانهکا هه ریمی بو نمونه (شط العرب) بهرامیر ته ئیدا شاهی ئیرانی بو ژناقبرنا کوردا (اتفاقیه الجزائر) تورکیا (که رکوک) (ئیران - سوریا) شیعه.

۷- بلندکرنا بهایی عیراقتی دناث دوله تادا و بو جیهانی دیار بکه ن کو عیراقتی دوله ته کا مه ده نی و پیشکفته تی و یا هه قچه رخه و دوله ته کا پیکفه ژبانی یه و دیموکراسی یا لی هه می و دادوه ریا جفاکی و نازادی یا لی هه می و سامان خیر و خیرات لی ده یته پارقه کرن.

۸- هه ول به دین کومپانیی بیانی و دوله تین دوله مه ند هه قکاری د ئافاکرنا عیراقتی دا بکه ن و پیش بیخن ژلایین نابوریه د عیراقتی دیموکراسی و ناشتی و نیمناهیی دا.

۹- سیسته می فیدرالیی پشکداربوونا خه لکی دکاری سیاسی و حکومی به رفه هتر لی دکه ت، چونکی هه رچه ند ناشتی حوکمی زیده تر لی بیت ده رفه ت دی پتر لی هیت کو بکه فنه د کاری دا.

۱۰- فیدرالیه ت بو عیراقتی پشته قانییه کا هیزتی یه، چونکی هه می ناریشین نه ته وهی چاره دکه ت.

وهک: (سنور، نابوری، ناسایش.. هتد) به لی فیدرالی یه کگرنا دناقبهرا دوو هه ریمان، یان زیده تر د چارچو قتی ده ستوری دا.

۲- د کونفیدرالیی دا دوله ت سه ره ده ریا نافخوی و ده رفه یی دیاریزی، وهک ره گه زمانه، سه روک، سویا، سیسته نا ژ ده رفه، به لی د فیدرالیی دا دوله ت ئیک که سایه تیبا یاسایا نافخوی و ده رفه یی دی هه بیت.

- سه رجافاکی دسه ته لاتا دوله تا فیدرالی:

۱- په رله مانا فیدرالی: نه ف په رله مانه ژ دوو ده زگه هان، یان جفاتان پیک ده یته.

۱- جفاتا نوتنه ران: نه ندامین وان ب هه لیژارتنا راسته وخو و ل دو یف ریژا خوجهان دی هیته ده ستیشانکرن.

ب- جفاتا هه ریمان، یان جفاتا پیران کو نه ندامین وان ب ریژه یا وهکبه ف ب هه ژمار و ده نگ ژلایین هه ریمان دی هیته دیارکرن.

۲- دهسته لاتا راپه راندنی:

۱- سه روک: ژلایین په رله مانی قه دی هیته هه لیژارتن و په رله مان ژی دشیت سه روکی لادته.

- دهسته لاتا جیه جیکرنی:

۱- سه روک.

ب- حکومه ت «جفاتا و هزیران».

۳- دهسته لاتا دادوه ری فیدرال:

۱- دادگه ها بالا یا ده ستوری کو سنج نه رک هه نه:

۱- چاره کرنا کیشه و ناریشین دناقبهرا هه ریماندا.

۲- چاره کرنا کیشه و ناریشین دناقبهرا هه ریمی و نافه ندی دا.

۳- شروفه کرنا ده ستوری د ده می پیدقی دا.

- دهسته لاتا نافه ندی:

۱- به ده قانییا نیشتمانی: له شکر ژ هه ریما پیک ده یته و فریکرنا هیزتی بو هه ریمان ژلایین نافه ندی قه.

۲- دراث: ژبو راگرتنا نابوریا وهلاتی و ژلایه کی دیتر بو راگرتنا سه رداریا دوله تی.

۳- ره گه زمانه: په یوه ندی یه کا یاسایی و سیاسی دناقبهرا وهلاتیین دوله تی و مافی وهلاتییبونتی یه.

۴- سیسته تا ده رفه یی: نوتنه رین دیلوماسی، یان نه ندامه تیبا

راقه‌یهک بو فیدرالیزم و بنه‌ماکین وی

خوشه‌فی محمدهد صالح

پیشمه‌کین:

فیدرالیزم و هک حکومتیه‌کا فیدرالی دره‌رینه‌که بو سیستمه‌کین سیاسی این نیش دهولته‌تی، یان دهولته‌وین کو لیدا دوو ناستین حکومتی کونترول هه‌مان هه‌ریم و وه‌لاتین دکه‌ن ووشه‌یا فیدرال ژ زافا، Fidero، ی لاتینی شه هاتیه کو سانا وی Toitrust، ب سانا، می‌مه‌کون، (اهتماد) یان نهو دهولته‌ن سیستمه‌ن وان فیدرالیه،

۱- فیدرالی ژ چار بنه‌مایین سه‌ره‌کی دروست دبیت:

- ۱- یه‌کگرته‌نا ناره‌زومه‌ندانه دنیته‌هرا گهل و هه‌ریمادا.
- ۲- دیوکراسی و پیکه‌ژیا‌نا هه‌فپشک، چونکی شتوازه‌که بو ریکه‌خستا په‌یوه‌ندیان دناقه‌هرا هه‌ریمادا و ناغه‌ندی دا.
- ۳- دهسته‌به‌رکنا مافی چاره‌تقیس ب تایه‌تی ل وان وه‌لاتین فره نه‌ته‌وه.
- ۴- پاراستنا تایه‌ته‌ندیا سه‌ره‌خویا هه‌ریمادا، چونکی هه‌ر هه‌ریمه‌ک دبیته یه‌که‌یه‌کا ده‌ستوری.

۲- چه‌وانیا دروستیونا دهولته‌نا فیدرالی:

- ۱- ژبه‌ر هه‌لوه‌شیانا دهولته‌کا ساکارا نیکگرته‌یا سه‌ره‌کزی. «الدوله البسیطه الموحدة» وه‌ک (مه‌کسیک - نه‌رجه‌نتین - یه‌کیتیا سوقیه‌تیا به‌ری - عیراقا نه‌قرو).
- ۲- یه‌کگرته‌نا چه‌ند هه‌ریمه‌کان، یان دهولته‌تین سه‌ره‌خو وه‌ک (نه‌میریکا - نه‌لمانیا).

۳- جوداهی دناقه‌هرا فیدرالی و حوکم‌ن زاتی دا:

- ۱- حوکم‌ن زاتی رژیمه‌کا نیداری و کارگیریه، به‌لن فیدرال ده‌ستوری و سیاسیه.
- ۲- د حوکم‌ن زاتی دا هه‌ریمان ب تنه‌ ده‌سته‌هلاتا کارگیریه هه‌یه، به‌لن د فیدرالیه‌ن دا د بنه یه‌که‌یه‌کا ده‌ستوری.
- ۳- د جیه‌جه‌ن کرنی دا حوکم‌ن زاتی شکست نینا به‌رامبه‌ر سه‌ره‌کفته‌نا فیدرالیه‌تی کو نه‌قروکه زیده‌تر ژ (۳/۱) وه‌لاتین جیهانی فیدرالن.

۴- جوداهی دناقه‌هرا فیدرالی و کونفیدرالیه‌ن دا:

- ۱- کونفیدرالی ریکه‌فته‌که دناقه‌هرا دوو وه‌لاتان، یان زیده‌تر بو ریکه‌خستا کاروبارین هه‌فپشک

خه‌بات و مافی ته‌چ جارن به‌رزه‌نا بیت).

(ئافه‌ره‌تا

پیشمه‌رگه‌ه) نه‌قه‌هرا

و (پیشمه‌رگه‌ها

ئافه‌ره‌ت) بقی ره‌نگی

بو! ژبه‌ر هندئ پیدفیه

نه‌قروکه لیتیرینه‌ک ل

ئی (ئافه‌ره‌تا

پیشمه‌رگه‌ه) بیه‌دان و

مافی وی بیه‌ته

ناشکران، نه‌و ئافه‌ره‌تا

پشکداری د شوره‌شا

نیلونئ، یان گولانئ دا

کری، و هاتیه

نه‌فاله‌کران، و ئاواره‌ی

(به‌حرکت و تورکیا و

ئیرانئ) یان ده‌ریه‌ری

جه‌ین دی بوی، ریز لئ

بیه‌ته‌گرتن و شانازی

بیه‌ بیه‌ته‌کران.

بلا پیشمه‌رگه‌ه

ژبیر نه‌که‌ت ئی

پیشمه‌رگه‌ها (دایک،

کچ، خویشک، مه‌ت،

خاله‌ت، دو‌تام،

هه‌فرین... هتد) بلا

وه‌فاداریا شوره‌شئ یا

دیار و ئاشکرنا بیه‌ت،

به‌رامبه‌ر دلسوزی و

خه‌بات و ره‌نجنا ئی

پیشمه‌رگه‌ها راسته‌قینه

و وه‌فادار و گه‌رناس،

نه‌خاسمه‌مه‌زنین مه

کوردان دکه‌فندا یا

گوتی: «شیر شیره‌چ

ژنه و چ می‌ره».

نافرەتا پێشمرگە و پێشمرگەها ئافرەت

خەبات و ماف

رەنگە کارێن سەخت و گران، و ل هەندەک دەلیشاندا رێزگرتنەکا تاییەت بۆ ئافرەتی هەبو دناڤ کورداندا، بەلێ ژ هەندەک لایەنێن دیڤە یا تەپەسەر و پاشقە هێلای بۆ، دەنگێ خوە نەبو، پەیشا وئێ نەدخوار و د ماف خواری بوون، هەتا ئەو مافێن وئێ یێن خودێ داینج و نایینێ پیروز ژێ داکوکی ل سەر کری بو نە د هاتنە دان و نە دەهاتنە پاراستن، وەک بەهر و پشکا وئێ ژ میراتی مریب وئێ، و وەرگرتن و بەرچاڤکرنا دیتن و بوچوونێن وئێ دەربارا هەلبژارتنا هەڤژین و شوپکرنا وئێ دا.

سەرەرای چەندا بوری ئافرەتا کورد ب دلسوزی پشکداری یا د شورهشین کوردی دا کری، نەخاسە شورهشا ئیلوونێ یا پیروز و گولانا پێشکەفتنخواز، کو ژ بلی دەورئ وئێ یێ سیاسی هەردەم پشکدار و هەڤکارا پێشمرگە ی بو، پشکدارا خەم و کوفان و ئاستەنگین شورهشی بۆ، بەلکو هەردەم بارئ قورس و گران ل سەر ملێن ئافرەتا کورد پەرور و شورهشگێر بۆ، چونکو هەتا پشتی شەهیدبوونا پێشمرگەهێ دێرین و مێرخاس ژێ روندک و گری و شینی و خودانکرن و سەخبیری و چاڤدێریا خێزانئ، و کول و کوفانێن کوردایەتیی هەر بارا ئافرەتی بوون، چونکو ئەو پێشمرگەهێ گەرناس و چەلەنگ «یان باب یان کور یان برا یان هەڤژین... و هوسا» کەسانەکی نیزیکی وئێ ئافرەتی بۆ، ئەوئ ئافرەتی زیدە ی جەهێ خوە یێن خومالی و سروشتی دناڤ جفاکی کوردی و شورهشی دا گەرماتی ددا پێشمرگەهێ و جەهێ شەهیدی ژێ دگرت، ئانکو هەردەم ئافرەتا خەباتکەر هندی هەمی گاڤان بارئ گران ل سەر ملێن ئافرەتی بۆ، ئەو بو یا کار و کوکێ پێشمرگەهێ دکر، ئەو بو یا حاززی و بەرههەڤیا خواری و ڤەخوارنا پێشمرگەهێ دکر ب شەڤ و ب رۆژ، ئەو بو یا بیاڤی خەباتی بۆ پێشمرگەهێ پەیدا دکر و ئیتماهی و دلرحتی بو دابین دکر، ئەو بو یا هەردەم شورهشی و بەرپرس و پێشمرگەهێ سوز و پەیمان بۆ ددان و دگوتن:

(توژی شورهشگێر و پێشمرگەهێ، پشکدار و شەریکا مەیی، زەحمەت و خزمەتا تە دئ هەردەم یا ل بەر چاڤا بیت،

حەمید عادل یەزدین باڵی

دناڤ کومەلێ کوردیدا- ژ بەرئ وەرە - ئافرەتا کورد پشکداریا زەلامی دکر، کو ئەوئ پشکداریی و هەڤکاریی پیرانیا لایەنێن ژیانا روزانە یا کوردەواریی بخوڤە دگرتن، ب تاییەت لایەنێن سەخت و دژوار و بارێن تەحل و گران، وەک: سەروربەکرنا پەز و کەوالی و هەمی گیانەوەرێن دی.. پشتی کێشاننا دار و گیای و چولی و دەرامەتی و زەڤی و بیستان و رەز چاندن، و خەپارەکرن و چنێن و مزەیتکرن.. و ئادەکرن و دروینا دەخل و دانئ و مەلوک راکرن، و پێشسوزایکرن ل مێهشانان و راکرن و دانان و کارکرنا وان.. هەتا کاروان ژێ دکرن. زیدەباری هندی گەلەک کار ب وئێ - ب تنئ - ڤە هاتبۆنە گرتدان، وەک: زاروک خودانکرن. و شوپشتن و بالاڤکرن.. و جونی قوتان و دستار هێران.. و زاد چێکرن و لیتان.. و رێسان و ڤەهینان و تەڤنکرن.. و درون و پنیکرن.. و بیری و ئاڤ ئینان و پارزین کێشان، و مال هونین و مالین و پاڤزکرن.. و هەمی کاروبارین دی یێن ناڤمالی و سەخبیرکرنا خێزانئ..

ئافرەتا کورد ئەڤ کارە هەمی دکرن و ئەنجام ددان - دگەل جوداھیهکی ژ دەڤەرەکی بویا دی - ب زیرەکی و ب ئازادانە، چونکو ئافرەت دناڤ کومەلگەها کوردیدا هەتا رادەپەکی باش یا ئازاد و سەرپەست بۆ - بەلێ نەخاسە - بۆ ئەنجامدانا ئان

گشتی یا مەزن بێتەن، و د هەر رهوشەکی دا دەستا لێ بەر نەدەت، وەک مافێ ژیا نێ، قەدەغە کرنا تێشاندن و سزا و رهفتارێن نە مرۆفایەتی، قەدەغە کرنا کۆیلەتی و بنەمایێ رهواو رەت نە کرنا یاسایی و ئەف مافە دەیتە نیاسی ب کاکلکا مافین مرۆفی.

بەلێ ئەفە کورتیەک ل دۆر جیاوازیان هەردوو یاسایا، یان زاراڤا کو ب راستی گەلەک جارا تێگەهێ قان ب خەلەتی ئە دەیتە وەرگرتن و یا زانا یە کو ب درێژا هیا دیرۆکی گەلێ عیراقی ب گشتی و گەلێ کورد ب تایبەتی چ دەمی شەری، یان د ناشتی یێ دال قان مافا بێ پشک بوویە، پێشیل کرن و ریزنە گرتن ژ مافین گەلێ کورد و تەنا نەت کاکلکا مافین مرۆفی دەر دەکە ئەف گەلە یێ دنالیت.

هەند جارا دەزگەهەکی پەیوەندیدار هەیه ئەکۆلینا دکەت کانی دەولەت ریزی ل یاسایی دگریت؟

بۆ نمونە دادگەها ئەورۆپی بۆ مافین مرۆفی ئەگەر بۆ دیار ب بیت کو سکالا یا هاتی یە پێشکیش کرن ژلایێ تاکە کەسی ئە مەر جین یاسایی تێدا هەنە د شپت ئێ چەندێ بلاف بکەت کو ریکەفتناما ئەورۆپی یا مافین مرۆفی هاتیە پێشیل کرن ژلایێ دەستەلاتا نەتەو هیی ئە، چونکول سەر ئێ دەستەلاتی پێدئیه باری ناخۆیی و مەر جین دروست بۆ بجەهینانا ئێ ریکەفتنامی دابین بکەت.

چەند مافین بنەکی هەنە کۆ پێدئیی یە ل سەر دەولەتێ ریزی لێ بگریت، خو ئەگەر دەولەت روی ب روی هێرشەکا

پیرۆزی

بو / نەیسکار یا سیلاف

سلاف و ریز...

ب نافی رهوشەنبیر و خوندکارێن مللەتی کورد ئێن ل ئوکراینا دژین و ب نافی کومەلا کوردستان پیرۆزین خوە د گەهینین کوردستانا ئازاد، و هیفیا مە ئەو ئەفە بێ روناھی ژبو هەمو پارچین دین کوردستانێ.

بشتی ئەم گیهاین کوردستانێ و مە ب چافین خو ولاتی خوە دیتی، ولاتەک سەربخووە و ئازاد بەرب ئافەدانێ دچ و دبیتە روناھی و سەوق ددە هەمو روزەلاتا نافی و ئەم ب هیفی نە هەر کوردستانیهک ل سەر ئەو ئاخا ئێ دژیت ببیتە پرەک ل ئاخبەرا وی ئاخا کوردستانێ بو ولاتی و خەبات بکەت. ژبو ئازادیا کوردستانێ.

بشتی چافی مەب روپەلێن کوهارا سیلاف کەفتین گەلەک دلشاد بوین و ژوانرا سەرکەفتنی دخوازین و هیفیا مە ئەو کو هەر پێشکەفتی بن و خزمەتا بەیفا رەسنا کوردی بکن.

هیا یوسف

کومەلا یەکەتیا کوردان (کوردستان) ل ئوکراینا

۲۰۰۶/۵/۱

ماڻھو مروڻي و ياسايا مروڻايه تي يا نيڻ نه ته وڻي

دوو زاراڻين ڙيڪ جوڊا

ماڻھو مروڻي / ماجيدا ساهبان نيهلي

هه ٻيٽ يان نه! و ماڻھن مروڻي، يان ب ڪيمي هندهڪ ڙ وانا تاڪه ڪهسي د پاريزن هه مي دهماچ شهر ٻيٽ يان ناشتي، د دهه ڪي دا ڪو مهروم ڙ ياسايا مروڻايه تي پاراستنا لڻ قهومايٽين شهري به و دانانا سنورهڪي ٻو وان ٽيٽش و نه خوشي ٻيٽن د نه نجامي شهري دا پهيدا ٻووين، ٽانڪو پهيوهنديه ڪا سهرهڪي هه به ب وي رهفتاري دهه ٻيٽه ڪرن دگهل وان ڪهسي ڪهفتينه دههستي دوڙمني دا، ههروهسا پهيوهندي هه به ب ريڪيٽن رتقه برنا ڪارٽين شهري بهلي ماڻھن مروڻي سنورهڪي دانيت ٻو دهسته لاتا دهوله تي ل سهر تاڪه ڪهسي تاڪو ڪارٽين ته پهسهر و ڙ ناقبرني نه ڪهت، ب ڦي چهندي ٽارمانجا ماڻھن مروڻي ريڪهستنا ڪارٽين شهري نينه.

و ڙ ٻو داينڪرنا رتگرنتي ل ياسايا مروڻايه تي چهند ميڪانيزم هه نه ڙ وانا بهردهوام ڪونٽرول ڪرنا جه ٽيٽانا ڦي ياساين و ڊاڪوڪي ڪرن ل سهر هاريڪاريا لايه ٻيٽن ڪهفتينه د مملاتي دا و دامه زانندا ٺاهندهڪي ٻي لايه ڙ ٻو نه هيلانا پيشيلڪاريا.

ميڪانيزم چاڦڏيري ڪرنا ماڻھن مروڻي گهلهڪ جڙون

ياسايا مروڻايه تي يا نيڻ نه ته وڻي: پشڪهڪا سهرهڪي به ڙ ياسايا گشتي يا نيڻ دهوله تي و چهند رتسايه ڪا ب خوقه دگريٽ و ل دهه م مملانهڪا چهڪداري ههول دههت ٻو پاراستنا نه و ڪهسي ڪو پشڪداري نه ڪن، يان پشڪداري وان ب دوماهي دههت د مملاتي دا. ههروهسا سنورهڪي ددانيت ٻو وان ريڪ و ڪههستي د شهري دا بڪار دههت و نه ڦ ياسايه ناسياره ب ياسايا شهري، يان ياسايا مملانه يا چهڪداري. و ڙ دوو تايٽن جوڊا پيڪ دههت: جنيف ولاهاي، ياسايا جنيف ٻو پاراستنا وان ڪهسي راسته وخو پشڪداري د شهري دا نه بن و ياسايا لاهي، ماف و ٽرڪيٽن شهرهڪرا ديار دڪهت و سنورهڪ ٻو زبان گهاندن ب دوڙمني ددانيت.

ياسايا مروڻايه تي يا نيڻ نه ته وڻي و ماڻھن مروڻي ته مامڪه رتني ٽيڪن، ههروهو ههول دهه د ٻو پاراستنا تاڪه ڪهسي، ههه چهنده ريڪ و ڪاودانين بجه ٽيٽانا ڦي ٽهريڪي د جوڊانه، نه ڦه ٻو ڦي چهندي دڙگريٽ ڪو ياسايا مروڻايه تي د ڪاودانين مملاتي دا چهڪداري ڪار پيٽ دههته ڪرن، چ نه ڦ مملانه سالوخه ته ڪا نيڻ نه ته وڻي

چهند بیرهاتنهک ژ شورش گولانی

ههر جهتی لئ بن. ههر چ کارئ بیت. تنها نوکهری نه بیت.

۲- جوینی دوئی:

ئهف جوینه ریژا وی ۲۰٪ دلسوز بوون و هه ولدان دکرن ب نهیتی فه په یونه ندیان ب ریکه خستین پارتی بکه ن ل سهر ده می (سهر کردایه تیا کاتی) کووی سهر ده می ل کوردستانا تورکیا بوو. و بهره وامی دا خه باتا خوه ل گوند و باژیرا.

۳- جوینی سین:

ئهفه ریژه یه کا کیم بوون ۵٪ ژ ملله تی ژ مروژین نه فس نزم بوون. و بهرام بهر پارهی. خزمه تا دوژمی دکرو دهف ریژی بوو دکرن. هه لبه ت ژ ده قهره کنی بو ئیکتی جودا هیه ک هه بوو. دناقبه را شان که سان ژی دا. هنده ک گوندا ئهف جوره نوکهره. لئ هه بوون. هنده ک جهتین دی که س لئ نه بوو. و هنده ک مروژین خراب کار دناف موختارین گوندان ژی دا هه بوون.

د ناقبه را سالین (۱۹۷۶-۱۹۷۹). کو دبیژنی سهر ده می (سهر کردایه تیا کاتی) بو خودی مروژ بیژیت خه باته کا راست و دروست دهاته کرن. ژلای پشمه رگه ی فه، ههر وها ژلای ریکه خستین نهیتی فه. نهو که سین خوه فروتی بهرام بهر پارهی. هاته نه سزادان ل دویف گونه هین وان. یئ بن گور بوی. یان یئ دهف لئ هاتیه دروین. فئ چه ندی ترسه کا مه زن ئیخسته دلئ شان جوره که سا، ئیدی گه له ک پئ قوت ل هه ژارین ملله تی نه کر. وهختی ریژمی نه خشی خوه یئ دوژمنکارانه جئ به جئ کری ل سالین (۱۹۷۶-۱۹۷۸) و ده قه را تخویبی ژ ملله تی مه هاته رامالین. گوند هه می ویران کرن و سوتن. و خه لکی هه ژار کرنه د نوردیگایین بهره وخت دا. دا پشتی هنگی بهره ف بیابانی سعودیه و نوردن بیهن. ب نارمانجا

عاصم مایی

وهختی شورش گولانی دهست پئ کری. کاودانه کنی سهخت و بهره تنگ بوو. دوژمنه کنی درنده د گوره پانی دا بوو. ته ر و هه شک د سوتن. هویر و گر د کوشتا. پیر و شیر ده ربه ده ر دکرن. و دکرنه د گرتیجانین تهنگ و تاری دا. هه لبه ت د فان کاودانین مه به حس ژئ کری.

ههری زه لام بوو. خوه پشت ری بکه ت ژ فدرمانین ریژمی، یان مل که چ نه بیت. ب کورتی تشتی میری گوتیا دا نهو بیت و لادان نه بو.

پیدقیه راستیه ک بهیته بهرچاف. ملله تی مه ل وان کاودانین نه خوهش. ری بهره بوو. ژ بهر کو شورش نیلونا مه زن ژ دهست دابوو. و درونداتیا به عسیا. چ توخیب نه بوون. و ههر چوار ره خین کوردستانی ژی دوژمن بوون. ب کورتی بی ئومیدیه ک بو هه ژارین ملله تی دروست بیوو. لهوما ئه م دشتین بیژین ملله تی مه بوونه (سئ) جوین د بوو چونین خوه دا. ل وی وهختی:

۱- جوینی ئیکتی:

گشتی یا ملله تی ب ریژا ۷۵٪ هه می دلسوز بوون، به لئ بی ئومید بوون ههر وهکی مه ناقری پئ کری. نه چار بوون. به ری وان که فته ریجبه رین و خودانکرنا خیزانا.

بنه کومه‌کا ناسته‌نگ و نالوزیان، کو نه‌دوبره، هنده‌ک جارا بییته نه‌گه‌ری ژ ده‌ست به‌ردانا وان نامانجان، یان لاوزیونا وره‌یا هه‌لگری په‌یاما گهورینی.

دقی ره‌وشی دا دقی هه‌رده‌م مروقی ب باوهر بیت کو دشیت ب گه‌له‌ک ری‌کا ده‌نگی خو بلند که‌ت و کارتی‌کرنی بکه‌ت، وه‌کو هیزه‌کا گفاشتنی، یان ده‌سته‌لانا چاری، جهین په‌یوه‌ندی‌دار نه‌چارکه‌ت کو بیسر ل باه‌تی بکه‌ن و ل سهر راه‌ستان. دقی ل بیرا مه بیت چ ری بیین ژیانی و گورانکاری و گه‌هشتن ب نامانجی بی ناسته‌نگ و نالوزی نیین، لی هه‌ر خودانی په‌یامی یه هه‌ولده‌ت وی ری شه‌وژتیرت، داکو ب ساناهی و بله‌زتر بکه‌هیته مه‌به‌ستی.

ری‌کین گه‌هاندنا ده‌نگی مه‌به‌ستی گه‌له‌کن، کو مروقی ب باوهر و رژد بیت بۆ وی دقی لی بکه‌ریت و نه‌و د شیان دایه بی‌خیته به‌ر و به‌ره‌ف پیش‌شه‌ پاژوت. ژوان ری‌کا چاف پی‌که‌فتین راسته‌وخو و دان و ستاندن‌ین روی ب روی دگه‌ل جهین په‌یوه‌ندی‌دار ب باه‌تی فه، کو لفره توخمی راستگویی و ویره‌کیی رولی خو دگیرت بۆ گه‌هشتن ب مه‌به‌ستی.

هه‌روه‌سا به‌لا‌فکرنا وی دهربرنا پیدقی بریکا ناما و میدیا یا دده‌زگه‌هین راگه‌هاندنی کو نه‌فه دبنه هوین چیکرنا هیزا گفاشتنی نه‌مازه ده‌می راستگویی و ویره‌کی ل وی ناستی بیت بشیت هزر و بیرین خه‌لکی رابکیشیت و رایه‌کا ته‌فایی چی که‌ت، کو بقی چه‌ندئ ئیدی ده‌لیقا پی‌کنینانا مانگرتن و خویشان‌دانا ده‌یته پیش و کریار ب ساناهی دکه‌فت.

توخمی راگه‌هاندنی ل ناستی جهانی بویه کارترین توخمی په‌یداکرنا هیزا گفاشتنی و چیکرنا رایا گشتی ده‌می راستگویی و ویره‌کی تیدا هه‌بیت. چ په‌ نه‌فتیت راگه‌هاندنا فی سه‌رده‌می بویه بوقا خودانین خو، لی راستیه‌ک ژ یه‌ی ناهیته شه‌شارتن، چه‌ندین داپوشین و شه‌شارتن و به‌رزه‌کرن هه‌بیت، دی روه‌ک هیت دی سه‌ره‌لده‌ت و ب خودانی فه په‌قیت.

ل به‌ر هندئ دیارکرنا راستیا خو نه‌گه‌ر چاره ژ نه‌که‌ن باشره به‌یته نخافتن و داپوشین! چونکی نه‌فه دی راستگویا وی ده‌زگه‌هی و خودانین وی پاریزیت.

توخمی دیتری هه‌فپشک دگه‌ل راستگویی ویره‌کی به‌. ویره‌کی بۆ دهربرنا بیسر و هزر و دید و بوچونین خو. ترسی ژ که‌فندا سه‌هما خو کره‌ی ددلی مروقی مه‌دا، کو نه‌ویرین نه‌و تشتت ل ده‌ف هه‌ی دهربرینی ژئ بکه‌ت و دیارکه‌ت، چونکی هنده‌ک جارا دبیته نه‌گه‌ری برنا رزقی!

ل شیره دی که‌فینه به‌رامبه‌ر گرفتا نازادین، نه‌و نازادیا هیفی و نومیدا پی‌فه دبیین، نازادی دقت توخمی ترسیانی و شه‌مرکرتی دوبر بی‌خیت ول جهی وی توخمی بسته‌یی و ویره‌کیی دانیت. د جفاکی دا مروقی به‌ندکره‌ی ب کومه‌کا ره‌وش و نهریت و تبتال و سیستم و یاسایانقه کو ژلایه‌کی فه هنده‌کی ژ نازادیا مروقی وه‌ردگریت و ژلایی دیترفه‌ پشته‌فانیه‌کی بۆ مروقی پی‌ک دینیت کو نه‌گه‌ر مروقی خو ژ قه‌یدا شه‌رمی و ترسی رزگار که‌ت، نه‌فه شیا نه‌و تشتی هه‌ی دیارکه‌ت و دهربرینی ژئ بکه‌ت.

گرنگه مروقی بزانت مروقی ل ده‌مه‌کی دا دژیت و ژیانا مروقی ژی هنده‌ک ژ وی ده‌می، له‌و دقت کار بکه‌ت کو نه‌و ده‌می نه‌و تیدا ژ ده‌ست نه‌چیت و سودی لی بی‌ینیت ب سه‌ره‌فرازی. بلا تیکی هه‌ر تشتی سه‌رنجا مروقی رابکیشیت، یان دهربرینی ژ همزکرن و فیانا مروقی بکه‌ن نه‌هیته شه‌شارتن و به‌رزه‌کرن ل ده‌ف خودانی زانباری و هه‌سنکرتی.

مروقی ل فی جیهانی دا جودا دبیت ژ زینده‌وه‌رتین دیتر ب ژیر و هه‌لویت و کریارین خو. له‌و دقت نه‌شان ره‌وشتا پیش‌چاف که‌ین و دهربرینی ژئ بکه‌ین ل ده‌م و جهی گونجای دا. کو مه ژیر هه‌یه و نه‌م هه‌ست دکه‌ین دقت مه‌ هه‌لویت هه‌بیت، هه‌لویت بۆ هندئ بیت نه‌م بشین نامانجا بی بجه‌ بینن، دقی نه‌و هه‌ستین نه‌م دهربرینی ژئ دکه‌ین کریاری پی بکه‌ین دا نه‌نجام هه‌ین.

باوهریا مه‌یا خورته کو خه‌لکی مه‌ ب تاییه‌تی ده‌سته‌یا ره‌وشه‌نیرا بژاره بی روله‌کی کاریگه‌ر دگیرن دناث کوم و کومه‌له و ده‌زگه‌هین سیاسی و ره‌وشه‌نیری و جفاکی دا پینافی گورانکاریین پیدقی و ب ویره‌کانه کومه‌له باه‌ت و پرسین گرنه‌گ ده‌ینه گه‌نگه‌شه‌کرن و ناشکران و چاهه‌ری ده‌یته‌کرن گورانکاریین باش ب ده‌ست‌خوقه‌ بینن. نه‌ف هه‌وله پیدقی پشته‌فانی و به‌رده‌وامی یه ژلایی که‌رتین دیترین جفاکی ژی، لی دقی کریار به‌یته‌کرن نه‌مازه ژلای وی فه نه‌وین دبیت دا راستگویا وی یا خورت و پاراستی بیت، بۆ هه‌ر نامانجه‌کی مملانه‌ک پیوسته، چه‌ند راستگویی! و چه‌ند ویره‌کی! هند دی کاری پینگافا به‌ره‌ف نامانجی پاچیژی. نه‌ف سه‌خه‌له‌ت ل ده‌ف هنده‌ک پی‌شه‌نگین کیشا دیاره، له‌وا د رژدن ل سه‌ر نامانجین خو و دشین بجه‌ بینن. نه‌م ژی ل وی باوهرینه نه‌و هیشاریا ل ده‌ف پتیرا خه‌لکی مه‌ په‌یدا دبیت کو بشین ده‌ستیشانا گری و نالوزیا بکه‌ن و نامانجین خو دیار بکه‌ن و ب ویره‌کانه کاری بۆ بکه‌ن بۆ خویاکرنا راستگویا خو و گه‌هشتن ب نامانجین خو.

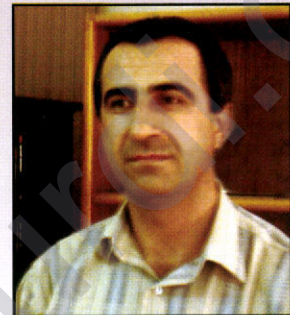
دقی مملانا هدی دا دبیت هندک جارا دهستنیسانکرنتین مروقی د دروست نهبن، یان شیانین دابینکرنتی ل بهرهدهست نهبن، یان هرودو پینکفه ژی د راست و دروست نهبن. هرورهکو دبیت گهلهک جاران هندک رهوش ب دلج مروقی نهبن، یان رولج مروقی دوی کرپارا مهبهست دا، ل ناستی پیدقی نهبن، یان مروق ب دلج یی بهرامبر نهبیت، نهقهژی فهدگه ریتفه بو کومهکا هوکار و فاکتهران. ژ وانا دبیت کهرستی مروقی یی دهم سهرفه چویی بیت، و کپتر نههیت بو مملانا فی سهردهمی، یان دبیت کهرستی لاین دپتر یی خورتر و بهیترتر و گونجای تر بیت. هرورهسا چی دبیت مروق نه پهلهوانهکی زیرهک و دهسهل بیت بهرامبر هرقرکی خوو د نهجمادا سهرکهفتن بدهست فه نههیت! لی ل ههمی بار و رهوشادا یا سروشتی یه مروقی چهزکرن و فیان بو باشتری و هیشتایی هه بیت، و مملانی بو بکهت. بهلی نه یا د جهی خودایه مروقی تشتی باشترفی نهبیت و پهلهوانهکی زیرهک و چاک ژی نهبیت و ژ کهسی ژی رازی نهبیت و نهقجا هزر بکهت دی سهرکهفتن بیبیت.

چی دبیت مروق بیر ل گهلهکی بکهت، بهلی کیمهک ل بهر دهستی هه بیت. دق رهوشی دا دقیت کار بهیته کرن نهو هیز دابین بیبت یاکو بشیت وی گهلهکی بدهسته بینیت. نهقهژی وهسا چی دبیت دهمی نارمانج یا دیار و ناشکرا بیت دهمل دست کار بهیته کرن نهو هیزا ریکخستی دروست بیت یاکو بشیت وی نارمانج ب جه بینیت.

ژ کهفتندا و بهرهوام د ژیانا مروقی دا، گهلهک نامانج هه بوینه، قوناغین میژوویی بورینه ژ نوی کا رهقشتهکی دی شیاپنه وی نارمانج ب جه بین. مهرج نینه هر تشتی مروق بکهته نامانج بشیت چی به چی بکهت، بهلی کاری دی بو کهت د ژیانا تاکی دا ژی کو تاکی بخو نامانجهک دهستنیسانکر دق بهرنامهکی بو دانیت و کاری بو بکهت. نهقه بهلگه یی زیندایه تیا تاکی یه کو هردهم یی ب نارمانج بیت و کاری بو بکهت، خو نهگه نهو بخو نهگه هیتی دی تیکتی دپتر گهینتی.

د مهیدانا زانستی و تکنولوجی و شورشگری دا چهن دین هرروبیر و زانست و قوناغین درپرتین بسرهفه چوبن تاکو گههشتینه واری کرپاری. هرچهنده پشتی فی پیشکفتهنا تکنولوجی ئیدی بساناهی تر و بلهتر زانست دبیته تکنولوجیا و دبیته کهرستهکی بهرهدهست. لی ل واری زانستا مروقی کرپارا گورانکاری یا هیدی یه، ژبهر هندئ کو چهزکرن ژی گهلهک بیت و رتفه چون یا هیدی بیت، دی لیکدان دگهل ژبواری هیدی

راستگویی و نامانج

نیحسان نامیدی

مروق د ژیانا خودا بهرهوام د مملانی دایه، و چهز دکهت دق مملانی دا یی سهرکهفتی بیت، لهواهه ولددهت بهرهوام هوکارین سهرکهفتنی بدهست خوئه بینیت، دا وی سهرکهفتنی مسوگرهکته. نهف مملانه ههمی لاین ژیانی فه دگریت، ل بهراهی مروق دگهل خو بخو، نهوا دوهی یی د قهتانده فوروکه یی ناقه تینیت و بو سوباهی ژی تشتهکی باشترفی کو بگونجیت دگهل پیشهچون و وهارار ههدهمی. د خیزانی دا مروق چهز دکهت ژ هه میا جودا تر بیت و ل بهراهیا هه میا بیت. و د قهوارهکی جفاکی بهر فرههتر دا مروق چهز دکهت خیزانا مروقی ژ هه میا دیارتر و پیشکیش تر بیت. هوسا دگهل بهر فرهه بونا چارچوقی جفاکی مروق پتفه گرتدایی. چهزکرن هر بو وی لایی هه یه یی کو تاگیریا مروقی بو پتر بیت. و داکو نهف تاییه تمه ندیه ب ناشکرای هه بونا خو نیشا بدهت دقیت بیر ل هندئ بهیته کرن کا پیدقی یی وی تاییه تمه ندیی چنه، کار بو دابینکرنا وی بهیته کرن و ل دویف بهرنامهکی گونجای سهردهدی دگه لدا بهیته کرن، ب مهدهما گه هشتن ب وی مهدهما بو دچیت.

دهستنیسانکرنا پیدقی و دابینکرنا وان ب ریکین ساخلم بهلگه یی هشیاری و ژیریا مروقی یه، و کهنگی بشیت باشترفی نهجم بدهت، هنگی دی شیت زویتر یی را گه هیت.

دهم هات ب نه خشه و پلان دهست بکار بین

بهیته ئافاکرن.

۲- ریکا ترومیلا (جاده) دجیتی یان دی جیتی بو دوست بکهن.

۳- وزا کههره بیج بهنی.

۴- ئاسانکاریا بو دهرامه تی وی گوندی بکهن و پشته فانییا جوتیاری

بکهن ئه وی چیکرنا جوک و سکرین ئاخنی و کهرستین چاندنی.

۵- قوتابخانه و بنگه هیتن تهندروستی و پیدقیبتین هه قچه رخ

بو دابین بکهن.

۶- مزگهفت و دیرا و هولین هه لکهفتا و گوره پانین وهرزشی

بو دابین بکهن.

۷- ماموستایین قوتابخانا و پزیشک و کارمه ندین ئان

گوندان هاریکاریه کا زیده تر ژ رانین وان بو بهیته کرن کو بشیت

ژباننا خو پی دابین بکته.

۸- جوتیاری پشت راست بکهن کو بهرهمی وی دی ژلایین

حکومه تی قه هیتته کرین.

۹- هه دهقه ره کئی کارخانین ل دویف پیدقییا وی بهیته قه کرن

ژبو هندی کو بازرگانی مه پیستی بدهته فیقی و دهرامه تی دهقه ری و

ئه گه رل دهرقه ی وهلاتی (استیراد) کرن باشه خو بکه کا بلند دانته سه ر

داکو هه قریکی دگه ل فیقی جوتیاری مه نه کت وهک (خوخ - سیف

- حلیک - زهردلک - هه ر - گویر... هتد).

۱۰- ژبو هندی خه لکی مه قه ستا گوندا بکته. هه ر

کارخانین جورا و جور بهیته کرن وهک: (پلاستیک - بهری ره یین

- شیشه - ناسن - نه له منیوم - هه می ره نگین فیقی... هتد)

ئه قه ژی نه ب تنی دی جوتیار سفای ژی بین به لکو ئه وی بی

عه رد و ئاف ژی دی ل سه ر ئان کارخانا کارکت و بهر ژه وهندا

وی ب گوندا هه هیتته گردان.

۱۱- راسته بو ئافاکرنا ئان ره نگه گوندا یاره کئی مه زن دقیت و

ئه قه ژی ژ شیانین حکومتا مه یا هه ریم دا نه بیت. به لی ل دویف

شیانا و دگه ل حکومتا مه رکه زی بهرنامه بو بهیته دارین و ئه و

گوندین رژیم گوره گور ویران کرین و سیاسهتا (الارض المحروقه)

بکارینای ئه قه رکه بو هه یه ل سه ر بنیاته کئی زانستی و هه قچه رخ و

شارستانی بهیته ئافاکرن و دلسوز و خه مخورین ملله تی مه د

هاریکار بن و ره وشا کوردستان بفریته قه و دوژمین مه هه ر نه کهن

کو بهوسته ک ژ ئاخا مه دی هیتته چولکرن، یان دهست ژی بهردان.

محمد مهدي محسن

یا خوبایه کو ساله ها ساله ملله تی مه دهیته قه کرن و
ته عریبکرن و دهرده رکرن ل سه ر جهین باب و باپیران، بو فی
نه خشه ی ژی ب شاره زایی و دیراسهت کار بو دهاته کرن ژبو
لاوازکرنا، یان نه هیلانا هه ستا نه ته وه بی و ئه گه ر شیبان
هه لاندنا نه ته وا کورد دناف نه ته وین دی دا.

به لی ئافه دانیا بهر ده وام یا گوندین کوردستانن کو هیلینا
شوره ش و خه بات و قوربانن و خورگری بویه، بزاقا
رزگاریخوازا کوردی ژ لیسهر و باروقین دوژمن قورتال کره و
ئه قه رکه ب شانازی قه بویه نمونه یاروه لاتا ئافه راست ژ
ناشی و ته ناهی و دیوکراتیه تی و پیکه ژبانا ته بایی.

له وساب دیتنا من بو بن ئاخکرنا ئان ته قن و توران،
روژها ت ئافری به کی بدهینه ئی سه روکانیا زه الا هه ست و
هه رین نه ته وه بی، ئه وژی دوباره ئافه دانکرنا گوندا یه.

ئه گه ر دوهی ئه ف گونده ب ته قن و بهرا و نیره و چلی د
ئافابون و ئه ف هه ده خه زمه تکر ب دیتنا من باشه هه دک ژ
ئه رکین ئان گوندا ل سه ر ملین خوراکه بن و قه نجیا دوهی
ئه قه رکه بو بهیته قوره بو (تعویض) کرن ئه وژی نه خشه به کئی ب
ریک و پیک ژلایین شاره ز و بسپورین سه رده م کو ئان خالین
خواری بخو قه بگرن:

۱- ئاماره کا تیر و ته سه ل یا هه ر گونده کی (چه ند مالن،
ئا فا قه خواری تیرا هه یه، ئافا کشتوکالی و ئاژلی تیرا هه یه
یان نه، تیرا چه ند سه روک خیزانا هه یه) گونده کی سه رده می بو

سبلاڦ

3

هژمار

نیسان و گولان 2006

کوفاردهکا هه‌پشانه یا ره‌وشه‌نبیری گشتی به ل نامیدی دهرکه‌ڤیت

به‌روه‌خت ههر هه‌پش و نیشان جارده‌کی دێ دهرکه‌ڤیت

خودانن نیمیازن
محهمهد محسن

سهرنڤیسکار
خالد دیره‌شی
xaliddereshi@yahoo.com

دهسته‌کا نڤیسکاران
نازاد عه‌بدو‌لا
محهمهد عه‌بدو‌لا نامیدی
نه‌زیر به‌رچی
د. ناشتی عه‌بدو‌لا حه‌کیم
روزا نا‌کره‌یی

ده‌ره‌یتانا هونه‌ری
ریبه‌ر عمر

کو مپیوتەر
بنگه‌هن ئه‌هل یه‌ن کو مپیوته‌ری / ده‌ۆک

نه‌دریس :
نا میدی‌ن به‌را مبه‌ر
ریقه‌به‌ریا په‌روه‌دا نا میدی‌ن

موبایلا سهرنڤیسکاران:

Mobile: 4642107

E.mail:

guvara_sulav@yahoo.com
guvara_sulav@hotmail.com

Tel: 5220081 5220082

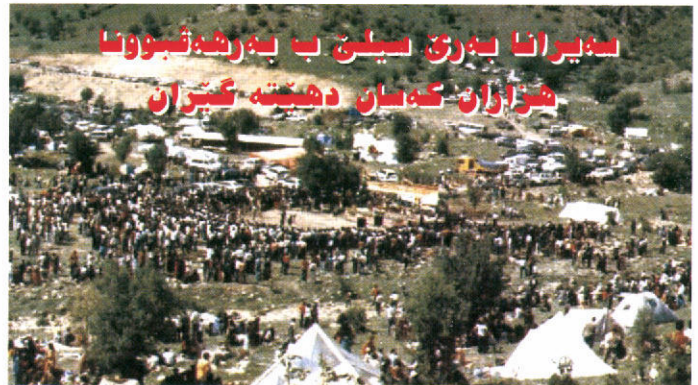

بۆ
رونکرنا
دیهمی ته
و جوانیا
وی

خۆ کوشتن یان خۆ سوتنا کچان بۆچی؟

هونه‌ره‌ندا مللی
« هه‌لال به‌رچی »
ژیه‌کی درێژ
و خزمه‌ته‌کا مه‌زن

به‌یرانا به‌ری سێلن ب به‌ره‌ڤه‌ڤه‌وونا
هه‌زاران که‌هان ده‌ڤنه‌ گه‌ران

زانایان رونه‌ی راه‌ستانه‌!

ژن چیکه‌را ژیانن به

Jameel

کاربرگاتیر: جمیل سادامان سوبری

www.jameelart.tk

3

نیسان و گولان 2006

سبلا قف

کوفارهکا هه‌یقانه یا ره‌وشه‌نیبری گشتی به ل نامیدی دهرده‌گه‌فیت

نامیدی

مه‌زنترین فیسته‌قالا

فلکلوری

هه‌مبیز دکه‌ت

دهم هات ب نه‌خسه و پلان ده‌ست بکار بین

ناریشین دن‌اقبه‌را ژن و زه‌لامی دا و چاره‌یین وان